

Kód publikace: 330133-14

Plzeň, 29. srpna 2014
Č. j.: 284/2014

**Základní tendence
demografického, sociálního
a ekonomického vývoje
Plzeňského kraje
v roce 2013**

Zpracoval:

Vedoucí oddělení:

Informační služby:

Kontaktní zaměstnanec:

Krajská správa ČSÚ v Plzni, oddělení informačních služeb a správy registrů

Ing. Lenka Křížová

tel.: +420 377 612 108, e-mail: infoservisplzen@czso.cz

Ing. Stanislava Emmerová

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Plzeňského kraje v roce 2013“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 7. 2014. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Plzeňského kraje v roce 2013, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2008). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2013. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2012. Navíc v oblasti makroekonomiky (hrubý domácí produkt, hrubá přidaná hodnota, tvorba hrubého fixního kapitálu a navazující ukazatele) probíhá v současnosti rozsáhlá revize dat v celé časové řadě od roku 1995, a to jak na celostátní úrovni, tak na úrovni regionální. Její výsledky na regionální úrovni budou zveřejněny koncem letošního roku.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.plzen.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Plzeňského kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Plzeňského kraje, který vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích.

OBSAH

Úvod	3
Shrnutí hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj	7
2. Sociální vývoj.....	15
3. Ekonomický vývoj	23
4. Životní prostředí.....	31
5. Mezikrajské srovnání – shrnutí hlavních poznatků	35
6. Tabulková příloha	36
7. Kartogramy - mezikrajské.....	50

Tabulková příloha.....

1. Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů	
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj	36
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj	37
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj.....	38
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - vývoj životního prostředí.....	39
2. Vybrané ukazatele za Plzeňského kraj	
Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj - demografický vývoj	40
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj - sociální vývoj	41
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj - ekonomický vývoj	44
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj - vývoj životního prostředí.....	46
3. Vybrané ukazatele podle okresů Plzeňského kraje	
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Plzeňského kraje.....	47

Kartogramy

1. Přírůstek obyvatel stěhováním v obcích v letech 2008 až 2013	50
2. Přírůstek obyvatel v obcích v letech 2008 až 2013.....	50
3. Děti ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2013.....	51
4. Index stáří v obcích k 31. 12. 2013	51
5. Nezaměstnanost v krajích v letech 2008 až 2013.....	52
6. Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo v krajích v letech 2008 až 2013.....	52
7. Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2013.....	53
8. Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2008 až 2012	53
9. Výzkum a vývoj v krajích v roce 2012	54
10. Sklizeň obilovin v krajích v letech 2008 až 2013.....	54
11. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2013.....	55
12. Stavební práce podle místa stavby v krajích v letech 2008 až 2013	55
13. Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2012 a 2013	56

14. Živnostníci ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2013.....	56
15. Emise oxidů dusíku (REZZO 1-4) v krajích v letech 2008 až 2012	57
16. Komunální odpad v krajích v roce 2012	57
17. Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2008 až 2012	58

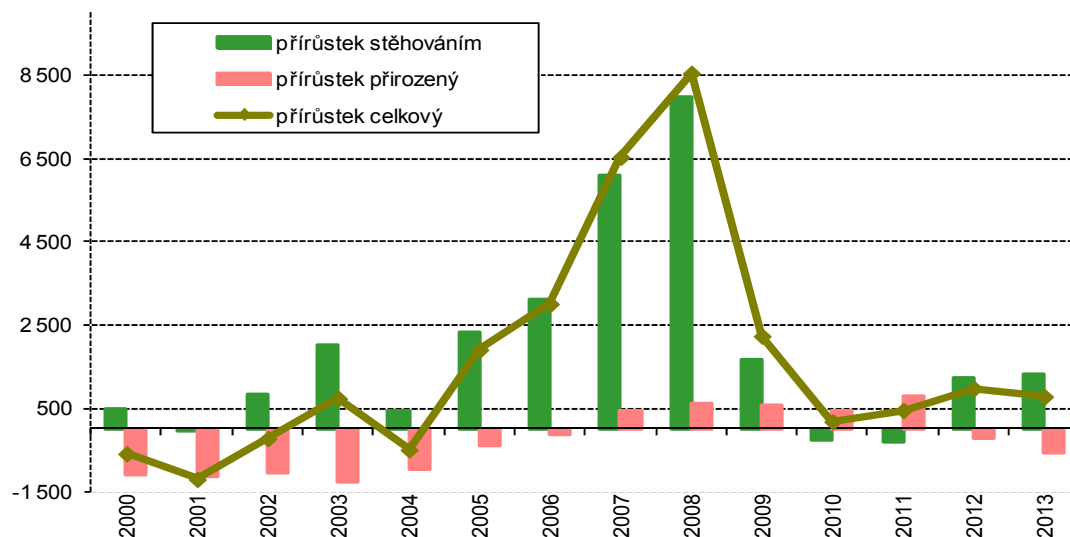
Shrnutí hlavních poznatků

<i>Demografický vývoj</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ počet obyvatel roste zejména vlivem migrace✓ Plzeňský kraj patří i v roce 2013 mezi kraje s vyšším podílem cizinců✓ vliv migračního přírůstku slábne především vlivem klesajícího počtu přistěhovaných cizinců✓ porodnost od roku 2008 mírně klesá, za uplynulých pět let zaznamenal kraj v roce 2013 nejnižší počet živě narozených✓ roste počet dětí narozených mimo manželství✓ potratovost ve srovnání s předchozím rokem mírně klesla✓ úmrtnost mírně vzrostla, příznivý vývoj má naděje dožití✓ nejčastějšími příčinami úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary✓ počet sňatků klesá, zatímco rozvodovost mírně stoupá✓ index rozvodovosti se pohybuje nad republikovým průměrem✓ obyvatelstvo v Plzeňském kraji stárne rychleji než obyvatelstvo v ČR
<i>Sociální vývoj</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ situace na trhu práce je odrazem vývoje ekonomických podmínek✓ obecná míra nezaměstnanosti byla mezi kraji druhá nejnižší✓ počet uchazečů o zaměstnání ke konci roku 2013 vzrostl✓ počet dlouhodobě nezaměstnaných vzrostl téměř o čtvrtinu✓ starší ročníky hledají těžko uplatnění na trhu práce✓ podle statistických zjišťování vzrostla průměrná hrubá nominální mzda meziročně o 0,3 %✓ průměrný denní počet práce neschopných se zvyšuje✓ přibývá mateřských škol, dětí i počet tříd v základních školách✓ meziročně přibylo zjištěných trestných činů✓ na silnicích zemřelo v roce 2013 nejméně lidí od roku 2009
<i>Ekonomický vývoj</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ HDP kraje se podílí na tvorbě HDP v ČR 4,8 %✓ výdaje na vědu a výzkum dosáhly v kraji 3,8 mld. Kč✓ v zemědělství se celkové osevní a sklizňové plochy snižují, dlouhodobě dochází k poklesu počtu hospodářských zvířat✓ podle hospodářských výsledků velkých průmyslových podniků je krize minulostí✓ propad stavební výroby v kraji nadále pokračuje, bytová výstavba stagnuje✓ současně s růstem ubytovacích zařízení v cestovním ruchu vzrostl i počet hostů, ale mírně se zkrátila průměrná doba pobytu
<i>Environmentální oblast</i>	<ul style="list-style-type: none">✓ ubývá zemědělské půdy, zejména orné, roste výměra lesních ploch✓ roste podíl ekologicky obhospodařované půdy i počet ekofarem✓ v důsledku zvyšování cen vodného a stočného klesá spotřeba vody v domácnostech✓ Plzeňský kraj má relativně čisté ovzduší, emise hlavních znečišťujících látek mírně klesají✓ produkce podnikového odpadu klesá✓ v tříděném komunálním odpadu je region na předním místě v ČR✓ objem pořízených investic na ochranu životního prostředí má kolísající trend

1. Demografický vývoj

Vývoj počtu obyvatel - K 31. 12. 2013 žilo v Plzeňském kraji 573 469 obyvatel, z toho 49,5 % tvořili muži. Ve srovnání s předcházejícím obdobím došlo k mírnému nárůstu a to o 782 osob, tj. o 1,4 %. Počtem obyvatel 573 469 se Plzeňský kraj řadí na šesté nejnižší místo v České republice. Méně lidnaté jsou už jen kraje Královéhradecký, Pardubický, Vysočina, Liberecký a Karlovarský. Na celkovém přírůstku v regionu se nejvíce podílely okresy Plzeň-město (802 osob) a Plzeň-sever (441 osob). V rámci kraje tento přírůstek kompenzovaly zejména okresy Klatovy (-284 osob) a Tachov (-218 osob). V retrospektivním pohledu, po střídavě klesajících obdobích počtu populace v devadesátých letech (až do roku 2004), se počet obyvatel v kraji začal mírně zvyšovat (s výjimkou let 2010/2011 v důsledku promítnutí výsledků Sčítání lidu, domů a bytů). Během posledních pěti let se nejvyšší celkový přírůstek objevuje v roce 2008, kdy dosáhl v relativním vyjádření (v přepočtu na 1 000 obyvatel) nejvyšší hodnoty a to 15,1 ‰.

Graf č. 1 Přirozený přírůstek a přírůstek stěhováním v kraji v letech 2000 až 2013



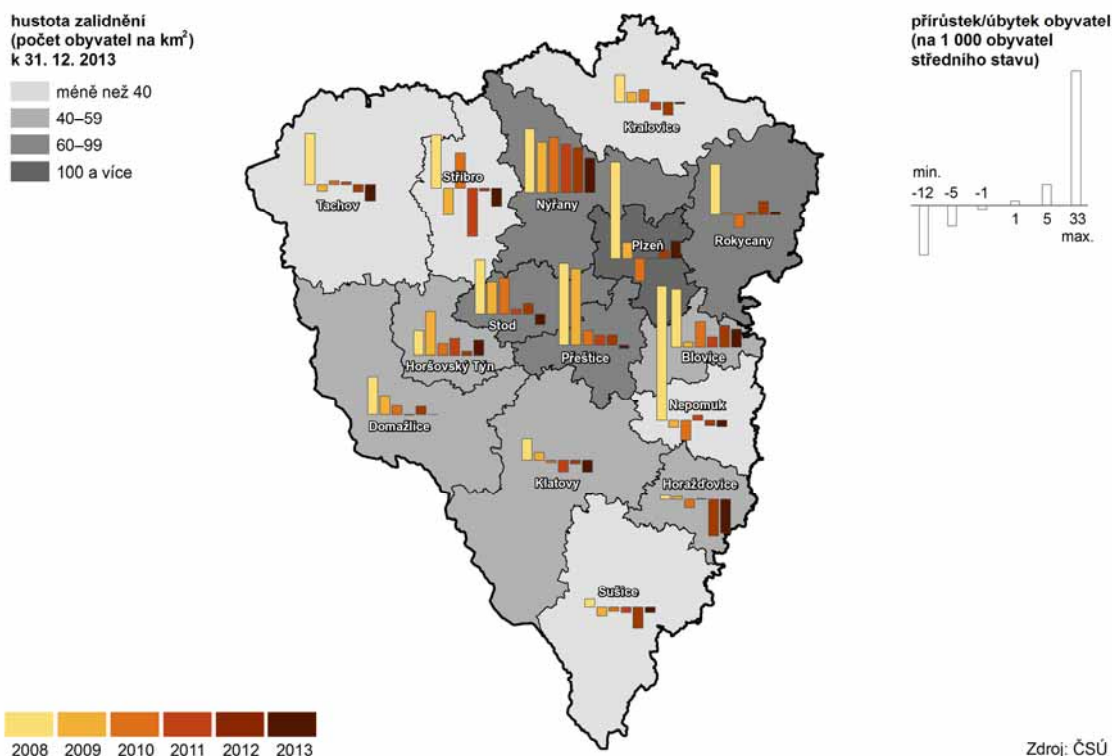
V posledních třech letech převažuje počet zemřelých nad živě narozenými dětmi

Migrační přírůstek se opět zvyšuje

Přirozený přírůstek vyjádřený rozdílem počtu živě narozených dětí a celkovým počtem zemřelých za stejné období, dosáhl v roce 2011 záporné hodnoty (-322) a od té doby trend převahy zemřelých nad narozenými pokračuje. V relativním vyjádření dosáhl přirozený přírůstek obyvatelstva v roce 2013 hodnoty -1,0 ‰ a tím zařadil Plzeňský kraj na jedno z posledních míst v ČR (10. místo).

V uplynulých pěti letech s výjimkou roku 2010 dosahoval migrační přírůstek kladných hodnot, z nichž téměř šestkrát vyšší byl v roce 2008. V posledních letech vliv migračního přírůstku slábne zejména vlivem klesajícího počtu přistěhovaných cizinců. Od roku 2008 do roku 2013 klesl počet přistěhovaných cizinců téměř devítinásobně a to především vlivem ekonomické situace na trhu práce. V mezikrajském srovnání se za celé sledované období umísťoval Plzeňský kraj na předních místech v rámci ČR, s výjimkou roku 2010, kdy vlivem snížení migračního přírůstku o 0,4 ‰ (relativní ukazatel na 1 000 obyvatel), klesl na osmé místo. Nárůstem migračního přírůstku v relativním přepočtu v roce 2013 na 2,3 ‰ se vrátil Plzeňský kraj na jedno z předních míst v ČR (2. místo). V průběhu roku 2013 se do Plzeňského kraje přistěhovalo 5 160 osob, z toho 31,6 % ze zahraničí, z kraje se vystěhovalo 3 827 osob, z toho 26,4 % do ciziny.

Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Plzeňského kraje v letech 2008 až 2013



Plzeňský region se řadí i v roce 2013 ke krajům s vyšším podílem cizinců

Za uplynulých pět let zaznamenal kraj v roce 2013 nejnižší počet živě narozených dětí

V roce 2013 žilo na území Plzeňského kraje 25 253 cizinců (bez azylantů) tzn. 4,4 % z celkového počtu obyvatel v kraji. Cizinci (bez azylantů) představují v regionu 5,7 % z celkového počtu cizinců této kategorie v České republice. Téměř polovina cizinců (48,6 %) žije na území okresu Plzeň-město. Vyšší počet cizinců žije i v okresech při hranici se SRN (Domažlice, Klatovy a Tachov). Jedná se zejména o cizince vietnamské národnosti. Přestože se podíl cizinců na obyvatelstvu celkem mírně zvýšil, Plzeňský kraj v celorepublikovém srovnání dále setrvává na čtvrtém nejvyšším místě.

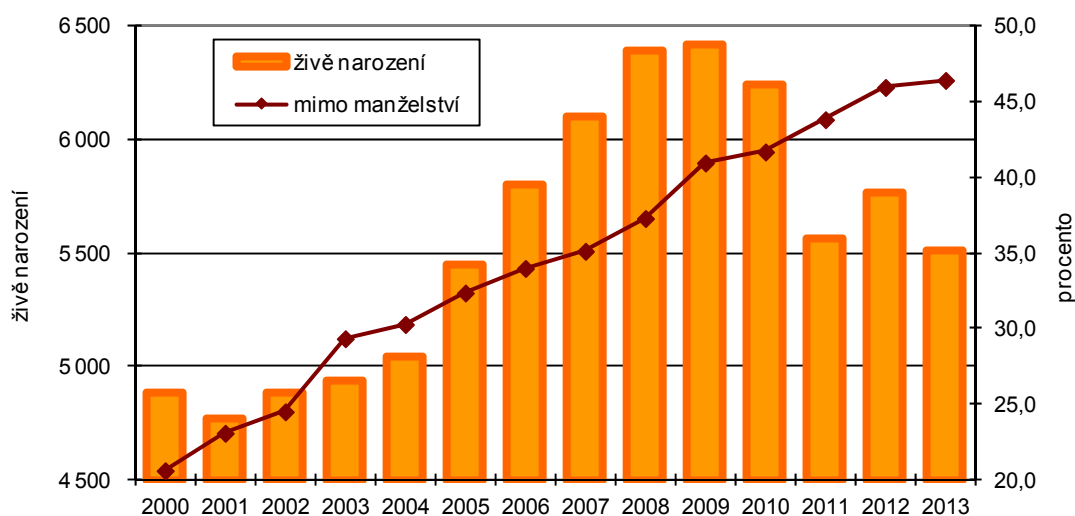
V průběhu roku 2013 se v Plzeňském regionu živě narodilo 5 510 dětí, což představuje ve srovnání s předcházejícím obdobím snížení o 258 osob, tj. 4,5 %. V uplynulých pěti letech je to nejnižší počet živě narozených dětí. Relativní ukazatel porodnosti (porodnost přepočtená na 1 000 obyvatel) dosáhl nejvyšší hodnoty v roce 2008 (11,3 ‰) a od té doby s výjimkou roku 2012, stále klesá až na hodnotu 9,6 ‰ v roce 2013. V rámci ČR se pohybuje pod republikovým průměrem o 0,6 procentního bodu. Příčiny proměnlivé výše porodnosti je třeba hledat v analytickém srovnání počtu živě narozených dětí s odpovídajícím počtem žen v reprodukčním věku. Reprodukční chování žen dochází v mnoha případech k výrazným změnám. Průměrný věk matky při narození dítěte se zvýšil za posledních devět let o 2 roky, tj. na 30,2 roku v roce 2013. K výraznému posunu dochází ve věkových kategoriích žen-matek. Zatímco v roce 2004 ženy věkové kategorie 25 až 29 let porodily 45,6 % z celkového počtu živě narozených, v roce 2013 již dosáhly podílu pouze 31,1 %, tzn. snížení o 14,5 procentních bodů. Opačná situace nastává u věkové kategorie žen 30 až 34 let, kde proti roku 2004 došlo k nárůstu a to o 9,1 procentního bodu. Od roku 2008 lze zaznamenat mírný posun z věkové kategorie 25 až 29 do kategorie 30 až 34 let. Tato skutečnost potvrzuje současný trend posunu mateřství do vyššího věku z důvodů zajištění optimálních ekonomických a existenčních podmínek. Z živě narozených dětí v Plzeňském kraji bylo 47,5 % prvorozených, 38,8 % druhorozených, 9,9 % se narodilo jako třetí a 3,8 % bylo v pořadí čtvrté a další. Průměrný věk matky při narození prvního dítěte v roce 2013 dosáhl 28,2 let a druhého dítěte 31,5 let. V retrospektivním pohledu klesá i počet narozených dvojčat, od roku

2010 klesl o 48 porodů, tj. 33,8 %. Ve srovnání roku 2013 s předchozím rokem počet narozených dvojčat klesl o 9 porodů, tj. 8,7 %. Úhrnná plodnost (definovaná jako počet živě narozených dětí v přepočtu na jednu ženu v reprodukčním věku 15 až 49 let) v roce 2013 dosáhla hodnoty 1,405. Proti předcházejícímu roku se její hodnota snížila o téměř 3 %. V mezikrajském srovnání má Plzeňský kraj v roce 2013 čtvrtou nejnižší hodnotu v České republice.

Podíl živě narozených dětí mimo manželství na celkovém počtu živě narozených stále roste

V Plzeňském kraji se v roce 2013 narodilo v manželství 2 954 dětí, tj. 53,6 % z živě narozených dětí celkem. Mimo manželství se narodilo 2 556 dětí, tj. 46,4 %. Z dlouhodobého pohledu podíl dětí narozených mimo manželství na celkovém počtu živě narozených výrazně roste. V roce 2004 činila hodnota podílu pouze 30,3 %, což znamená nárůst do roku 2013 o 16,1 procentního bodu. S hodnotou podílu 46,4 % se pohybuje Plzeňský kraj o 1,4 procentního bodu nad republikovým průměrem (45 %) a řadí se tak na šesté nejvyšší místo v rámci České republiky.

Graf č. 2 Živě narození a podíl narozených mimo manželství v kraji v letech 2000 až 2013



Míra potratovosti ve srovnání s předchozím rokem klesla

Míra potratovosti vyjádřená počtem potratů na 1 000 obyvatel středního stavu klesá. Zatímco v roce 2008 dosahovala hodnoty 4,6 ‰, v roce 2013 již jen 4,0 ‰. Jedním z důvodů tohoto snížení byl i pokles počtu umělých přerušování těhotenství (dále jen UPT) od roku 2008 do roku 2013 téměř o jednu pětinu. Z celkového počtu potratů 2 279 připadalo na potraty samovolné 41 %. Jednou z možných příčin zvýšeného počtu samovolných potratů může být i pozdní mateřství a z něj vyplývající možné zdravotní komplikace. Nevýrazný pokles s mírnými výkyvy od roku 2008 do roku 2013 zaznamenal index potratovosti definovaný jako počet potratů celkem na 100 narozených dětí. Ve srovnání s předchozím rokem index potratovosti klesl a to o 0,4 %, tj. necelé 1 %. Nejčastěji docházelo k potratům u žen ve věkové kategorii 20 až 39 let a nejvíce u svobodných. U více jak jedné pětiny žen docházelo k UPT ze zdravotních důvodů. Plzeňský region má v republikovém srovnání třetí nejvyšší míru potratovosti a druhou nejvyšší hodnotu indexu potratovosti. Úhrnná potratovost se proti roku 2012 snížila o téměř 4 %.

Úmrtnost mírně vzrostla

Úmrtnost vyjádřená v relativním ukazateli přepočtu zemřelých na 1 000 obyvatel mírně vzrostla. V roce 2013 zemřelo 6 061 osob. V porovnání s rokem 2012 to bylo o 58 osob více. Častější výskyt úmrtí u mužů než u žen vyplývá z věkové struktury. Ženy se v porovnání s muži dožívají vyššího věku, a tedy jich více umírá ve vyšších věkových ročnících. Zatímco v roce 2013 zemřelo ve věkové kategorii 15 až 64 let 25,4 % mužů, žen v této kategorii zemřelo méně, a to pouze 12,7 %. Ve vyšších ročnících nad 65 let zemřelo 72,4 % mužů a 87,0 % žen. Hlavním důvodem úmrtí mužů zejména mladších ročníků je poměrně rizikovější způsob života. Muži v porovnání se ženami

Naděje dožití se neustále zvyšuje

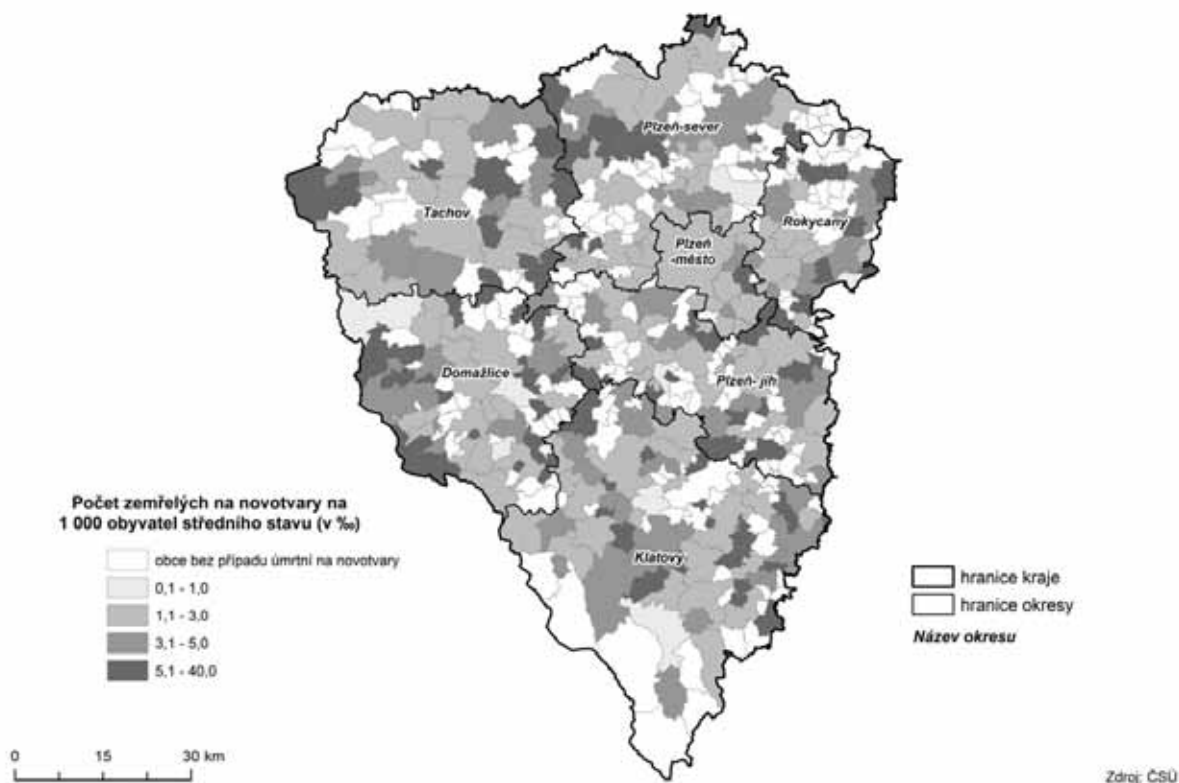
Nejčastějšími příčinami úmrtí jsou novotvary a nemoci oběhové soustavy

dosahují většího počtu tragických úmrtí.

Rostoucí trend zaznamenává ukazatel naděje dožití při narození, který vyjadřuje počet roků, který v průměru prožije osoba v současné době narozená při současných podmínkách úmrtnosti. Naděje dožití při narození se v posledních letech neustále zvyšovala. Ve srovnání s rokem 2008 vzrostla v roce 2013 o 1,17 let u mužů (na 75,52 let) a o 0,73 let u žen (na 80,89 let). Porovnáme-li naději dožití při narození za Plzeňský kraj s republikovým průměrem, u mužů dosahuje o 0,3 let méně, u žen naopak o 0,2 let více. V mezikrajském srovnání tyto výsledky zajišťují Plzeňskému kraji v kategorii mužů 4. nejvyšší místo a v kategorii žen 10. nejvyšší místo.

Nejčastějšími příčinami úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy (ischemické choroby srdeční, cévní nemoci mozku apod.) a zejména zhoubné novotvary. Téměř u poloviny zemřelých byly příčinou smrti nemoci oběhové soustavy a u jedné čtvrtiny zhoubné novotvary. Z hlediska pohlaví zemřelo na nemoci oběhové soustavy 43,5 % mužů z celkového počtu zemřelých mužů a 49,9 % žen z celkového počtu zemřelých žen. U zhoubných novotvarů je situace opačná, mužů zemřelo 27,3 % a žen pouze 21,2 % z celkových úmrtí. Z časové řady posledních deseti let je patrné, že výskyt úmrtí na zhoubné novotvary se snižuje, ve srovnání s rokem 2004 došlo k poklesu o 14,8 %. U úmrtí na nemoci oběhové soustavy nedošlo k žádným výrazným výkyvům. Zvláštní kategorií příčin úmrtí jsou sebevraždy. Z pohledu desetileté časové řady je jejich vývoj proměnlivý. Nejvyšší výskyt byl zaznamenán v roce 2004 a to 91 sebevražd s následkem smrti a naopak nejnižší v roce 2011, a to u 61 osob. V roce 2013 spáchalo v Plzeňském kraji sebevraždu s následkem smrti 72 osob, z toho 70,8 % mužů a 29,2 % žen. Ve srovnání s předchozím rokem klesl celkový počet sebevražd o 10 %, z toho u mužů o 21,5 %, u žen naopak vzrostl o 40 %.

Úmrtnost na novotvary v obcích Plzeňského kraje v roce 2013



Novorozenecká a kojenecká úmrtnost má v časové řadě variabilní charakter

V roce 2013 dosáhla novorozenecká úmrtnost měřená počtem dětí zemřelých ve věku 0-28 dní připadajících na 1 000 živě narozených hodnoty 0,9 ‰, zatímco v roce 2012 to bylo 1,9 ‰. Dosaženou hodnotou, která se pohybuje pod hranicí republikového průměru (1,4 ‰) se zařadil Plzeňský kraj spolu

**Počet sňatků klesá
a tím i sňatečnost**

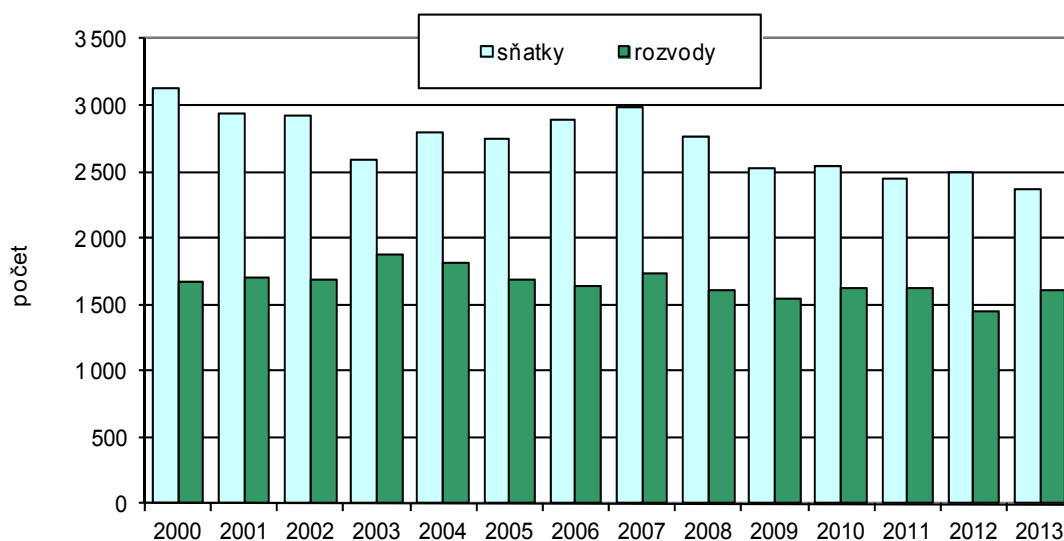
s krajem Královéhradeckým na druhé nejnižší místo v ČR. I vývoj kojenecké úmrtnosti je poněkud příznivější. Kojenecká úmrtnost definovaná jako počet dětí zemřelých ve věku 0-364 dní připadajících na 1 000 dětí živě narozených dosáhla hodnoty 2,5 ‰. Ve srovnání s předcházejícím rokem klesla o 0,1 a je identická s dosaženou hodnotou v rámci ČR. V mezikrajském srovnání se Plzeňský kraj umístil na 8. nejnižším místě.

V roce 2013 bylo uzavřeno v Plzeňském kraji 2 367 sňatků, což představuje nejnižší počet za posledních deset let. Ve srovnání s předcházejícím rokem bylo uzavřeno o 131 sňatků méně. Tento klesající trend odráží současnou situaci ve společnosti, Řada jedinců vyznává jiné hodnoty než manželství a rodinný život, orientují se více na vzdělávání, podnikání, budování kariery a v neposlední řadě i na cestování. Současně s tím, vzhledem k poměrně obtížné a finančně náročné dostupnosti odpovídajícího bydlení, dochází k oddalování založení rodiny na pozdější období, respektive k volnému soužití jedinců. Nejvíce sňatků bylo v roce 2013 uzavřeno v okrese Plzeň-město (33,4 %) a Klatovy (14,5 %). Průměrný věk ženicha při sňatku byl 35,7 let a nevěsty 32,6 let. Do manželství poprvé vstupovaly více jak tři pětiny svobodných. Podle státního občanství byly uzavřeny sňatky převážně českých občanů (cca 95 %). Relativní ukazatel sňatečnosti, přepočtený na 1 000 obyvatel, dosáhl v roce 2013 hodnoty 4,1 ‰ a vyrovnal se tak republikovému průměru. Plzeňský kraj má v celorepublikovém srovnání třetí nejvyšší hodnotu sňatečnosti spolu s dalšími pěti kraji.

**Rozvodovost je
v retrospektivním
pohledu proměnlivá**

V Plzeňském kraji bylo v roce 2013 rozvedeno 1 613 manželství, tj. o 11,1 % více než v roce 2012. Nejčastěji dochází k rozvodu u dlouhodobých manželství v trvání 15 a více let (40,9 % z rozvedených manželství celkem). Téměř tři čtvrtiny rozvodů proběhlo v manželství bezdětných a s jedním dítětem. Ve většině případů (cca 80 %) se jednalo o rozvod první. Průměrný věk při rozvodu v roce 2013 dosáhl u mužů 42,6 let a u žen 39,5 let. Z časové řady je zřejmé, že tento věk se mírně zvyšuje. Zatímco před deseti lety v roce 2004 dosahoval průměrný věk rozvádějícího muže 39,3 let a ženy 36,4 let, v roce 2013 je v průměru o 3 roky vyšší. Nejčastější příčinou rozpadu manželství jsou rozdílné povahové rysy, názory a zájmy (77 % rozvádějících se). Při hodnocení relativního ukazatele rozvodovosti, vyjádřeného počtem rozvodů na 1 000 obyvatel, lze zaznamenat obdobný trend. Ukazatel rozvodovosti v roce 2013 dosáhl hodnoty 2,8 a řadí tak Plzeňský kraj v republikovém srovnání na třetí nejvyšší místo v ČR spolu s krajem Královéhradeckým. Na vyšší rozvodovosti se v kraji podílejí okresy Domažlice a Plzeň-město (cca 3 rozvody na 1 000 obyvatel).

Graf. č. 3 Sňatky a rozvody v kraji v letech 2000 až 2013



Index rozvodovosti se pohybuje nad republikovým průměrem

Obyvatelstvo Plzeňského kraje stárne

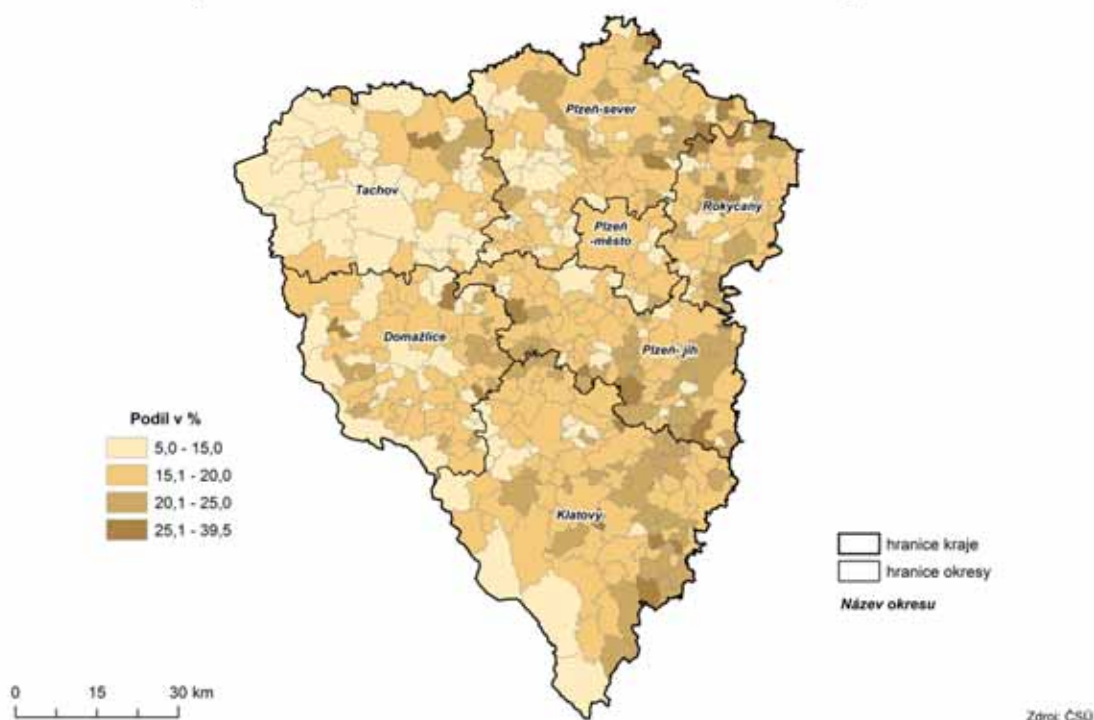
Základním indikátorem stárnutí populace je index stáří

Index rozvodovosti vyjádřený jako počet rozvodů připadajících na 100 uzavřených sňatků dosáhl v roce 2013 hodnoty 68,1. Největší podíl na této výši mají okresy Rokycany (74,29), Tachov (74,06) a Plzeň-město (70,38). V rámci republiky obsadil Plzeňský kraj 4. nejvyšší místo. V relaci s republikovým průměrem je hodnota indexu rozvodovosti v kraji vyšší o 4,02.

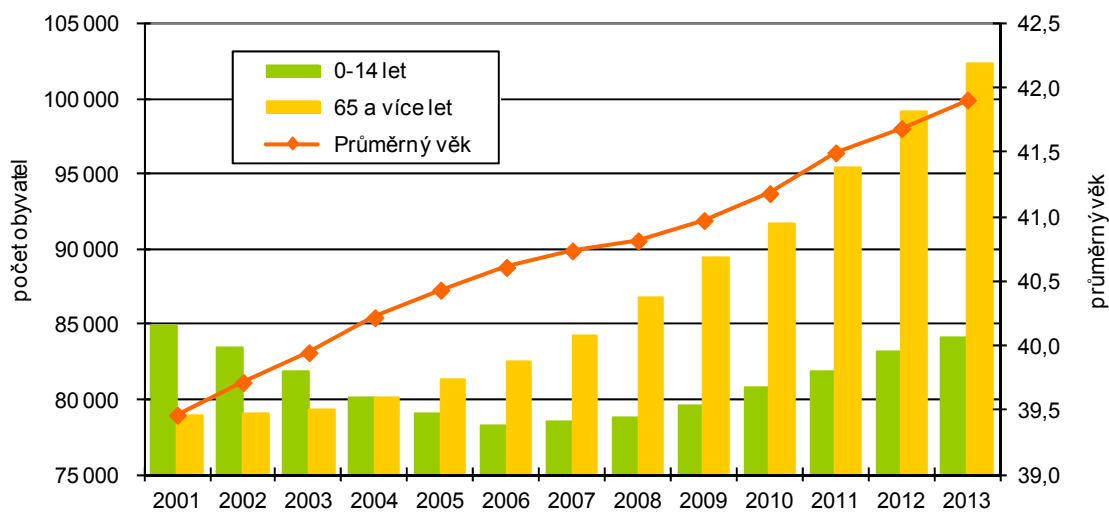
V roce 2013 žilo na území Plzeňského kraje 573 469 obyvatel, z toho 84 101 ve věku 0-14 let. Ve srovnání s rokem 2012 se počet této věkové kategorie zvýšil a to o 930 osob, tj. 1,1 %. Z celkové populace kraje tvoří dětská složka 14,7 %. Ještě výrazněji roste počet osob ve věkové kategorii seniorů (65 let a více). V roce 2013 jich na území kraje žilo 102 404, tj. o 3,3 % více než v roce předchozím. Naopak v roce 2013 se snížil počet osob v produktivním věku (15-64 let) a to o 0,9 % proti minulému roku. Na začátku desetiletí v roce 2004 tvořila dětská složka i senioři 14,6 % z celkové populace, během desetiletého období se tento trend změnil ve prospěch seniorů. Dětská složka populace v roce 2013 tvořila 14,7 % a senioři již 17,8 % z celkového počtu obyvatel. V roce 2013 dosáhl průměrný věk obyvatel Plzeňského kraje 41,9 let (muži 40,7 let a ženy 43,1 let). V časové řadě deseti let se jedná o dlouhodobý rostoucí trend, kdy se průměrný věk celkem zvýšil o 1,7 roku (u mužů o 1,9 a u žen o 1,5 roku). Obyvatelstvo Plzeňského kraje patří v rámci republiky k nejstarším obyvatelům hned za Hl. m. Prahou a krajem Královéhradeckým.

Relativním ukazatelem pro charakteristiku vývoje věkové struktury a základním indikátorem stárnutí je index stáří měřený jako podíl seniorské (65 let a více) a dětské (0-14 let) složky populace. Vývoj tohoto ukazatele dokumentuje stárnutí populace v celé historii posledních deseti let. Zatímco v roce 2004 představoval hodnotu 99,9 %, každoročním zvýšením dosáhl v roce 2013 hodnoty 121,8 %. Stejně tendence se projevují při odlišnosti podle pohlaví, s tím rozdílem, že zatímco u mužů došlo teprve v roce 2013 k překročení hranice 100 % u indexu stáří, u žen překročil index stáří tuto hranici 100 % v roce 1997. Nejvyšší hodnoty indexu stáří v meziokresním srovnání se objevují v okresech Klatovy, Plzeň-město a Rokycany a naopak nejnižší hodnota indexu stáří je v okrese Tachov (pod hranicí 100 %). V rámci ČR se hodnota tohoto ukazatele v Plzeňském kraji pohybuje vysoko nad republikovým průměrem (115,7 %) a svojí výší řadí region na 4. nejvyšší místo.

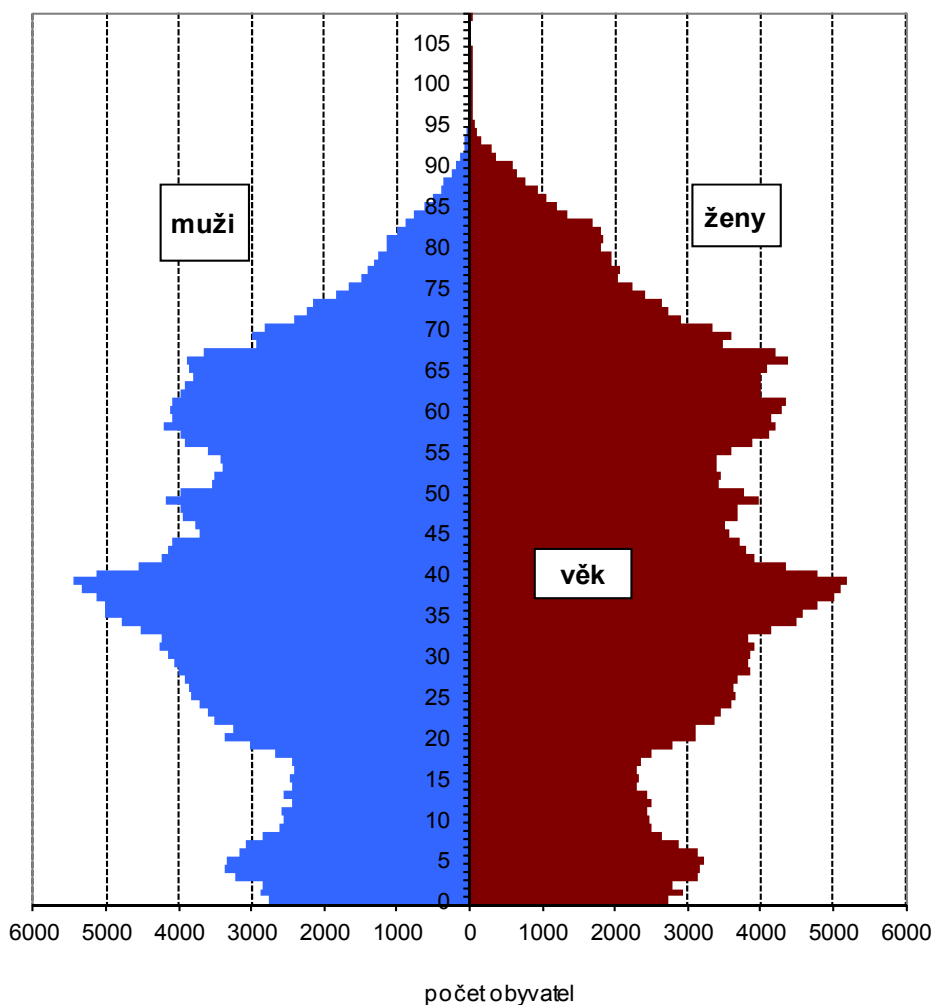
Podíl obyvatel ve věku 65 let a více v obcích Plzeňského kraje k 31. 12. 2013



Graf č. 4 Obyvatelstvo v předproduktivním a poproduktivním věku a průměrný věk v kraji



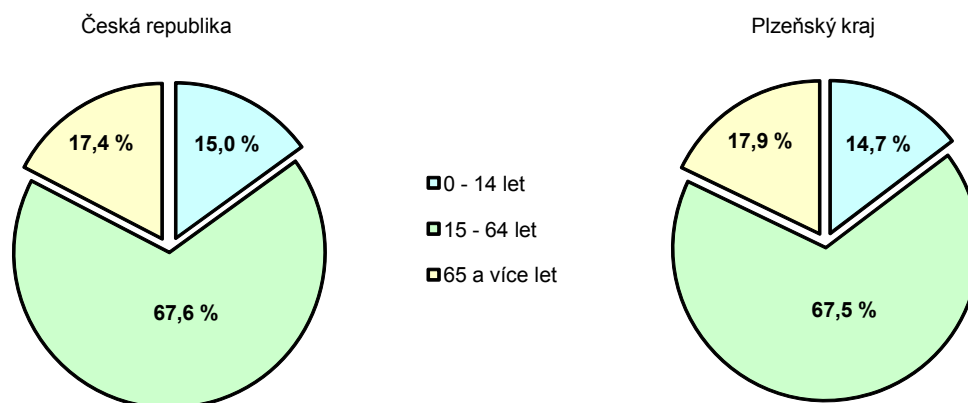
Graf č. 5 Věkové složení obyvatelstva kraje k 31. 12. 2013



Index ekonomického zatížení jako poměr ekonomicky aktivní a neaktivní složky populace

Index ekonomického zatížení vyjádřený poměrem seniorů a dětské složky obyvatelstva k ekonomicky aktivní části populace ve věku 15-64 let dosáhl v Plzeňském kraji hodnoty 48,2 %, což představuje o 1,5 procentního bodu více než v roce 2012. V časové řadě má hodnota tohoto relativního ukazatele stoupající tendenci, jen za posledních pět let stoupla hodnota indexu ekonomického zatížení o 7,2 procentní body.

Graf č. 6 Věková struktura obyvatel v kraji a ČR v roce 2013



2. Sociální vývoj

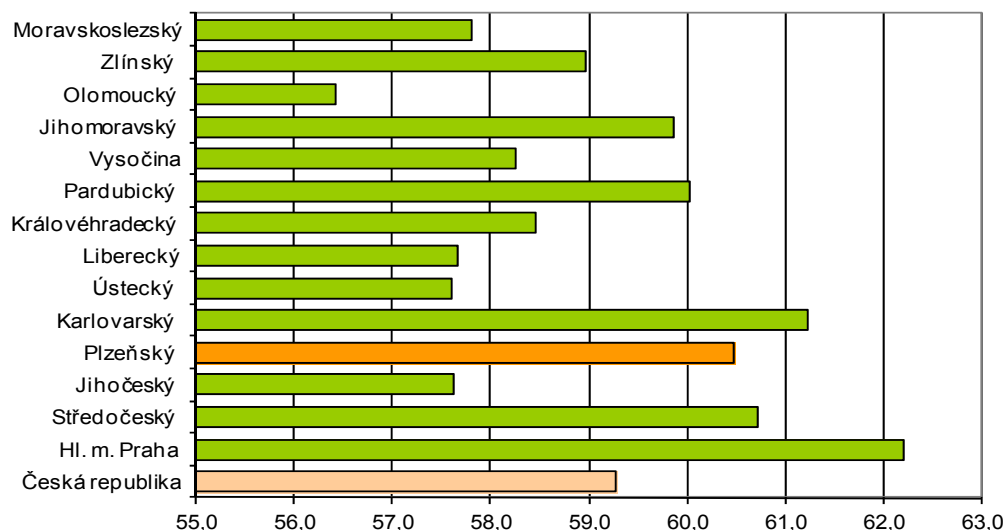
Zaměstnanost (VŠPS) - 5,5 % starších 15 let žije v Plzeňském kraji

Podle VŠPS žilo v kraji ke konci roku 2013 celkem 489,4 tisíc osob starších 15 let, z toho bylo 193,4 ekonomicky neaktivních. Pracovní sílu tvořilo 280,5 tisíc zaměstnaných a 15,4 tisíc nezaměstnaných osob. Meziročně došlo k nárůstu pracovní síly o 4,6 tisíc, z toho zaměstnaných o 3,3 tisíc. Ze zaměstnaných v národním hospodářství jsou nejpočetnější skupinou osoby ve věku 30 až 44 let, kteří představují 42,3 %. Z hlediska vzdělání tvoří 77,4 % lidé se středním vzděláním s a bez maturity. Zaměstnaných žen je v kraji 43,1 %. Pokud jde o vývoj zaměstnanosti podle postavení v zaměstnání, do roku 2012 se zvyšoval počet podnikatelů pracujících na vlastní účet, v následujícím roce došlo ke snížení o 6,6 tisíc. Z hlediska odvětví pracuje třetina zaměstnaných v průmyslu (33,1 %), následuje s 11,2 % velkoobchod a maloobchod a stavebnictví se 7,9 %.

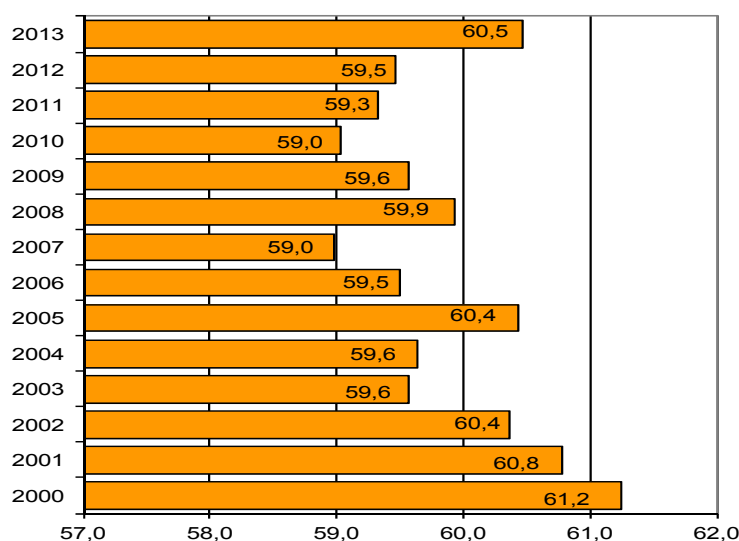
Míra ekonomické aktivity je podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných, tedy pracovní síly, na počtu osob starších 15 let

Míra ekonomické aktivity dosáhla v roce 2013 v kraji 60,5 % a meziročně vzrostla o 1 procentní bod. Zatímco u mužů dosáhla 68,9 %, u žen 52,3 %. V obou případech byla v roce 2013 nejvyšší za posledních pět let. Míra ekonomické aktivity byla o 1,2 procentního bodu vyšší než průměr ČR a čtvrtá nejvyšší mezi kraji. Vyšší vykázali Hl. město Praha, Středočeský a Karlovarský kraj.

Graf č. 7 Míra ekonomické aktivity v krajích ČR v roce 2013



Graf č. 8 Vývoj míry ekonomické aktivity v kraji v letech 2000 až 2013



Nezaměstnanost (VŠPS) - obecná míra nezaměstnanosti byla mezi kraji druhá nejnižší spolu se Středočeským a Jihočeským krajem

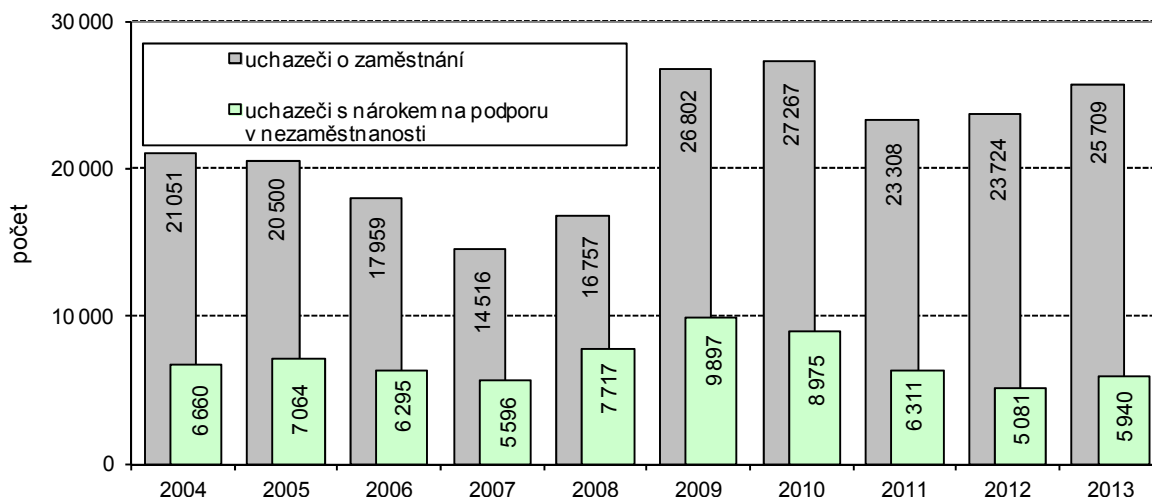
Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti na základě výsledků VŠPS dosáhla v roce 2013 hodnoty 5,2 %, z toho u mužů 3,8 % a u žen 7,0 %. Ve srovnání s průměrem ČR byla o 1,7 procentního bodu nižší. Z 15,4 tisíc nezaměstnaných v kraji mělo 6,5 tisíc střední vzdělání bez maturity, 3,9 tisíc střední s maturitou, 3,5 tisíc základní vzdělání a 1,6 tisíc nezaměstnaných tvořili vysokoškoláci. Z celkového počtu (368,9 tisíc) nezaměstnaných v ČR představuje podíl kraje 4,2 %.

Specifickou skupinou nezaměstnaných jsou neregistrovaní na úřadu práce, kterých bylo 2,8 tisíc, z toho bylo 1,8 tisíc žen. V ČR představuje tato skupina 69,1 tisíc osob.

Nezaměstnanost (MPSV) - uchazeči o zaměstnání ke konci roku 2013 vzrostli

Téměř o 2 tisíce na 25 709 se zvýšil ke konci roku na úřadech práce v kraji počet uchazečů o zaměstnání. Dosažitelní, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání, tvořili 97,3 %. Z nezaměstnaných žen, kterých bylo evidováno 13 057 (50,8 % ze všech uchazečů), tvořily jednu čtvrtinu (26,2 %) ženy starší než 50 let. Přestože se meziročně zvýšil počet uchazečů o zaměstnání, zůstal téměř zachován počet uchazečů připadajících na 1 volné pracovní místo (podíl činil ke konci roku 2013 – 9,7). Podíl absolventů a mladistvých z celkového počtu uchazečů se ke konci roku 2013 snížil ze 7,1 % na 6,5 %, rovněž se snížil podíl uchazečů se zdravotním postižením z 13,1 % na 12,6 %. Nárok na podporu v nezaměstnanosti pobíralo koncem roku 5 940 uchazečů, což představuje necelou čtvrtinu všech nezaměstnaných (přesně 22,7 %).

Graf č. 9 Uchazeči o zaměstnání, z toho s nárokem na podporu v nezaměstnanosti v kraji



Počty dlouhodobě nezaměstnaných se zvýšily téměř o čtvrtinu

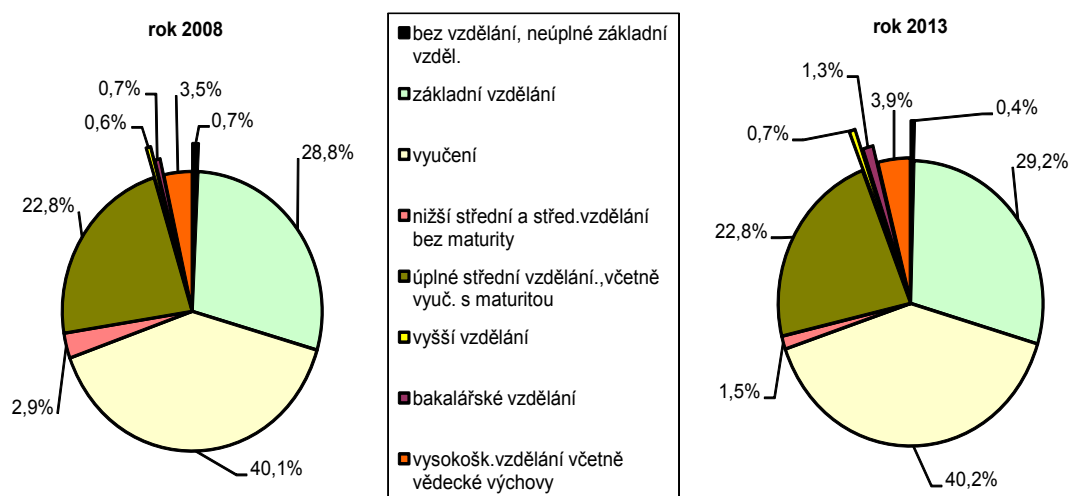
Celkem 9 201 nezaměstnaných bylo koncem roku 2013 v evidenci úřadu práce déle jak jeden rok, přičemž uvedený počet byl nejvyšší za posledních pět let. Tito uchazeči představovali v kraji 35,8 % všech nezaměstnaných. Největší podíl 47,0 % vykazuje okres Tachov, který se potýká dlouhodobě s vysokou nezaměstnaností. Naopak nejméně dlouhodobě nezaměstnaných (565 ke konci roku 2013) s nejnižším podílem v kraji (29,9 %) vykazuje okres Rokycany. Pětinu všech nezaměstnaných v kraji (20,1 %) představují uchazeči, kterým se ani po dvou letech nepodařilo vstoupit do pracovního procesu.

Nezaměstnaní podle věku - starší ročníky hledají těžko uplatnění na trhu práce

Nejvíce ohroženou skupinou nezaměstnaných jsou mladí do 25 let, kteří tvoří 16,2 % a starší 55 let s 16,4 % ze všech nezaměstnaných. Ve věkové struktuře 55 až 59 let bylo koncem roku 2013 evidováno 3 523 osob, což je ze všech sledovaných pětiletých skupin nejvyšší počet.

Z hlediska vzdělání jsou nejohroženější skupinou lidé se základním vzděláním a vyučením, kteří tvořili 69,8 % všech nezaměstnaných. Z okresů pak nejvyšší podíl (78,6 %) vykazuje okres Tachov, naopak nejmenší okres Plzeň-město (62,2 %).

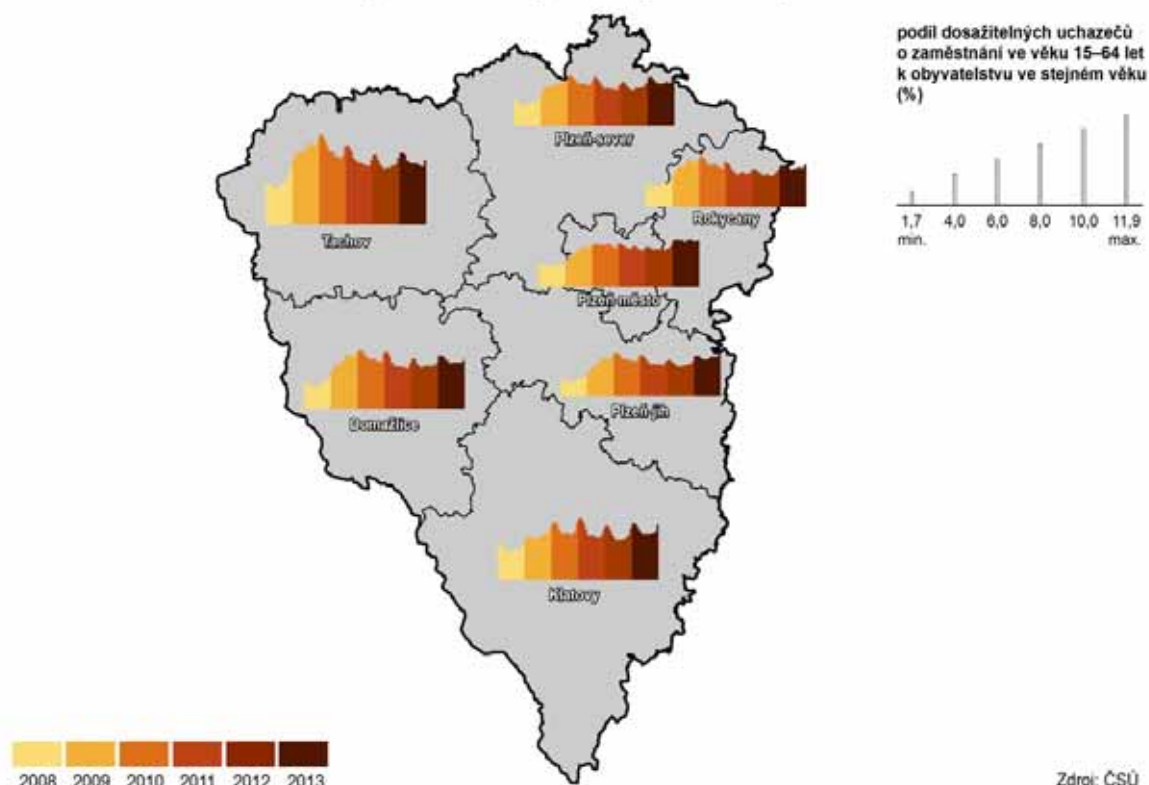
Graf č. 10 Kvalifikační struktura neumístěných uchazečů o zaměstnání v kraji



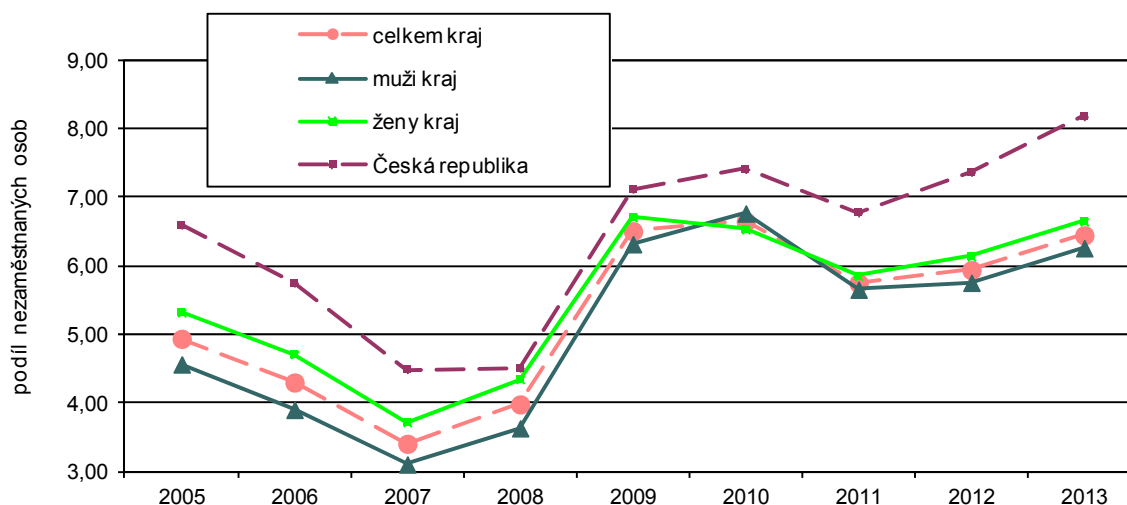
Podíl nezaměstnaných osob nahradil míru registrované nezaměstnanosti

Podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku (stav k 31. 12. v %) dosáhl v kraji 6,45 %. Podíl nezaměstnaných byl ke konci roku 2013 po Hl. městě Praha (5,14 %) druhý nejnižší a pod republikovým průměrem (8,17 %). Z okresů kraje dosáhl ukazatel nejnižší hodnoty v okrese Plzeň-jih 5,52 % a zároveň páté nejnižší hodnoty mezi okresy ČR. Lépe na tom s nezaměstnaností byl okres Mladá Boleslav, Praha-východ a Praha-západ a již jmenované Hlavní město Praha. Zatímco u mužů činil podíl nezaměstnaných v kraji 6,26 %, u žen 6,64 %. Ve dvou okresech kraje (Klatovy a Tachov) je podíl u mužů vyšší než u žen.

Nezaměstnanost v okresech Plzeňského kraje v letech 2008 až 2013 (stav ke konci jednotlivých měsíců)



Graf č. 11 Podíl nezaměstnaných osob (podíl dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku v %)



Mzdy – výsledky jsou čerpány ze strukturální statistiky mezd zaměstnanců

Již několik let spolupracuje Český statistický úřad s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (MPSV) na výsledcích strukturální statistiky mezd zaměstnanců. Takto vypočtená průměrná mzda však není shodná s průměrnou mzdou zjišťovanou z podnikového výkaznictví ČSÚ. Na základě strukturálního šetření dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda v roce 2013 v Plzeňském kraji výše 25 156 Kč, z toho vyšší mzdu v průměru o 5 611 Kč pobírali muži. Proti předchozímu roku se mzda zvýšila o 321 Kč. V porovnání s ostatními kraji byla mzda v Plzeňském kraji čtvrtá nejvyšší, vyšší vykázal kraj Hl. město Praha (34 685 Kč), Středočeský kraj (26 623 Kč) a Jihomoravský kraj (25 592 Kč). Z devíti hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO pobírají nejvyšší výděly v kraji řídící pracovníci (51 731 Kč). Nejméně jsou placeni pomocní a nequalifikovaní pracovníci s 15 470 Kč průměrné hrubé mzdy. Další skupinou s nízkými příjmy je skupina zaměstnanců pracujících ve službách a prodeji, jejichž průměrná hrubá mzda v roce 2013 činila 16 521 Kč.

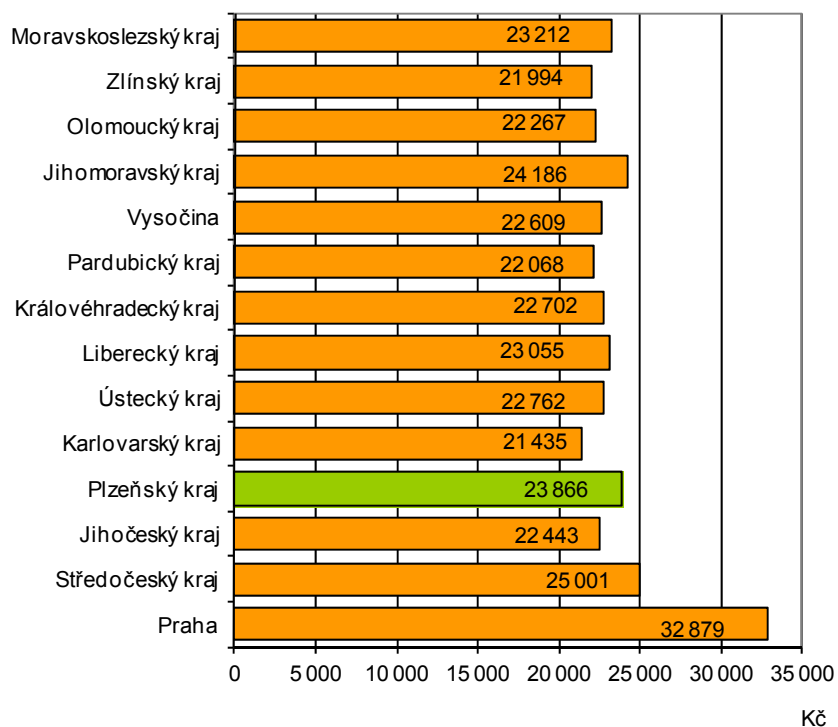
Medián mezd, vyjadřující mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení, není ovlivněn extrémními hodnotami jako průměr, a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. V roce 2013 dosáhl výše 22 528 Kč a proti předchozímu roku se hodnota zvýšila o 336 Kč. V porovnání s průměrnou mzdou činí rozdíl v kraji 2 628 Kč.

Mzdy zjištěné ze statistického zjišťování ČSÚ vzrostly meziročně o 0,3 %

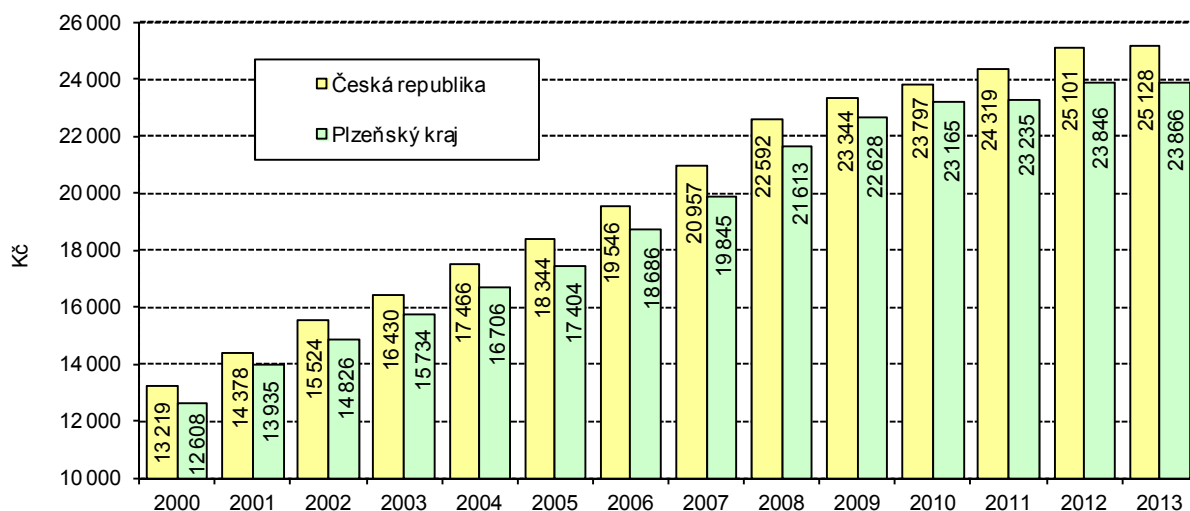
Na základě statistického zjišťování dosáhla průměrná hrubá nominální mzda v kraji výše 23 866 Kč (přepočtené osoby). Mzda byla v porovnání s ostatními kraji čtvrtá nejvyšší, zároveň však pod průměrem ČR (25 128 Kč). Průměr ČR ovlivňují jednoznačně mzdy v Hl. městě Praha s výší 32 879 Kč, přičemž žádný z krajů průměru ČR nedosahuje. Nejnižší mzdu dlouhodobě vykazuje Karlovarský kraj s 21 435 Kč v roce 2013; rozdíl od nejvyšší mzdy dosahuje 11 444 Kč.

Meziročně vzrostla hrubá nominální mzdy v ČR pouze o 0,1 %, reálně však poklesla vlivem indexu spotřebitelských cen o 1,3 %.

Graf č. 12 Průměrná hrubá měsíční mzda v krajích ČR v roce 2013 - pracovištní metoda



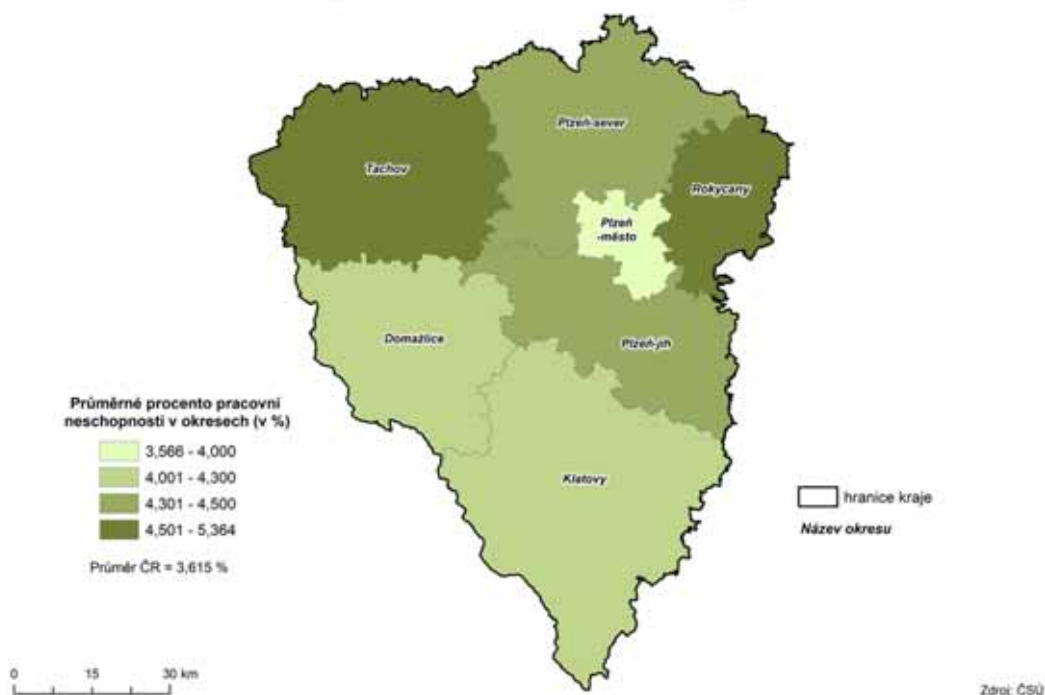
Graf č. 13 Vývoj průměrných mezd v kraji a ČR - pracovištní metoda



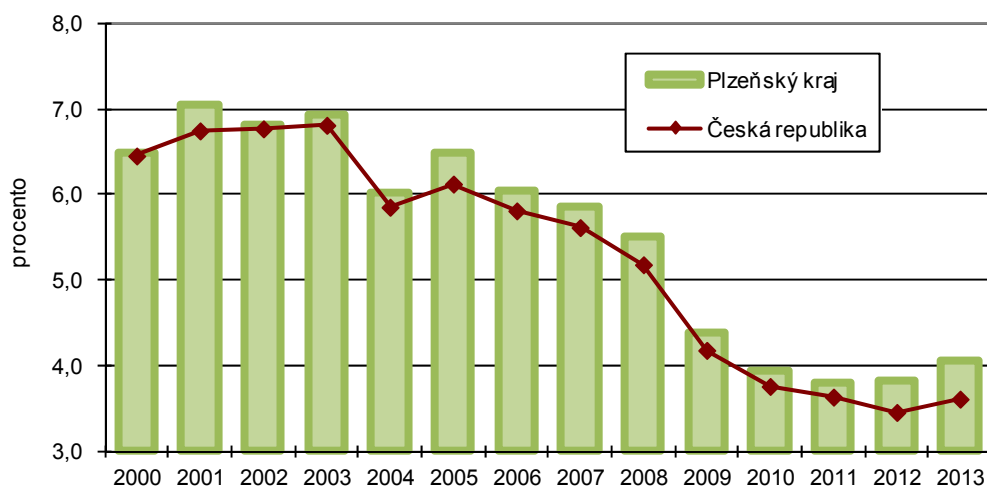
Pracovní neschopnost – průměrný denní počet práce neschopných se třetím rokem zvyšuje

V kraji bylo v roce 2013 evidováno celkem 214 860 nemocensky pojištěných, jejichž počty meziročně klesly o 2,0 %. Ve stejném roce bylo hlášeno 76 373 nových případů, což představovalo denně v průměru 8 711 práce neschopných. Jak je patrné v trvání 1 případu pracovní neschopnosti, lidé řeší dlouhodobě krátké nemoci čerpáním dovolené. Stejně jako v předešlém roce trvala v průměru pracovní neschopnost 41,6 dne, z toho pro nemoc v roce 2013 v průměru 40,0 dne, pro pracovní úraz 51,4 dne a ostatní úraz 51,9 dne. Průměrné procento pracovní neschopnosti dosáhlo v kraji hodnoty 4,054 % a za poslední čtyři roky bylo nejvyšší. Dlouhodobě vykazuje nejvyšší hodnoty okres Rokycany v roce 2013 s 5,364 %. V porovnání s ČR je kraj nad průměrem (3,615 %), mezi kraji vykazuje pátou nejvyšší hodnotu. S 2,651 % vykázalo v roce 2013 Hl. město Praha nejnižší procento pracovní neschopnosti.

Pracovní neschopnost v okresech Plzeňského kraje v roce 2013



Graf č. 14 Průměrné procento pracovní neschopnosti v kraji a ČR v letech 2000 až 2013

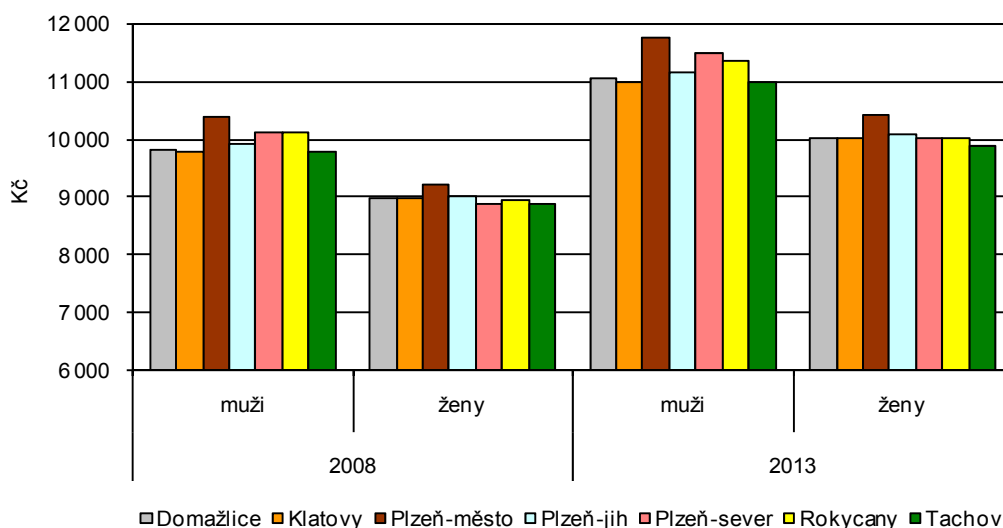


Důchodci a důchody – ubývá invalidních důchodců

Na základě údajů České správy sociálního zabezpečení pobíralo v roce 2013 v kraji celkem 158 770 osob určitý druh důchodu, což bylo o 263 osob méně než v předchozím roce. Téměř dvě třetiny všech důchodců (60,1 %) tvořilo skupinu důchodců starobních, kterých byl přibližně stejný počet jako v předchozím roce (95,4 tisíc). Mezi příjemci starobních důchodů bylo 44 752 mužů a 50 602 žen, jejichž průměrná výše důchodu byla o 2,1 tisíc nižší než důchodců - mužů. V okresech se pohybovaly rozdíly mezi výší starobních důchodů mužů a žen od 1,9 tis. v okrese Klatovy do 2,4 tis. v okrese Plzeň-sever. Průměrná výše starobního důchodu činila v kraji 10 920 Kč a byla pod republikovým průměrem (10 970 Kč). Výše starobních důchodů se v okresech Plzeňského kraje pohybuje od 10 616 Kč v okrese Klatovy do 11 191 Kč v okrese Plzeň-město. Průměrná výše starobního důchodu však netvoří v kraji ani polovinu (48,5 %) mzdového mediánu. Přestože nejvyšší důchody pobírají důchodci v Hlavním městě Praha, přesto jsou v porovnání s mediánem mzdy na tom nejhůře ze všech krajů. Podíl představuje pouze 42,2 %.

Podíl příjemců předčasně vypláceného důchodu tvořil 32,9 % z počtu příjemců plného starobního důchodu, což představuje meziroční nárůst o 0,8 procentního bodu. Celkem pobíralo v roce 2013 v kraji předčasný důchod 30 192 osob. Podíly předčasně vyplácených důchodů se v kraji pohybují mezi 27,0 % v okrese Tachov a 39,9 % v okrese Klatovy. V okrese Klatovy dosahuje uvedený podíl u žen dokonce hodnoty 40,2 %. Proč lidé zažádají o předčasný důchod ovlivňuje řada faktorů, především nedostatek pracovních míst v daném regionu, neochota u starších ročníků dojíždět za prací nebo také ztráta zaměstnání a nezáměr firem zaměstnat osoby předdůchodového věku.

Graf č. 15 Výše důchodu v okresech kraje v roce 2008 až 2013



Školství – přibývá mateřských školek i dětí

Demografický vývoj do roku 2009 s vyšší porodností je stále doprovázen zvyšováním kapacity předškolních zařízení. V kraji se nacházelo ve školním roce 2013/2014 celkem 268 mateřských školek (o 3 zařízení více) s 832 třídami, což je o 20 více než v předchozím školním roce. Meziročně došlo k nárůstu počtu dětí, které navštěvovaly uvedená zařízení předškolního věku, o 374; zvýšily se i počty učitelů o 42. Průměrný počet dětí ve třídě zůstal zachován a v posledních třech letech kolísá kolem 23,5 dětí.

Počet tříd v základních školách se meziročně zvýšil

Baby boom z let 2005 až 2009 začíná ovlivňovat základní školství. Do 218 základních škol docházelo ve školním roce 2013/2014 celkem 44 658 žáků, tj. o 1 289 žáků více než v předchozím školním roce. Vyšší počet žáků zvýšil i počty vyučujících o 44 na 3 149.

**Středoškolské vzdělání zaznamenalo pokles tříd
Západočeská univerzita má 9 fakult**

Přestože zůstal v kraji stejný počet středních škol, došlo jak k úbytku tříd o 38, tak studujících žáků v denním studiu o 939. Snížil se i celkový počet vyučujících o 63.

Západočeská univerzita v Plzni je jedinou vysokoškolskou institucí sídlící v Plzeňském kraji. Studenti mohou studovat bakalářské, magisterské a doktorské studium, přičemž si mohou vybrat mezi prezenčním, kombinovaným nebo distančním studiem. Od roku 2009 však dochází k úbytku počtu studentů s trvalým bydlištěm v kraji; jejich počet se v roce 2013 snížil o 832 na 15 071. Meziročně ubylo i počtu absolventů s místem výuky v kraji cca o 10 %.

Zdravotnictví – počty lékařů se v kraji každoročně zvyšují

Počet lékařů (ve státních i nestátních zařízeních) v kraji připadající na 1 000 obyvatel je v mezikrajském srovnání s hodnotou 4,7 dlouhodobě třetí nejvyšší. Vyšší podíl vykazuje Hlavní město Praha (7,8 lékařů) a Jihomoravský kraj (5,0 lékaře). V regionech Plzeňského kraje je však dostupná lékařská péče rozdílná, zatímco ve venkovských oblastech je lékařů nedostatek, což je patrné z podílové hodnoty, která v okrese Plzeň-sever dosahuje pouze 1,6 a v okrese Tachov 2,4 lékaře, naopak v Plzni-městě činí podíl 8,7 lékaře. Uvedený okres s 8,7 lékaři se řadí mezi okresy v ČR na druhé místo za okresem Brno-město (9,1 lékaře).

Lůžkovou péči zajišťuje celkem 11 nemocnic s 3 320 lůžky, ve kterých je zaměstnáno 1,1 tisíc lékařů (přepočtené osoby). Počty lůžek se od roku 2009 každoročně snižovaly, za posledních pět let se jednalo o 200 lůžek.

Ambulantní péči zajišťovalo v kraji 1 887 lékařů, což v přepočtu na 1 000 obyvatel představovalo 32,9 lékaře. Na jednoho lékaře v ambulantní péči připadá 303 obyvatel.

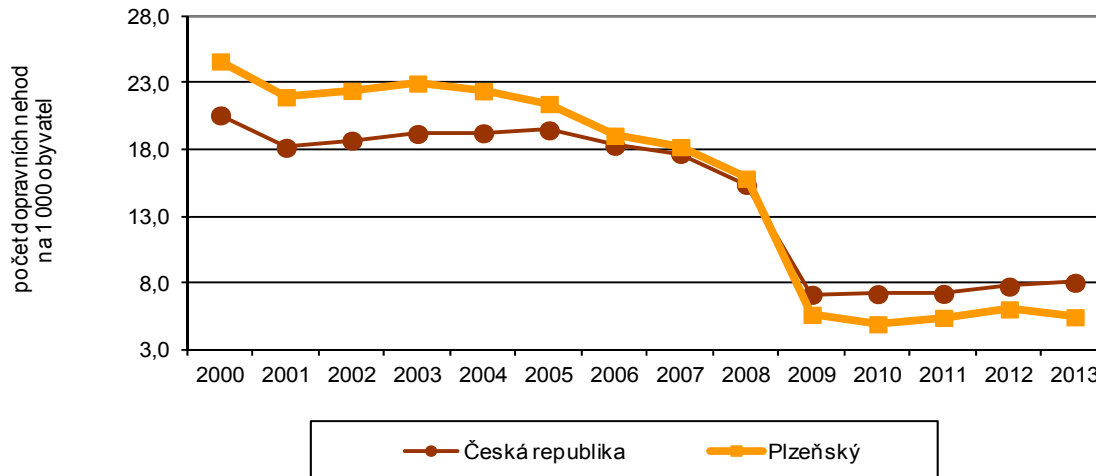
Kriminalita – zjištěných trestných činů v kraji meziočně přibýlo

Na 1 000 obyvatel připadalo v roce 2013 v kraji 23,9 zjištěných trestných činů, což byl sedmý nejnižší podíl mezi kraji. Nejvyšší trestnou činností v přepočtu na obyvatele vykazuje Hl. město Praha a kraje potýkající se s vysokou nezaměstnaností, tj. Ústecký a Moravskoslezský. Mezi okresy Plzeňského kraje vykazuje nejvyšší hodnotu okres Plzeň-město (34,3 trestných činů), což je nad průměrem ČR (31,0). Ve zbývajících šesti okresech se pohybuje zjištěná hodnota od 15,8 v okrese Plzeň-sever do 23,3 v okrese Tachov. V kraji bylo ve sledovaném roce zjištěno 13,7 tisíc trestných činů, tj. o 6,9 % více než v předchozím roce. Téměř 80 % spáchaných trestných činů připadalo na kriminalitu obecnou. Do uvedené skupiny kriminality patří např. loupeže (meziroční pokles o 21,7 %), vloupání do bytů (nárůst o 20,7 %) a vraždy a znásilnění (nárůst o 17,1 %).

Dopravní nehody – na silnicích zemřelo v roce 2013 nejméně lidí od roku 2009

Od roku 2009, kdy došlo ke změně pravidel pro hlášení dopravní nehody Policii ČR, se nejvíce dopravních nehod se zraněním a škodou nad 100 tis. Kč událo na silnicích v kraji v roce 2012. V následujícím roce došlo k poklesu o 332 na 3 121 nehod. Při těchto dopravních nehodách přišlo o život 43 osob, 155 osob bylo těžce zraněno a 1 451 bylo zraněno lehce. Celkové škody se vyšplhaly na 257,7 mil. Kč. Pod vlivem alkoholu způsobili stejně jako v předešlém roce řidiči 279 dopravních nehod. V přepočtu na 1 obyvatele se kraj spolu s Karlovarským krajem (5,4) řadí mezi kraje s nejnižším počtem způsobených dopravních nehod.

Graf č. 16 Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel v kraji a ČR v letech 2000 až 2013



3. Ekonomický vývoj

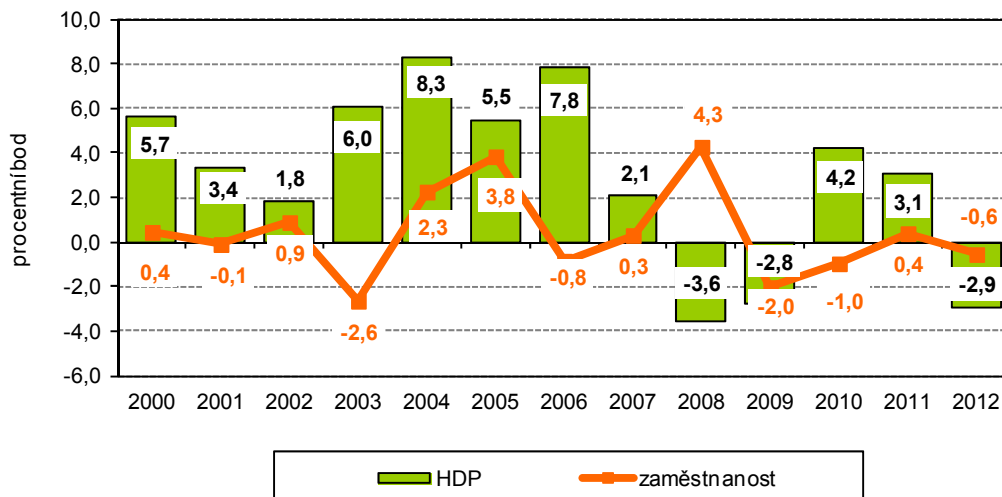
Makroekonomický rámeček – vývoj HDP

Data za makroekonomiku v krajském členění za rok 2013 zveřejní Český statistický úřad v prosinci letošního roku. V roce 2012 dosáhl regionální hrubý domácí produkt hodnoty 186,4 mld. Kč (běžné ceny) a proti předchozímu roku se jeho hodnota snížila o 189 mil. Kč. V přepočtu na jednoho obyvatele byla hodnota HDP nejvyšší v roce 2007 (328,7 tis. Kč), poté následoval dvouletý propad. V dalších třech letech došlo k oživení, přesto se jeho hodnota nedostala na úroveň roku 2007. V roce 2012 činila hodnota HDP v přepočtu na jednoho obyvatele hodnoty 325,9 tis. Kč.

Na republikové hodnotě HDP se kraj v roce 2012 podílel 4,8 %, což je nepatrný pokles proti předchozímu roku o 0,03 procentního bodu. Podíl kraje byl v porovnání s ostatními kraji sedmý nejvyšší. Nejvyšší podíl vykázal kraj Hl. město Praha (24,7 %) a Středočeský kraj (10,9 %). Těsně za ním se řadí s 10,5 % kraj Jihomoravský a Moravskoslezský s 10,2 %. Meziroční vývoj HDP ve srovnatelných cenách znázorňuje graf. č. 17, kde do roku 2007 dochází k meziročnímu nárůstu, v následujících dvou letech je vykazován pokles, stejně jako v roce 2012. Stav v roce 2012 koresponduje stav v České republice, kdy v úhrnu došlo k poklesu na 99,0 %.

Podíl regionálního HDP na zaměstnaného vyjadřuje produktivitu práce, která v roce 2012 dosáhla hodnoty 662,1 tis. Kč a byla od roku 2000 nejvyšší. V témže roce dosáhla produktivita práce v kraji 87,4 % průměru ČR a mezi kraji byla šestá nejnižší.

Graf č. 17 Vývoj HDP ve s.c., předchozí rok = 100 % a zaměstnanost v kraji



Hrubá přidaná hodnota byla v desetiletém období nejvyšší v roce 2011

Hrubá přidaná hodnota dosáhla v roce 2012 hodnoty 167,3 mld. Kč a proti předchozímu roku se snížila o 801,0 tis. Kč. Z hlediska sektorů je v kraji nejméně zastoupen primární sektor, kam patří zemědělství, lesnictví a rybolov; podíl se v desetiletém období pohyboval mezi 2,82 % v roce 2010 až 4,49 % v roce 2002. Přestože meziročně zůstal podíl v roce 2012 téměř na stejné úrovni (+0,03 procentní body), od roku 2000 se postupně snižoval. Sekundární sektor zastoupený průmyslem a stavebnictvím se nepatrně meziročně snížil o 0,21 procentní body na 42,94 %, přesto se proti roku 2009, který můžeme označit obdobím ekonomického propadu, zvýšil o 0,64 procentního bodu. U terciárního sektoru, který zahrnuje odvětví služeb, dopravy, ubytování, podnikatelskou činnost, veřejnou správu, školství a zdravotnictví, se z dlouhodobého hlediska podíl mírně zvyšuje na 53,63 % v roce 2012 (meziroční nárůst +0,2 procentní body).

Tvorba hrubého fixního kapitálu

Investice vyjádřené hrubou tvorbou fixního kapitálu dosáhly v roce 2012 hodnoty 39,9 mld. Kč (běžné ceny), což v přepočtu na jednoho obyvatele představuje 69,7 tis. Kč. Podíl kraje z úhrnu ČR činil 4,5 % a v meziročním srovnání byl osmý nejvyšší.

Organizační struktura – počty subjektů nelze srovnávat s předchozími roky

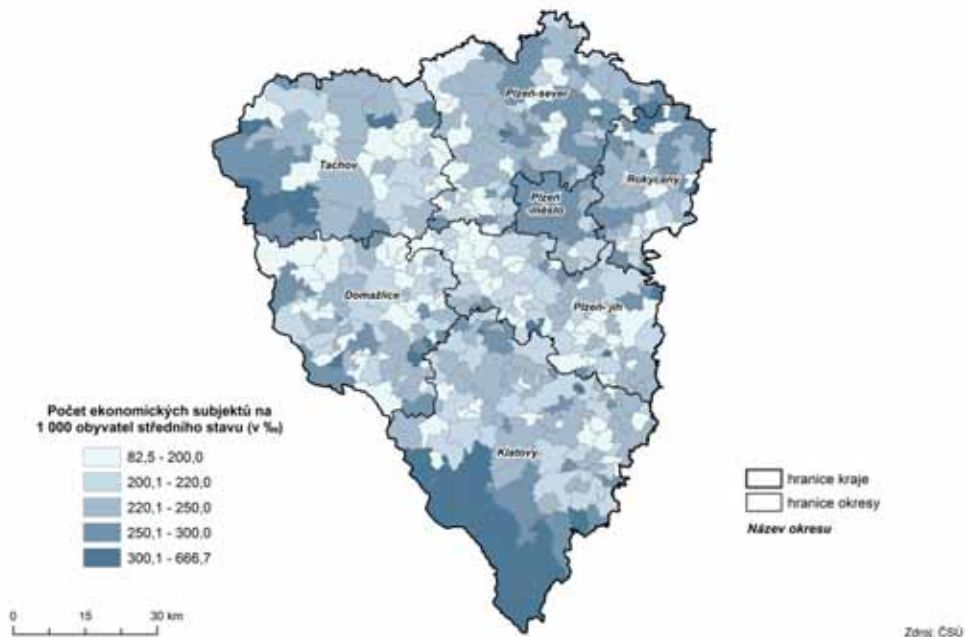
Plivem zpřesnění dat z Registru osob (ROS) nejsou údaje roku 2013 plně srovnatelné s předchozími roky. Koncem roku 2013 bylo evidováno v kraji v registru ekonomických subjektů (RES) celkem 141 202 subjektů. Více jak tři čtvrtiny (77,9 %) tvořily fyzické osoby. U fyzických osob převažují živnostníci, kterých bylo evidováno 93,7 tisíc.

Z 31,2 tisíc právnických osob jsou nejvíce zastoupeny společnosti s ručením omezením (13,7 tisíc) a sdružení (právní forma 701) s 4,4 tisíci.

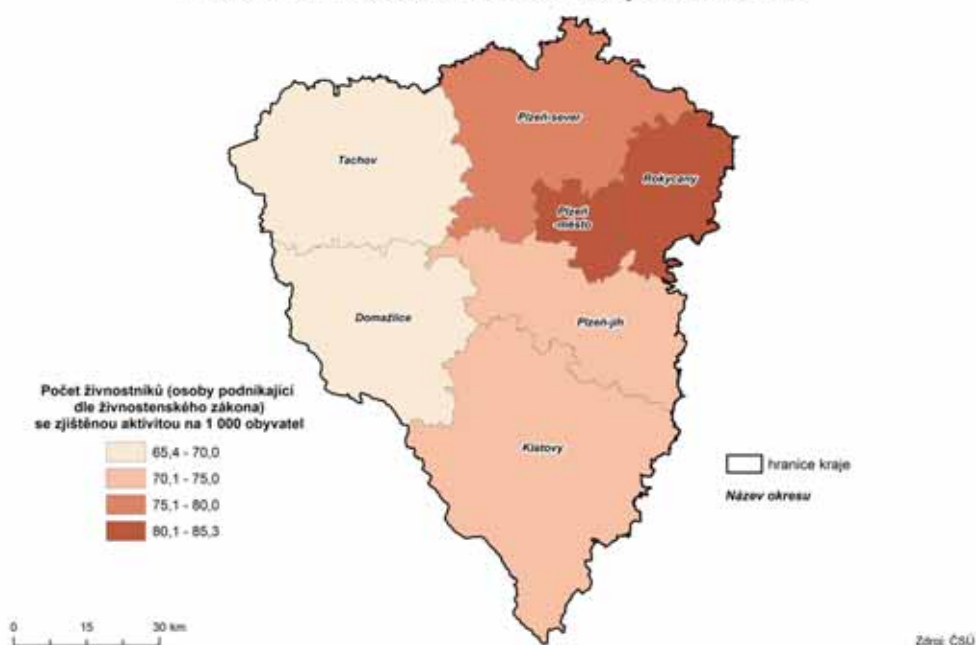
Z hlediska odvětví převažují subjekty zabývající se obchodem (31,1 tisíc) a průmyslem (18,3 tisíc). Vyšší zastoupení má i odvětví stavebnictví (15,9 tisíc) a profesní, vědecké a technické činnosti (13,1 tisíc).

Dalším hlediskem třídění jsou velikostní skupiny zaměstnanců, kde 59,6 % subjektů nevedlo počty zaměstnanců a 31,4 % subjektů je bez zaměstnanců. Firem, které zaměstnávají více jak 100 zaměstnanců, bylo na území kraje 325, z toho téměř polovina 48,6 % má působnost v okrese Plzeň-město.

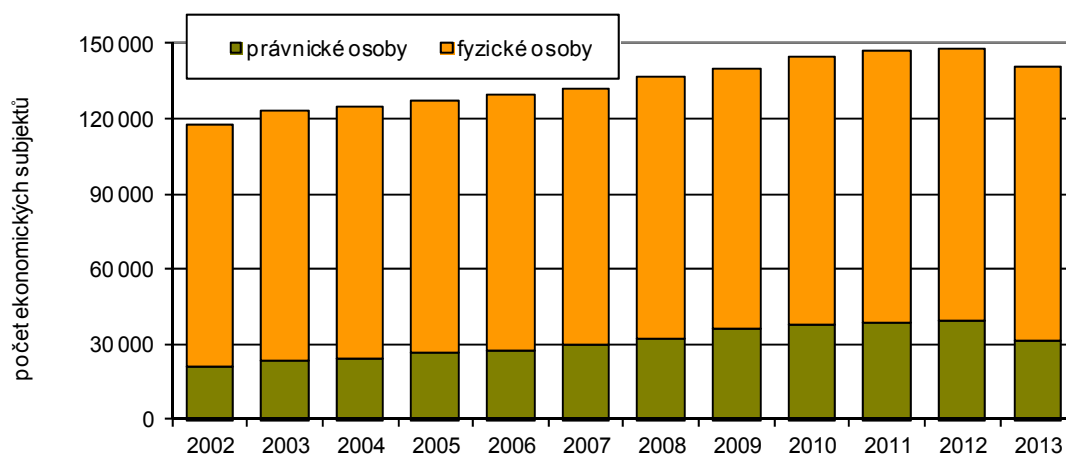
Ekonomické subjekty v obcích Plzeňského kraje k 31. 12. 2013



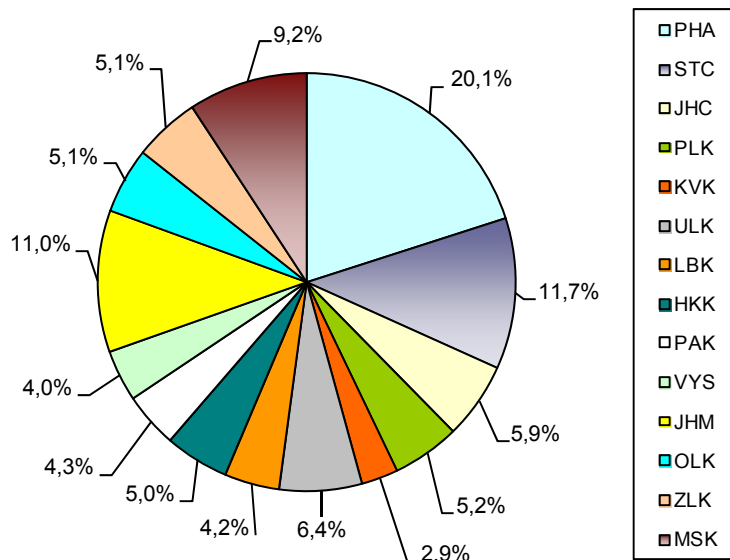
Živnostníci v okresech Plzeňského kraje k 31. 12. 2013



Graf č. 18 Vývoj ekonomických subjektů v kraji



Graf č. 19 Podíl počtu ekonomických subjektů v krajích ČR k 31. 12. 2013



Věda a výzkum (VaV), IT - údaje za rok 2013 nejsou doposud známy

Celkové výdaje na vědu a výzkum dosáhly v kraji v roce 2012 částky 3,8 mld. Kč, přičemž podíl kraje představoval 5,2 % z ČR. Proti předchozímu roku se celková částka zvýšila o 20,7 %. Z hlediska typu činnosti byla vynaložena nejvyšší částka na experimentální vývoj 2,0 mld. Kč. Nejvíce prostředků pochází ze soukromého sektoru - 2,4 mld. Kč. V oblasti VaV pracovalo v kraji 2,7 tisíc zaměstnanců (přepočtené osoby na plně zaměstnané), z toho bylo 1,4 tisíc výzkumných pracovníků. Meziročně došlo k nárůstu výzkumných pracovníků o 7,7 %.

Zemědělství – regionální výsledky SZÚ budou známy koncem roku

Výsledky hrubé zemědělské produkce vyjádřené souhrnným zemědělským účtem nejsou za rok 2013 ještě známy. V roce 2008 dosáhla HZP hodnoty 9,5 mld. Kč (běžné ceny), poté následoval v roce 2009 a 2010 pokles na 7,7 mld. Kč a 8,4 mld. Kč. V roce 2011 se objem dostal na úroveň roku 2008 a v následujícím roce došlo k meziročnímu nárůstu o 389 mil. Kč na 9,9 mld. Kč. V časové řadě byla do roku 2010 vyšší hodnota živočišné než rostlinné produkce; v posledních dvou letech je tomu naopak. Podíl rostlinné produkce v roce 2012 činil 51,1 %. Na celkové produkci ČR se kraj podílel 8,2 %, což je o 0,2 procentní body více než v předchozím roce.

Celkové osevní a sklizňové plochy se v kraji snižují

Z dlouhodobého vývoje klesají osevní plochy obilovin a brambor a naopak rostou plochy řepky. Osevní plochy obilovin byly v roce 2013 nejnižší od roku 1992 a snížily se přibližně o čtvrtinu (index 76,4). Zatímco v roce 1992 byly obiloviny osety na 139,9 tis. ha, v roce 2013 pouze na 106,9 tis. ha. Ještě horší

Výnosy pšenice byly nejvyšší za posledních pět let

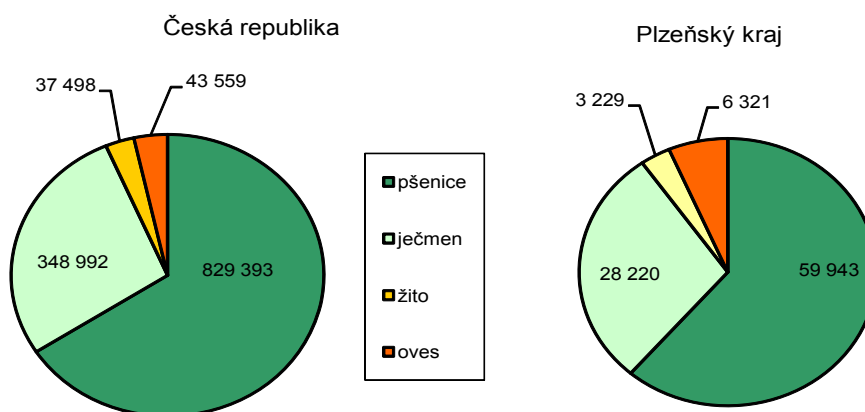
skutečnost je u brambor, které byly v roce 2013 osázeny v kraji pouze na ploše 831 ha, zatímco ještě v roce 1992 plocha činila 8 240 ha. Opačná situace je u řepky, jejíž osevní plochy se každoročně zvyšují, což je patrné z výsledků roku 2013, kde došlo k meziročnímu nárůstu plochy o 1,3 tisíc ha. Vývoj osevních ploch kopíruje vývoj ploch sklizňových, kde dochází k poklesu ploch obilovin a brambor, naopak rostou plochy řepky a píce na orné půdě.

Z plochy o rozloze 105,4 tis. ha bylo v roce 2013 sklizeno 516,2 tis. tun obilovin. Výnos 4,90 tun z ha byl vyšší než v předchozím roce (4,30 t/ha), přesto zaostal za republikovým průměrem (5,32 t/ha) a ve srovnání s ostatními kraji ČR byl spolu s Libereckým krajem třetí nejnižší. Nižší meziroční pokles obilovin v kraji ovlivnily nižší výnosy žita, ova a luskovin. Naopak výnosy pšenice byly za posledních pět let nejvyšší a činily 5,46 tuny z hektaru.

Přestože se brambory v kraji sklízely v roce 2013 pouze z plochy o rozloze 831 ha a jejich výnos byl 24,34 t/ha, což bylo za posledních pět let vůbec nejméně, přesto byl vyšší než republikový průměr (23,12 t/ha).

Meziroční nárůst výnosu řepky o 0,57 t/ha na 3,36 t/ha byl nejvyšší od roku 2005.

Graf č. 20 Sklizňové plochy obilovin v kraji a ČR v roce 2013



V živočišné výrobě dochází v dlouhodobém vývoji k poklesu hospodářských zvířat

Z celorepublikového vývoje je patrné, že dochází dlouhodobě k poklesu stavů hospodářských zvířat a podobně je tomu i v Plzeňském kraji. Ze soupisu zvířat prováděného k 1. 4. sledovaného roku se počty skotu v kraji meziročně sice nepatrně zvýšily (o cca 260 kusů), přesto za posledních deset let došlo k poklesu o 3 tis. kusů. U krav je situace příznivější; meziročně se počty zvýšily přibližně o 900 kusů a proti stavu před deseti lety se jejich počty téměř nezměnily.

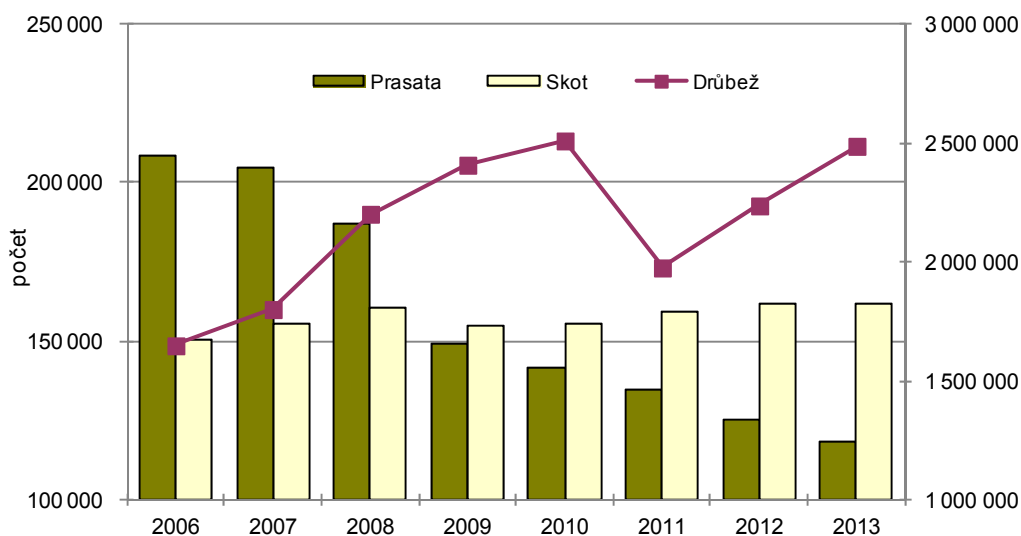
Poněkud nepříznivá je situace u prasat, kde počty za deset let poklesly v roce 2013 na polovinu (stav 118,7 tis. kusů), z toho u prasnic se stavy snížily dokonce o dvě třetiny na 8,4 tis. kusů. Uvedený dopad poklesu chovu prasat je jednoznačně ovlivněn dovozem prasat z Evropské unie, především z Německa a Polska.

Nejvyšší meziroční pokles stavu byl u drůbeže zaznamenán v roce 2011 (pokles o 500 tis. kusů), v dalších dvou letech docházelo k růstu na 2 486,9 tis. kusů v roce 2013.

Pokles stavu hospodářských zvířat souvisí s produkcí masa, která v roce 2013 poklesla celkově o 3,8 tis. tun (bez drůbežího) na 23,0 tis. tun. U skotu došlo k meziročnímu poklesu přibližně o 670 tun, u vepřového o 3,1 tis. tun.

Výroba mléka se meziročně snížila o 1,0 mil. litrů, přesto v mezikrajském srovnání je produkce čtvrtá nejvyšší. Roční průměrná dojivost (7 333 litrů) zůstala téměř na úrovni předchozího roku a byla v posledních dvou letech nejvyšší od roku 2003. Průměrná snáška vajec jedné nosnice činila 316 vajec a s porovnáním na celorepublikový průměr byla vyšší (308 kusů).

Graf. č. 21 Stavby hospodářských zvířat v kraji v letech 2006 až 2013 – stav k 1. 4. sledovaného roku



Lesnictví – v kraji dochází dlouhodobě k zalesňování pozemků

Lesy se v kraji rozprostírají na ploše o rozloze 300,2 tis. ha, tj. 39,7 % celkové výměry kraje. Značné lesní plochy nacházející se na Klatovsku a Tachovsku řadí kraj na třetí místo v mezikrajském srovnání ve výměře lesních ploch. Zalesněno bylo v roce 2013 v kraji celkem 2 329 ha, z toho téměř 70 % náleželo jehličnanům, především smrkům. V kraji bylo vytěženo 1,7 mil. m³ b. k. dřeva, z toho 93,8 % představují jehličnany.

Průmysl – hospodářská krize je minulostí

Z hospodářských výsledků velkých průmyslových podniků je patrné, že hospodářská krize z let 2009 a 2010 je minulostí. V roce 2013 se v kraji zvýšily nejen počty těchto podniků (ze 158 na 164), ale také počty zaměstnanců na 55,3 tisíc. O 593 Kč na 26 946 Kč se také zvýšila průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance. Průměrná měsíční mzda byla v porovnání s ostatními kraji šestá nejvyšší a byla pod průměrem ČR (27 540 Kč). Průměr ČR ovlivňuje výše mezd v Hlavním městě Praha (34 437 Kč) a ve Středočeském kraji (32 609 Kč).

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy dosáhly v roce 2013 hodnoty 192 793,6 mil. Kč (běžné ceny) a v porovnání s předchozím rokem se zvýšily o 9,0 %. Uvedená vytvořená hodnota tržeb byla nejvyšší od roku 2003. Produktivita vyjádřená jako podíl tržeb za prodej vlastních výrobků na jednoho zaměstnance meziročně vzrostla o 6,5 %.

Ve zpracovatelském průmyslu byl vytvořen objem tržeb v celkové výši 187 289,4 mil. Kč, což je 97,1 % z celkových tržeb. Na objemu tržeb se nejvíce podílí odvětví výroby motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (40 616 mil. Kč), výroby počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (25 676,2 mil. Kč) a výroby nápojů (16 686,1 mil. Kč).

Stavebnictví se dále propadá

Z ekonomické krize se stavebnictví v kraji ani v roce 2013 nevzpamatovalo, počet stavebních podniků zaměstnávajících více jak 50 zaměstnanců se dlouhodobě snižuje z 37 v roce 2009 na 29 v roce 2013. Meziročně došlo k poklesu o 242 zaměstnanců na 3 396, snížil se i objem základní stavební výroby o 827 mil. Kč (běžné ceny). Snížila se i průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance o 730 Kč na 27 366 Kč.

Objem stavebních prací „S“ podle sídla podniku v tuzemsku v podnicích s 20 a více zaměstnanci se meziročně snížil o 1 492 mil. Kč a jejich objem byl nejnižší za posledních pět let.

Počty vydaných stavebních povolení se dlouhodobě snižují

Ve sledovaném roce vydaly stavební úřady v kraji nejméně stavebních ohlášení a povolení za celé desetileté období. Meziročně jejich počet poklesl v úhrnu o 565 povolení na 5 895. Vyjma okresu Plzeň-sever, kde došlo k nárůstu, vykázaly všechny okresy meziroční pokles. Uvedený okres se řadí v počtu vydaných povolení dlouhodobě na první místo mezi okresy, podíl

Bytová výstavba - zahájené i dokončené byty zůstaly na úrovni předchozího roku

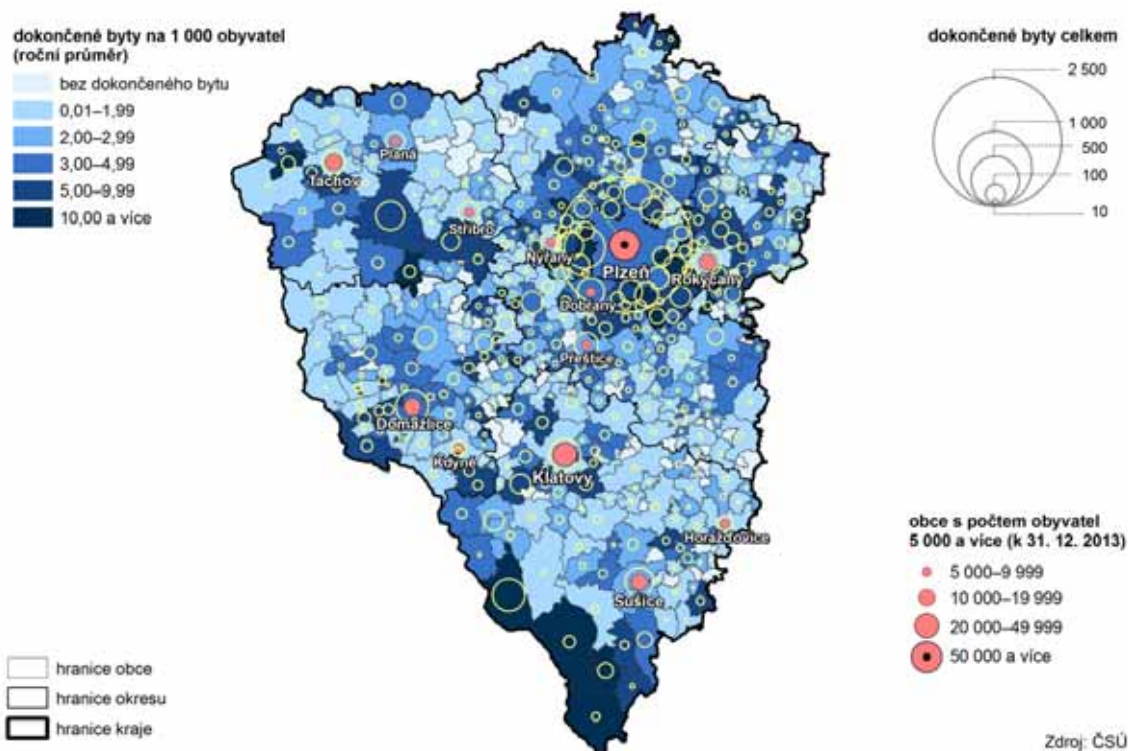
z úhrnu kraje v roce 2013 představoval 34,8 %. Od roku 2010 klesá i předpokládaná (orientační) hodnota staveb, meziročně o 31,1 %. V roce 2013 poklesla i průměrná hodnota na 1 stavební povolení na 2 333 tis. Kč, přičemž nejvyšší částku vykázal okres Plzeň-město (3 549 tis. Kč).

V roce 2013 byla zahájena výstavba 1 413 bytů, tedy přibližně stejný počet jako v předchozím roce (1 420), z toho polovina (56,7 %) připadá na zahájené byty v rodinných domech. Největší výstavba je soustředěna v kraji v okresech Plzeň-město (484 bytů) a Plzeň-sever (312 bytů). Zatímco v prvním uvedeném okrese převažuje výstavba bytových domů, ve druhém jmenovaném se jedná především o výstavbu rodinných domů.

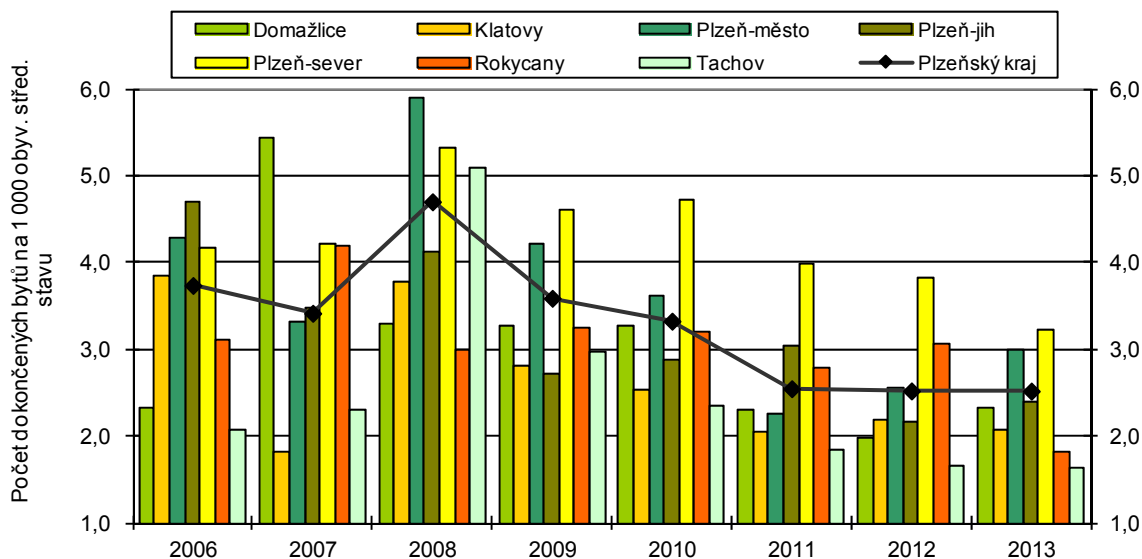
Dokončeno bylo v kraji 1 445 bytů, tj. stejný počet jako v předešlém roce (1 444). Z celkového počtu dokončených bytů připadá 65,6 % na byty v rodinných domech (948) a 24,2 % na byty v bytových domech (350). Přístavbami k rodinným a bytovým domům vzniklo v kraji 72 nových bytů. Dále vzniklo 26 bytů v nebytových budovách a 49 ze stavebně upravených nebytových prostor.

Intenzita bytové výstavby vyjádřená podílem počtu dokončených bytů na 1 000 obyvatel středního stavu zůstala na úrovni předchozího roku a představovala hodnotu 2,52 bytů. Z okresů vykazuje nejvyšší hodnotu podílu okres Plzeň-sever (3,23 bytů) a Plzeň-město (3,00 bytů). V porovnání s ostatními kraji je kraj nad republikovým průměrem (2,40 byty). Trvale nejvyšší hodnotu s 4,08 byty vykazuje Středočeský kraj.

Bytová výstavba v obcích Plzeňského kraje v letech 2008 až 2013



Graf č. 22 Intenzita bytové výstavby v okresech kraje v letech 2006 až 2013



Doprava – dopravních prostředků na silnicích stále přibývá

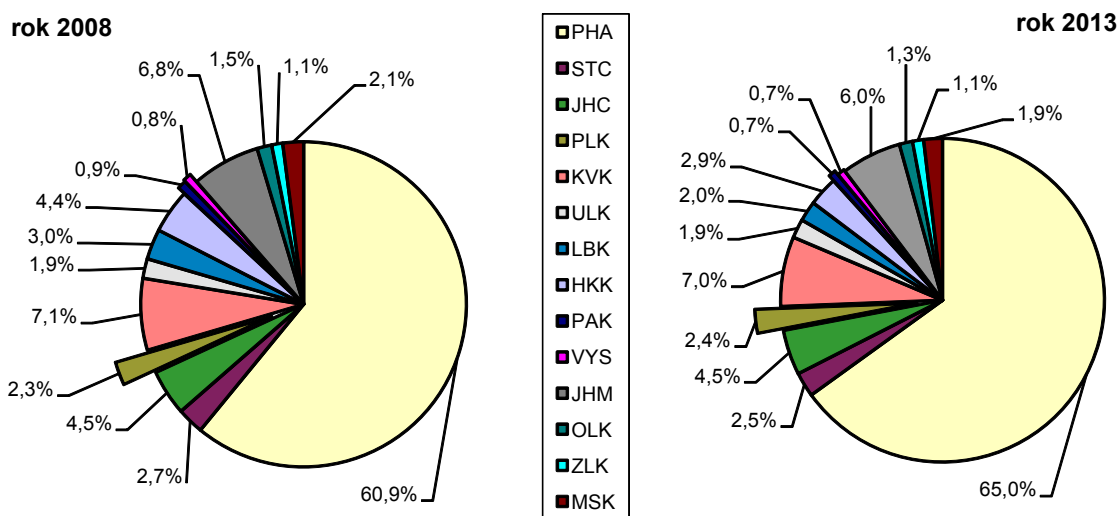
Centrální registr obyvatel evidoval k 1. 7. 2013 v kraji 281 566 osobních automobilů. Za půl roku přibýlo v kraji 8 083 osobních aut, což je téměř dvakrát více (1,7 krát) než za celý rok 2012.

Délka komunikací kraje tvoří téměř desetinu (9,2 %) všech komunikací v ČR. Krajem prochází dálnice D5 o délce 109,2 km a silnice I. třídy měří 417,3 km. Nejvíce komunikací tvoří silnice III. třídy, které představují 60,4 % všech komunikací kraje.

Cestovní ruch – meziročně ubylo v kraji hromadných ubytovacích zařízení

Koncem roku 2013 bylo v kraji 573 hromadných ubytovacích zařízení s 29 589 lůžky. Průměrný počet přenocování se meziročně zvýšil z 2,58 dne na 2,63. Cizinci trávili v kraji v průměru 2 noci. Ve sledovaném roce se ubytovalo v hromadných ubytovacích zařízeních 558 797 hostů, z toho pocházelo 66,6 % z ČR. Pokud jde o zahraniční hosty, nejvíce hostů přijelo z Německa (73 487), Ruska (17 168) a Slovenska (8 658). Z uvedených třech zemí se zvýšila meziročně návštěvnost pouze u hostů z Ruska (o 2,2 %). Návštěvnost se také zvyšuje u cizinců z Asie, především z Číny (index 139,6) a Jižní Korey (index 180,5). Z celorepublikového pohledu směřuje nejvíce hostů do Hl. města Prahy (podíl z ČR = 38,3 %) a lázeňského Karlovarského kraje (podíl z ČR = 5,1 %). Pro zahraniční hosty není Plzeňský kraj příliš zajímavý, podíl hostů z úhrnu ČR činil 2,5 %.

Graf č. 23 Cizinci v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích ČR v roce 2008 a 2013



Ceny - index
spotřebitelských cen
není regionálně
zjišťován

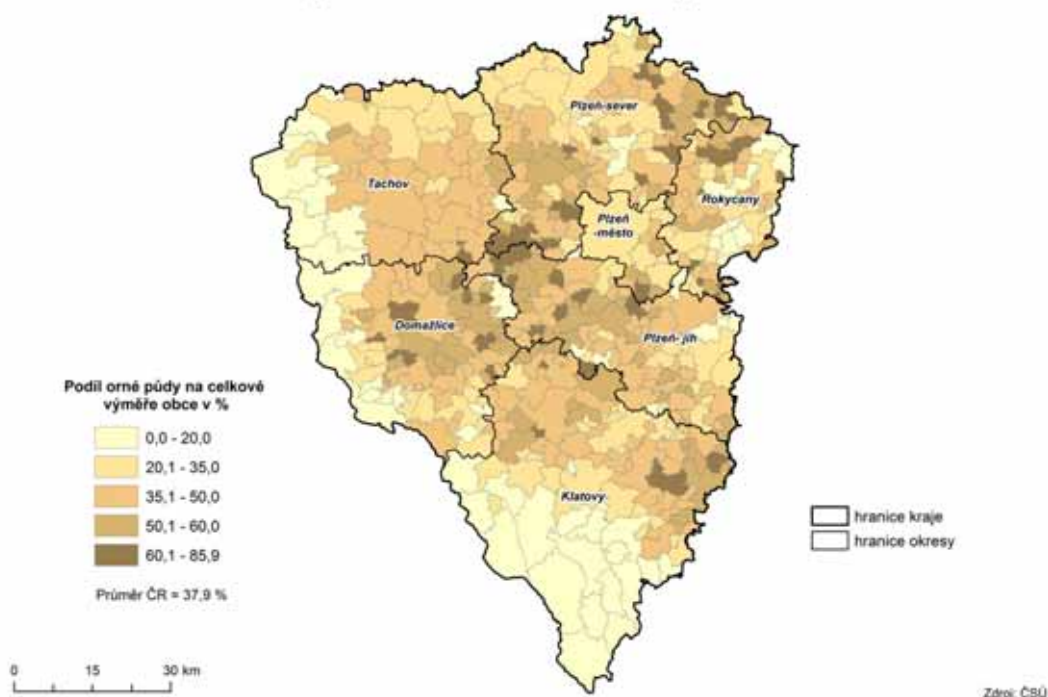
Průměrná roční míra inflace vyjádřená přírůstkem spotřebitelských cen za 12 měsíců sledovaného roku proti průměru 12 měsícům předchozího roku činila v roce 2013 v České republice 1,4 %. Od roku 2003 se její výše pohybovala od 0,1 % v daném roce do 6,3 % v roce 2008.

4. Životní prostředí

Půdní fond - zemědělské půdy stále ubývá

Tendence poklesu zemědělské půdy způsobená především snížením objemu zemědělské výroby se proti minulému období téměř nezměnila. Nadále přetrvává snižování orné půdy při současném nárůstu výměry trvalých travních porostů. Nejvýraznější pokles podílu orné půdy na celkové výměře vykazuje Tachovsko (proti roku 2008 došlo ke snížení podílu o 1,7 procentního bodu). Nejvyšší podíl orné půdy na celkové výměře mají okresy ležící kolem města Plzně s převážně zemědělským charakterem a to Plzeň-jih a Plzeň-sever. Svou dosaženou hodnotou přes 40 % podílu orné půdy na celkové výměře převyšují oba okresy republikový podíl v průměru o více než 4 procentní body. Z analýzy půdního fondu podle jeho struktury je v časové řadě od roku 2008 patrná určitá stagnace podílu zastavěných ploch. V meziokresním srovnání má nejvýraznější postavení okres Plzeň-město (podíl 4,9 % z celkové výměry). Nadále se projevuje jako jeden z faktorů ovlivňujících vývoj půdního fondu nadměrná urbanizace.

Orná půda v obcích Plzeňského kraje k 31. 12. 2013



Rostou plochy lesních pozemků z důvodů zalesňování zemědělské půdy

Jedním z důvodů růstu lesních ploch je i zalesňování zemědělské půdy. Výměra lesních pozemků v přepočtu na celkovou výměru v roce 2013 dosáhla 39,7 % a překročila tak republikový podíl o 5,9 procentních bodů. Jedná se o lesní pozemky nacházející se zejména v horských a podhorských částech Šumavy a Českého lesa a dále na severovýchodě kraje v oblastech Brdská a Křivoklátska. Nejvyšší podíl lesních ploch na celkové výměře mají okresy Tachov (43,4 %), Rokycany (43,3 %) a Klatovy (43,2 %). Z lesnatých ploch tvoří převážnou část lesy hospodářské, kde podle druhového složení převládají jehličnany, především smrk.

Ekologické zemědělství je moderní forma hospodaření

Ekologické hospodářství je jedním z principů trvale udržitelného rozvoje. Jako součást agrární politiky státu představuje moderní formu hospodaření při respektování přírodních zákonitostí, přirozené kvality a úrodnosti půdy. Také minimalizuje použití chemických prostředků pro zemědělskou výrobu a tím i negativní dopady na životní prostředí.

Počet ekologických zemědělců stále roste

Počet ekologických zemědělců projevuje stále rostoucí tendenci. K 31. 12. 2013 bylo v Plzeňském regionu zaregistrováno 416 ekologicky hospodařících zemědělců. Ve srovnání s rokem 2008 stoupl tento počet více než dvakrát. Nejvíce ekologicky hospodařících zemědělců je v okrese Klatovy

<i>Roste podíl ekologicky obhospodařované půdy</i>	<p>(32 %) a Tachov (20,9 %). Tyto okresy díky svým geografickým podmínkám neumožňují provozovat klasické konvenční zemědělství, a proto využívají formy ekologického zemědělství, které hospodaří na menších plochách. Více jak desetinásobně stoupl od roku 2008 počet ekologických zemědělců hospodařících souběžně i na konvenční půdě. V Plzeňském kraji relativně nejvíce těchto ekologických zemědělců hospodaří v okresech Domažlice, Klatovy a Plzeň-jih.</p> <p>V roce 2013 podíl ekologicky obhospodařované půdy (včetně přechodného období) na celkové výměře zemědělské půdy dosáhl 14,04 %. Ve srovnání s rokem 2008 vzrostl tento podíl téměř dvojnásobně. V mezikrajském srovnání podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře řadí Plzeňský kraj na sedmé místo v ČR. Dosažená hodnota v regionu celkově převyšuje republikový průměr o 2,4 procentního bodu. Od roku 2010 klesá výměra obhospodařované půdy v přechodném období, zatímco výměra půdy v ekologickém zemědělství se zvyšuje. V meziokresním srovnání nejvyššího podílu ekologicky obhospodařované půdy na zemědělské půdě dosahují okresy Tachov (32,6 %), Domažlice (14,7 %) a Klatovy (14,9 %) s relativně nejvyšší výměrou zemědělské půdy. Citované okresy jsou oblasti s kvalitním čistým životním prostředím, nízkou mírou urbanizace, málo osídlenými územími s loukami a pastvinami v horských a podhorských částech kraje. Nejnižšího podílu naopak dosahuje, eliminujeme-li specifické postavení okresu Plzeň-město, okres Rokycany (5,4 %).</p>
<i>Ekologické zemědělství je i ekologický chov</i>	<p>Ekologické zemědělství zahrnuje také vedle ekologicky obhospodařované půdy i ekologický chov hospodářských zvířat a následně i produkované bioprodukty jako výchozí surovinu pro výrobu biopotravin. Je to dynamicky se rozvíjející článek současného zemědělství, který v mnoha směrech nahrazuje zemědělské hospodaření konvenční. Zatímco důležitým atributem rozvoje konvenčního zemědělství je hospodaření s co nejvyšším ziskem s negativním dopadem na životní prostředí, v ekologickém zemědělství je to snaha hospodařit v souladu s principy přírody a jejich rozmanitostí a vytvářet tak zdroje pro kvalitní suroviny, bioprodukty a čisté životní prostředí.</p>
<i>Vodovody a kanalizace - specifické množství vody fakturované domácnostem klesá</i>	<p>Za sledované období se snížila hodnota relativního ukazatele specifické množství vody fakturované domácnostem (v přepočtu na obyvatele a den) o 15,6 litrů na osobu a den. Z toho jen za poslední rok klesla spotřeba o 1,1 litru na osobu a den. V rámci ČR se v roce 2013 s hodnotou 80,5 litrů na osobu a den jedná o šestou nejnižší hodnotu v rámci regionů. Touto hodnotou se Plzeňský kraj pohybuje pod republikovou hodnotou a to o 6,7 l na osobu a den.</p>
<i>Největšími zdroji odpadních vod jsou osídlené celky</i>	<p>Největšími producenty odpadních vod jsou osídlené celky, tzn. města a obce. V roce 2013 dosáhla délka kanalizační sítě 2 709 km, tj. o 5,5 % více než v roce 2008. Současně bylo v tomto roce napojeno na veřejnou kanalizaci 80,9 % obyvatel, což ve srovnání s rokem 2008 představuje nárůst o 4,1 procentního bodu. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizace s koncovou čističkou odpadních vod (dále jen ČOV) vzrostl a to za sledované období o 4,4 procentních bodů. V roce 2013 bylo vypouštěno do kanalizace 31 775 m³ odpadních vod. Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových) stále stoupá. V Plzeňském kraji bylo do konce roku 2013 vybudováno 189 ČOV s celkovou kapacitou 186,5 tis. m³/den, z toho se jednalo ze 100 % o ČOV mechanicko-biologické.</p>
<i>Emise jsou důležitým faktorem pro hodnocení kvality ovzduší</i>	<p>Na kvalitu ovzduší v Plzeňském kraji mají významný vliv emise zejména z malých a mobilních zdrojů (zvýšený výskyt smogu způsobený rozvojem automobilové dopravy). V důsledku likvidace zastaralých a nevyužívaných provozů, restrukturalizace některých výrobních procesů a především v důsledku přechodu na jiný, ekologičtější způsob vytápění došlo od roku 2008 k poklesu emisí hlavních znečišťujících látek zejména u velkých a středních zdrojů znečišťování. Intenzivní rozvoj automobilové dopravy v souvislosti s provozem dálnice D5 je dalším faktorem, který ovlivňuje kvalitu ovzduší v Plzeňském kraji. Z analýzy dat měrných emisí (REZZO 1-4) je patrné, že od roku 2008 do roku 2012 došlo k poklesu měrných emisí oxidu siřičitého (o 0,30 t/km²), oxidu dusíku (o 0,43 t/km²) i oxidu uhelnatého (o 1,04 t/km²)</p>

**Odpady - produkce
podnikového odpadu
klesá**

**Podíl manipulovaného
odpadu na celkové
produkci odpadů se
pohybuje kolem 90 %**

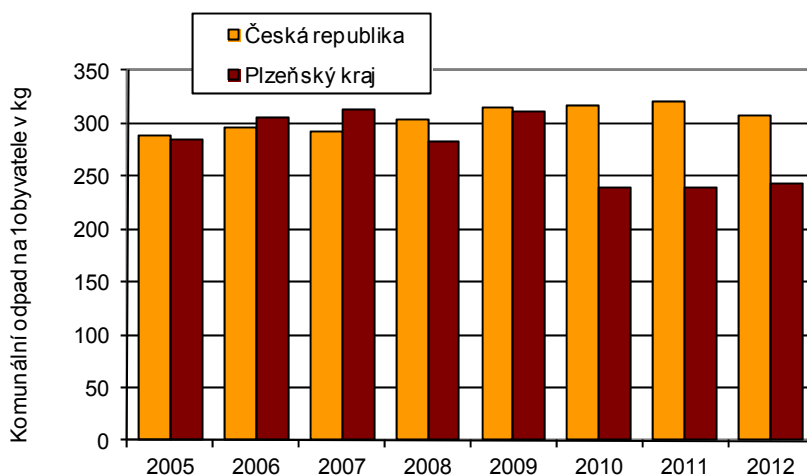
a to především vlivem poklesu u velkých stacionárních zdrojů (REZZO 1). Pokles měrných emisí oxidu uhelnatého byl způsoben především výrazným poklesem měrných emisí u mobilních zdrojů (REZZO 4). Výpočet měrných emisí oxidu uhelnatého byl u REZZO 3 také ovlivněn v roce 2012 novou metodikou s novou sadou emisních faktorů. V celorepublikovém srovnání se Plzeňský kraj hodnotou měrných emisí oxidu siřičitého umístil na 7. nejnižším místě a u oxidu dusíku si zachoval třetí místo. Nejvíce zatížená emisemi znečišťujících látek jsou území s vysokou koncentrací průmyslových činností, s vysokou hustotou osídlení a značně soustředěnou dopravou. Mezi méně zatížené oblasti patří horské partie Šumavy, Českého lesa a západní části Brd. Odpad je jedním z negativních vlivů zasahujících do environmentální sféry. Současná situace v odpadovém hospodářství je charakterizovaná převahou množství produkovaného odpadu nad jeho relativně nízkým využitím jako zdroje druhotných surovin a energie. Produkce podnikového odpadu vzniká v přímé závislosti na materiálové a energetické náročnosti výroby a zpracování. V Plzeňském kraji bylo v roce 2012 vyprodukováno 930,6 tis. tun podnikového odpadu. Ve srovnání s rokem 2008 to znamená snížení o 379,5 tis tun odpadu, tj. o 29 %. Z pohledu časové řady má vývoj produkce podnikového odpadu klesající tendenci jak v absolutních hodnotách, tak i v přepočtu celkového množství vyprodukovaného odpadu na 1 obyvatele v kraji. Hodnota tohoto relativního ukazatele dosahovala v roce 2012 v Plzeňském kraji 1 627 kg na 1 obyvatele. Objem vyprodukovaného podnikového odpadu do jisté míry determinuje i odvětvová struktura výroby. Nejvyšší podíl v kraji na produkovaném podnikovém odpadu má odvětví stavebnictví, a to 51 % (především se jedná o odpad stavební a demoliční), výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu (11 %) a některá vybraná odvětví zpracovatelského průmyslu (zejména kovovýroba). Jedním z možných indikátorů environmentálního pilíře udržitelného rozvoje je hodnota produkce podnikového odpadu vztahovaná k hrubému domácímu produktu (dále jen HDP) jako základnímu ukazateli, jehož výše je rozhodujícím kritériem pro hodnocení ekonomické úrovně jednotlivých regionů. V Plzeňském kraji ukazatel produkce podnikového odpadu na tis. Kč HDP zaznamenal proti roku 2008 nárůst na 5 kg/tis. Kč HDP. Plzeňský kraj se tak řadí na šesté nejvyšší místo v ČR.

Celkové množství odpadů, se kterými bylo v Plzeňském kraji manipulováno, se absolutně snižuje. Z přepočtu na vyprodukovaný odpad je patrné, že předmětem nakládání bylo 89,9 % vyprodukovaného odpadu, což je téměř o 7,7 procentních bodů méně než v roce 2008. Objem nebezpečného odpadu i jeho podíl na manipulovaném odpadu mírně kolísá. V roce 2012 dosáhl tento podíl hodnoty 1,8 %, což představuje minimální zvýšení proti roku 2008 a to o 0,1 procentního bodu. Ve srovnání s předcházejícím rokem se tento podíl mírně zvýšil a to o 0,3 procentního bodu. Podle způsobu nakládání převládá využívání odpadů, které tvoří 40 % manipulace s odpadem (zejména recyklace) nad odstraňováním (20 %), kde nejčastějším způsobem likvidace je skládkování (18,7 %). Podíl recyklovaného odpadu (včetně regenerace) z celkového objemu manipulovaného odpadu činil 26,4 % a zajistil tak Plzeňskému kraji třetí místo v republikovém srovnání. S více jak jednou třetinou (39,9 %) odpadů je v regionu nakládáno ostatními způsoby, nejčastějším je využití odpadů na terénní úpravy (45,1 %). Základní prioritou v environmentální oblasti je upřednostňování využití odpadů před jejich odstraňováním. Skládkování a spalování představuje v mnoha případech zdroj znečištění životního prostředí zejména půdy, vody a ovzduší s negativním dopadem do krajinných ekosystémů

Téměř stagnující trend má odpad komunální

V Plzeňském kraji bylo v roce 2012 vyprodukováno 139 tis. tun komunálního odpadu. Z hlediska způsobu sběru komunálního odpadu největší podíl připadal na běžný svoz (60,8 %). Z pohledu časové řady lze pozorovat větší využití u odpadu tříděného a zejména u svozu objemného odpadu. Běžný svoz naopak vykazuje klesající tendenci. Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu z celkové produkce tohoto odpadu dosáhl v Plzeňském kraji 18,3 %, což představuje nejvyšší hodnotu v ČR, přičemž republikový průměr dosahoval hodnoty 13,9 %. Plzeňský kraj se ve sběru odděleně sbíraných složek komunálního odpadu drží již od roku 2008 v rámci ČR na předních místech. V přepočtu produkovaného komunálního odpadu na 1 obyvatele došlo proti roku 2008 zejména v posledních letech k mírnému snížení. V roce 2012 dosáhla hodnota tohoto ukazatele 243 kg na obyvatele, což představuje proti roku 2008 snížení o 14,1 %. Dosažená hodnota přinesla Plzeňskému kraji opět nejlepší první místo.

Graf č. 24 Produkce komunálního odpadu v kraji a ČR v letech 2007 až 2012



Výdaje na ochranu životního prostředí - objem pořízených investic po výrazném poklesu mírně kolísá

Přestože objem pořízených investic v roce 2009 dosahoval výše 5 453 Kč/1 obyvatele, již v roce 2010 došlo k výraznému snížení a to o téměř dvě třetiny (1 994 Kč/1 obyvatele). Od této doby hodnota pořízených investic mírně stoupá s kolísajícím trendem. V roce 2012 bylo proinvestováno na 1 obyvatele 2 245 Kč. Tato nepříznivá situace řadí Plzeňský kraj v republikovém měřítku na desáté místo. Pro analýzu struktury pořízených investic na ochranu životního prostředí jsou dostupná pouze data podle sídla investora. Porovnáním těchto dostupných dat z roku 2012 dospějeme k závěru, že podstatná část finančních prostředků je směřována do oblasti nakládání s odpadními vodami (58,2 %) a další podstatná část do oblasti nakládání s odpady (19,5 %). Ve struktuře neinvestičních nákladů jsou finanční prostředky směřovány především do oblasti nakládání s odpady.

5. Mezikrajské srovnání – shrnutí hlavních poznatků

<i>Demografický vývoj</i>	✓	nejvyšší relativní přírůstek obyvatel vykazuje dlouhodobě Středočeský kraj
	✓	v rozvodech na 100 sňatků je na prvním místě mezi kraji Středočeský kraj
	✓	nejméně živě narozených v přepočtu na 1 000 obyvatel se narodilo v Karlovarském kraji
	✓	moravské kraje vykazují nižší podíly živě narozených dětí mimo manželství
	✓	nejvyšší úmrtnost byla zaznamenána v Ústeckém kraji
	✓	nejvíce obyvatel (v přepočtu na 1 000 obyvatel) umírá na novotvary v Ústeckém kraji, na nemoci oběhové soustavy ve Zlínském kraji
	✓	v přepočtu na 1 000 obyvatel hlásí největší počet sebevražed Karlovarský kraj
	✓	nejstarší obyvatelstvo žije v Hl. městě Praha, Královéhradeckém a Zlínském kraji – průměrný věk obyvatel dosahuje 42,0 let
<i>Sociální vývoj</i>	✓	nejvyšší index stáří dlouhodobě vykazuje Hl. město Praha
	✓	meziročně vzrostl nejvíce objem pracovní síly v Jihomoravském kraji
	✓	z populace patnáctiletých a starších bylo nejvíce ekonomicky neaktivních v Olomouckém kraji
	✓	zatímco v Hl. městě Praha připadá na jedno volné pracovní místo 6 uchazečů o zaměstnání, v Moravskoslezském kraji činil podíl 38,4 uchazeče
	✓	podíl nezaměstnaných osob vykazuje dlouhodobě nejvyšší Ústecký kraj
	✓	dlouhodobě nejvyšší mzdy dosahuje Hl. město Praha
	✓	průměrné procento pracovní neschopnosti bylo nejnižší v Hl. městě Praha
	✓	podíl příjemců předčasného důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu je trvale nejvyšší v Kraji Vysočina
<i>Ekonomický vývoj</i>	✓	všechny kraje vyjma Hl. města Prahy jsou pod průměrem ČR v hrubém domácím produktu na obyvatele
	✓	nejvyšší podíl primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě vykazuje kraj Jihočeský a Vysočina
	✓	podíl živnostníků na celkovém počtu registrovaných subjektů je nejnižší v Hl. městě Praha
	✓	ve všech krajích ubývá zemědělské půdy a osevních ploch, snižují se dlouhodobě i stavy prasat
	✓	tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy vzrostly meziročně nejvíce v Plzeňském kraji, mzdy v průmyslu jsou trvale nejvyšší v Hl. městě Praha a Středočeském kraji
	✓	rodinných domků bylo nejvíce dokončeno ve Středočeském kraji, uvedený kraj vykazuje nejvyšší intenzitu bytové výstavby mezi kraji
	✓	Hl. město Praha předpokládá průměrnou hodnotu 1 stavebního povolení o cca 1,9 mil. Kč vyšší než je průměr ČR, téměř pětinu všech stavebních povolení na ochranu životního prostředí vydaly stavební úřady ve Středočeském kraji
<i>Environmentální oblast</i>	✓	nejvíce lesních porostů se nachází v Jihočeském kraji
	✓	podíl ekologicky obhospodařované půdy staví Jihočeský kraj na prvé místo mezi kraji
	✓	nejvíce komunálního odpadu vyprodukují obyvatelé Středočeského kraje (375,3 kg na obyvatele v roce 2012), nejméně obyvatelé Plzeňského kraje (242,9 kg na obyvatele)

6. Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)															
2008	1,4	1,7	2,5	1,3	1,1	1,7	1,5	2,1	1,3	1,3	1,5	1,7	1,1	0,4	0,3
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
Přirůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2008	6,9	15,5	21,3	3,6	14,0	1,3	4,2	5,6	2,9	6,1	1,9	4,1	-0,5	0,6	-0,1
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
Živě narození mimo manželství (%)															
2008	36,3	32,6	33,2	35,6	37,3	53,9	50,2	40,3	35,9	32,6	29,0	30,6	36,7	27,9	41,7
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) (%)															
2008	105,1	130,0	95,6	103,2	110,1	93,7	87,6	94,1	109,6	103,7	104,5	112,3	107,1	110,8	101,2
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
2011 ¹⁾	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry															
2008	73,8	75,9	73,8	74,3	74,4	72,8	71,7	73,3	75,0	74,2	74,5	74,1	73,5	73,4	72,3
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,2	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry															
2008	80,0	80,8	79,8	80,0	80,2	79,0	78,5	79,8	80,4	80,0	81,1	80,6	79,9	80,4	79,4
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,1	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2008	4,2	11,5	4,9	2,6	4,9	6,6	4,2	4,0	3,0	2,4	1,9	3,1	1,5	1,4	2,0
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,5	2,4	4,4	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	1,9

¹⁾ promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2008	55,9	60,2	58,0	57,9	57,8	56,2	52,6	53,8	55,9	56,0	56,4	54,5	53,6	55,7	53,1
2009	54,8	60,7	57,0	56,3	55,8	54,5	51,5	52,8	53,5	54,1	54,6	53,5	53,0	53,0	52,0
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2008	4,5	1,8	3,4	3,7	4,0	5,8	7,3	5,0	3,6	4,5	4,7	5,1	4,9	4,5	6,1
2009	7,1	3,2	5,5	5,9	6,5	8,7	9,9	8,3	6,0	7,3	7,7	8,1	8,9	8,0	8,9
2010	7,4	3,6	6,1	6,4	6,6	8,9	10,2	8,1	6,3	7,5	8,1	8,5	9,1	7,9	9,0
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2008	1,4	0,3	0,8	0,7	0,9	1,9	2,9	1,3	0,6	1,1	1,3	1,6	1,4	1,4	2,6
2009	1,7	0,4	1,0	1,0	1,3	2,4	3,2	1,9	0,9	1,5	1,7	2,0	1,8	1,8	2,7
2010	2,4	0,8	1,7	1,5	1,9	3,3	4,1	2,8	1,5	2,2	2,5	2,8	3,1	2,8	3,6
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	185,0	239,8	196,2	180,5	182,9	163,2	163,6	171,0	180,4	175,2	176,9	182,4	170,5	176,3	171,2
2009	190,4	244,4	205,0	183,0	187,0	172,4	171,3	178,0	187,5	180,7	180,8	187,5	175,6	178,6	174,5
2010	190,4	252,5	207,8	179,7	187,2	171,3	170,8	179,8	182,0	175,2	179,8	188,0	170,6	175,6	173,2
2011	190,4	250,1	206,7	181,2	187,9	171,8	170,9	178,7	179,7	177,1	180,1	184,8	172,4	178,6	176,1
2012	192,8	249,6	208,9	181,6	192,0	169,6	171,2	179,8	184,5	180,9	181,1	189,9	178,5	182,7	178,0
2013
Medián mezd (Kč)³⁾ (MPSV, MF)															
2008	22 217	27 900	23 133	20 259	22 154	20 103	21 156	21 730	20 637	20 486	20 961	21 287	21 345	20 280	21 564
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	22 262	27 454	22 904	21 104	22 192	19 837	21 176	21 436	21 178	20 946	20 869	21 732	21 011	20 403	21 987
2013	22 557	27 803	23 215	21 382	22 528	20 306	21 506	21 931	21 421	21 166	21 311	22 044	21 285	20 786	22 202
Průměrná výše starobního důchodu (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) (ČSSZ)															
2008	9 638	10 289	9 673	9 532	9 604	9 475	9 571	9 563	9 523	9 437	9 370	9 540	9 377	9 430	9 694
2009	10 045	10 730	10 101	9 942	10 009	9 855	9 968	9 984	9 932	9 835	9 771	9 941	9 766	9 833	10 084
2010	10 123	10 817	10 184	10 014	10 075	9 925	10 047	10 056	10 003	9 909	9 847	10 003	9 829	9 900	10 194
2011	10 552	11 266	10 629	10 449	10 507	10 330	10 466	10 482	10 438	10 333	10 279	10 430	10 245	10 323	10 619
2012	10 778	11 520	10 868	10 669	10 727	10 536	10 687	10 701	10 661	10 553	10 498	10 649	10 457	10 546	10 845
2013	10 970	11 726	11 074	10 861	10 920	10 707	10 871	10 893	10 848	10 740	10 689	10 832	10 636	10 739	11 035
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2008	21,6	12,4	19,2	21,8	25,9	23,3	25,0	19,3	21,2	25,5	28,5	20,4	22,9	22,3	25,6
2009	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010 ⁵⁾	24,3	12,9	21,1	25,0	28,5	26,0	27,8	22,5	24,5	29,0	31,8	22,9	26,6	25,5	28,9
2011 ⁵⁾	27,2	14,2	24,0	28,4	31,2	29,3	30,7	25,8	27,8	32,5	34,9	25,8	30,2	28,8	31,9
2012 ⁵⁾	28,2	14,7	24,8	29,7	32,2	30,3	31,4	26,8	29,0	33,7	36,2	26,7	31,5	30,0	33,0
2013 ⁵⁾	29,0	15,1	25,4	30,6	32,9	31,2	32,2	27,6	30,1	34,7	37,2	27,5	32,5	31,1	34,0

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

³⁾ od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1-9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁴⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; stav v prosinci

⁵⁾ v letech 2010-2013 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Píseňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	369,0	797,5	341,3	308,5	315,3	264,0	295,5	276,9	313,5	300,5	296,3	347,4	275,4	313,4	314,6
2009	358,3	764,0	321,1	307,4	310,0	265,8	300,4	267,7	311,3	290,7	294,6	338,9	270,5	308,0	294,6
2010	360,4	771,8	318,8	306,0	319,6	260,1	292,0	275,7	315,0	291,2	292,3	340,4	274,3	301,5	304,3
2011	364,2	768,2	325,8	306,6	326,5	260,1	289,9	279,7	315,3	297,8	303,3	341,0	281,5	308,6	317,8
2012	366,0	763,0	325,6	311,3	325,9	258,4	295,1	283,7	313,5	289,9	307,1	345,8	284,5	322,2	319,3
2013
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	98,9	281,9	74,8	67,7	75,6	67,4	81,0	75,7	54,3	70,9	57,5	95,8	62,1	59,0	85,7
2009	88,3	227,0	65,5	73,5	96,5	62,2	84,2	52,8	58,0	54,9	64,3	80,2	76,6	50,0	66,7
2010	88,5	207,5	67,8	78,8	77,8	74,2	104,9	55,5	55,4	66,7	61,9	79,0	73,4	56,0	70,5
2011	87,9	214,5	79,1	67,0	69,0	74,1	96,9	58,9	50,4	62,0	63,1	79,5	61,2	55,5	72,2
2012	84,5	191,4	80,1	67,1	69,7	76,4	89,3	62,3	48,6	61,1	67,5	77,6	58,4	52,7	71,9
2013
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)															
2008	33,7	37,5	30,0	30,0	16,8	30,9	23,0	36,9	36,7	36,1	40,3	33,5	33,2	29,9	
2009	27,7	30,9	24,4	24,7	13,4	24,3	18,7	31,3	30,9	29,3	33,4	27,1	26,9	25,0	
2010	29,2	33,4	26,6	26,6	16,2	24,4	18,8	32,7	31,6	31,3	34,1	29,1	27,4	25,7	
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012 ¹⁾	34,7	40,8	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,2	38,3	37,4	33,7	34,3	30,3	
2013
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2008	885,6	74,0	101,5	50,3	59,3	24,5	64,0	49,8	46,6	50,6	53,8	78,0	53,4	53,9	125,8
2009	782,8	76,3	94,0	45,7	51,5	20,6	56,0	41,4	39,2	42,6	44,4	69,1	44,3	47,0	110,6
2010	749,7	73,9	90,9	41,5	50,5	20,7	52,5	40,1	37,1	41,8	44,1	63,2	40,6	44,4	108,6
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	32,0	64,6	26,6	34,4	30,1	31,3	27,8	22,7	21,3	25,8	24,6	32,5	24,2	22,1	29,5
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2008	3,7	5,2	6,6	4,3	4,7	2,0	1,2	3,1	3,5	3,6	3,4	4,0	2,9	2,2	2,0
2009	3,7	6,0	6,0	3,4	3,6	1,7	1,3	3,4	2,7	3,1	2,7	4,3	3,2	3,2	2,4
2010	3,5	4,9	5,9	3,4	3,3	2,8	1,3	2,9	3,3	3,2	3,4	3,9	2,6	2,4	2,3
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních³⁾ (tis.)															
2008	12 836	4 587	665	936	487	680	367	704	903	361	396	1 186	427	497	640
2009	11 986	4 347	645	917	479	666	336	653	810	321	359	1 041	377	448	586
2010	12 212	4 743	631	893	484	670	290	633	804	317	336	1 042	378	463	527
2011	12 899	5 051	695	916	496	710	337	633	826	324	358	1 115	397	469	572
2012	15 099	5 726	853	1 107	595	809	417	754	969	366	439	1 318	475	572	699
2013	15 408	5 900	820	1 139	559	787	427	753	965	369	448	1 427	512	603	698

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

³⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²)															
2008	2,2	3,6	2,1	1,0	1,2	3,0	11,2	1,0	1,5	2,9	0,4	0,6	0,8	1,4	4,3
2009	2,2	3,4	2,0	1,0	1,4	2,8	11,7	0,9	1,2	2,6	0,4	0,5	0,9	1,4	4,1
2010	2,2	3,1	2,1	1,0	1,0	2,9	10,9	0,8	1,3	2,9	0,4	0,5	0,8	1,2	4,1
2011	2,2	1,8	2,1	0,9	1,0	2,7	11,6	0,6	1,2	2,8	0,4	0,4	0,9	1,3	4,1
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,7
2013
Měrné emise oxidů dusíků REZZO 1–4 (t/km²)															
2008	3,4	17,3	3,6	1,4	1,8	3,6	11,9	1,5	1,9	3,9	2,0	2,7	2,2	2,1	5,3
2009	3,2	16,3	3,4	1,3	1,6	3,3	11,8	1,4	1,8	3,6	2,0	2,6	2,1	2,0	5,0
2010	3,0	13,9	3,2	1,2	1,6	3,2	10,8	1,3	1,7	3,6	1,8	2,4	2,0	1,9	5,1
2011	2,9	18,0	3,1	1,2	1,4	2,8	10,0	1,3	1,6	3,3	1,6	2,2	1,9	1,8	5,0
2012	2,7	16,5	2,9	1,2	1,4	2,6	8,8	1,2	1,5	3,3	1,5	2,0	1,9	1,8	4,7
2013
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2008	305	299	357	276	283	305	343	315	281	288	294	281	316	283	302
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	.	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013
Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)															
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7
2011	18,6	10,1	9,5	29,5	28,8	4,3	12,7	6,9	11,2	12,4	9,0	26,4	21,4	12,0	36,1
2012	20,4	12,2	13,0	26,0	26,4	38,5	13,9	7,8	10,3	13,5	11,5	25,7	17,8	14,3	39,2
2013
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2008	94,2	122,0	90,2	88,1	96,1	95,6	87,5	89,3	88,0	84,9	83,4	93,2	86,5	81,6	98,1
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2008	1 949	1 396	2 802	1 418	3 330	2 025	1 845	2 249	2 395	1 629	1 661	2 090	1 102	1 279	1 925
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – demografický vývoj

	Měšička jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	osoby	569 627	571 863	572 045	571 709	572 687	573 469
v tom: muži		281 627	282 848	282 760	282 798	283 250	283 647
ženy		288 000	289 015	289 285	288 911	289 437	289 822
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	4,9	4,8	4,4	4,2	4,2	4,4
Sňatky	počet	2 763	2 528	2 545	2 454	2 498	2 367
Rozvody	počet	1 604	1 543	1 626	1 630	1 452	1 613
Rozvody na 100 sňatků	počet	58,1	61,0	63,9	66,4	58,1	68,1
Živě narození	osoby	6 385	6 412	6 242	5 566	5 768	5 510
z toho mimo manželství	%	37,3	40,9	41,7	43,8	45,9	46,4
Úhrnná plodnost ²⁾		1,496	1,512	1,489	1,367	1,448	1,405
Potraty	počet	2 617	2 458	2 423	2 387	2 405	2 279
z toho umělá přerušování těhotenství		1 520	1 396	1 341	1 347	1 332	1 242
Potraty na 100 narozených	počet	40,9	38,2	38,8	42,7	41,6	41,2
Zemřelí celkem	osoby	5 785	5 859	5 816	5 888	6 003	6 061
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 702	2 888	2 916	2 842	2 877	2 828
novotvary		1 666	1 615	1 580	1 637	1 583	1 498
Přirozený přírůstek	osoby	600	553	426	-322	-235	-551
Přistěhovalí celkem	osoby	11 396	6 484	4 828	4 279	4 761	5 160
z toho z ciziny		5 855	2 130	1 418	774	1 430	1 632
Vystěhovalí celkem	osoby	3 443	4 801	5 072	3 504	3 548	3 827
z toho do ciziny		285	1 068	672	254	803	1 012
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	7 953	1 683	-244	775	1 213	1 333
z toho s cizinou		5 570	1 062	746	520	627	620
Celkový přírůstek	osoby	8 553	2 236	182	453	978	782
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	11,3	11,2	10,9	9,7	10,1	9,6
zemřelí	‰	10,2	10,3	10,2	10,3	10,5	10,6
přirozený přírůstek	‰	1,1	1,0	0,7	-0,6	-0,4	-1,0
přistěhovalí	‰	20,1	11,4	8,4	7,5	8,3	9,0
vystěhovalí	‰	6,1	8,4	8,9	6,1	6,2	6,7
přírůstek stěhováním	‰	14,0	2,9	-0,4	1,4	2,1	2,3
celkový přírůstek	‰	15,1	3,9	0,3	0,8	1,7	1,4
Mrtvorozenost	‰	2,0	2,6	1,6	3,4	2,9	3,8
Kojenecká úmrtnost	‰	2,7	2,0	2,9	2,3	2,6	2,5
Novorozenecká úmrtnost	‰	2,0	0,9	1,1	2,0	1,9	0,9
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku ¹⁾ :							
0–14 let	osoby	78 805	79 631	80 836	81 913	83 171	84 101
%		13,8	13,9	14,1	14,3	14,5	14,7
15–64 let	osoby	404 068	402 844	399 505	394 320	390 337	386 964
%		70,9	70,4	69,8	69,0	68,2	67,5
65 a více let	osoby	86 754	89 388	91 704	95 476	99 179	102 404
%		15,2	15,6	16,0	16,7	17,3	17,9
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	roky	40,8	41,0	41,2	41,5	41,7	41,9
v tom: muži		39,5	39,6	39,8	40,2	40,4	40,7
ženy		42,1	42,3	42,5	42,7	42,9	43,1
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) ¹⁾	%	110,1	112,3	113,4	116,6	119,2	121,8
Index ekonomického zatížení (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let) ¹⁾	%	41,0	42,0	43,2	45,0	46,7	48,2
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	74,35	74,49	74,89	75,06	75,15	75,52
ženy	roky	80,16	80,23	80,14	80,37	80,79	80,89
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	15,02	15,04	15,16	15,31	15,35	15,49
ženy	roky	18,14	18,37	18,23	18,44	18,66	18,63

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	484,6	492,3	492,5	490,0	489,9	489,4
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	17,4	17,2	15,4	14,4	14,5	13,4
střední bez maturity	%	38,2	37,5	37,5	37,0	36,5	36,6
střední s maturitou	%	33,6	33,7	35,0	35,5	34,3	35,1
vysokoškolské ²⁾	%	10,8	11,7	12,0	13,0	14,6	14,8
Pracovní síla	tis. osob	290,4	293,2	290,8	290,7	291,3	295,9
v tom: zaměstnaní v NH		280,0	274,8	273,7	275,8	277,2	280,5
z toho ženy		122,2	116,8	116,3	117,3	117,3	120,9
nezaměstnaní		10,5	18,4	17,1	15,0	14,1	15,4
z toho ženy		6,2	9,8	9,7	8,6	8,2	9,1
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	194,2	199,0	201,8	199,3	198,6	193,4
z toho: studující (vč. učňů)		47,8	46,0	46,4	43,5	42,4	.
důchodci (starobní a invalidní)		126,1	126,4	129,1	129,5	129,1	.
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	4,8	4,1	5,0	4,9	4,4	3,5
průmysl a stavebnictví	%	43,6	40,8	41,1	42,7	41,3	43,8
služby	%	51,6	55,1	53,9	52,1	54,3	52,7
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	85,0	84,3	83,7	81,9	82,5	85,2
zaměstnavatelé	%	3,4	4,1	3,2	4,2	3,8	3,4
pracující na vlastní účet	%	10,8	10,9	12,3	13,3	13,1	10,6
Míra ekonomické aktivity	%	59,9	59,6	59,0	59,4	59,5	60,5
v tom: muži		68,3	68,8	68,0	68,5	68,8	68,9
ženy		51,9	50,6	50,4	50,6	50,4	52,3
Míra zaměstnanosti	%	57,8	55,8	55,6	56,3	56,6	57,3
v tom: muži		66,5	65,2	65,0	65,8	66,4	66,3
ženy		49,4	46,7	46,5	47,1	47,1	48,6
Obecná míra nezaměstnanosti	%	3,6	6,3	5,9	5,2	4,8	5,2
v tom: muži		2,6	5,2	4,4	3,9	3,5	3,8
ženy		4,9	7,8	7,7	6,8	6,5	7,0
NEZAMĚSTNANOST k 31. 12. (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	16 757	26 802	27 267	23 308	23 724	25 709
z toho: ženy		9 025	13 596	13 226	11 710	12 023	13 057
absolventi škol a mladiství		1 228	1 564	1 608	1 331	1 676	1 668
osoby se zdravotním postižením		2 858	3 362	3 365	3 084	3 116	3 240
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		7 717	9 897	8 975	6 311	5 081	5 940
dosažitelní		16 087	26 212	26 561	22 669	23 210	25 008
v tom podle věku:							
15–24 let		3 086	5 109	4 798	4 201	4 269	4 162
25–34 let		3 824	6 347	6 150	5 195	5 098	5 662
35–44 let		3 358	5 554	5 930	5 187	5 350	5 883
45–54 let		3 986	6 083	6 102	5 344	5 231	5 527
55 a více let		2 503	3 709	4 287	3 381	3 776	4 475
průměrný věk	roky	39,4	38,9	39,5	39,3	38,9	39,7
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	4 939	7 533	7 417	6 949	6 908	7 609
střední bez maturity	osoby	7 209	11 996	12 094	9 740	10 133	10 723
střední s maturitou	osoby	3 814	6 038	6 332	5 259	5 286	5 849
vyšší odborné vč. nástavbového	osoby	95	139	152	139	160	190
vysokoškolské	osoby	700	1 096	1 272	1 221	1 237	1 338

¹⁾ do roku 2010 údaje vážené na data demografické statistiky před promítnutím Sčítání lidu, domů a bytů 2011

²⁾ zahrnuje vyšší odborné vzdělání

³⁾ od roku 2012 zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		2 401	3 531	3 537	2 857	2 030	2 817
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		3 669	6 459	6 650	6 551	6 297	8 029
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		3 566	6 417	6 449	5 566	5 561	7 547
nekvalifikovaní (třída 9)		4 081	5 798	6 151	6 285	4 998	6 578
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	7 362	8 818	10 268	7 942	7 971	7 160
3–6 měsíců	osoby	3 281	6 501	4 758	4 089	4 365	4 698
6–12 měsíců	osoby	2 343	6 221	4 466	3 605	3 804	4 650
od 1 roku do 2 let	osoby	1 364	2 904	4 547	3 415	3 108	4 026
více než 2 roky	osoby	2 407	2 358	3 228	4 257	4 476	5 175
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 801	5 931	5 854	5 802	6 094	6 475
Podíl nezaměstnaných osob ⁴⁾	%	4,0	6,5	6,6	5,7	5,9	6,4
v tom: muži		3,6	6,3	6,8	5,7	5,8	6,3
ženy		4,3	6,7	6,5	5,8	6,1	6,6
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ⁵⁾	%	0,9	1,3	1,9	1,9	1,9	2,4
Volná pracovní místa	počet	7 562	2 078	2 161	2 603	2 417	2 575
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	2,2	12,9	12,6	9,0	9,8	10,0
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ							
Zaměstnaní cizinci k 31. 12.	osoby	28 729	22 714	21 809	20 815	.	.
z toho ze zemí mimo EU		17 492	12 447	10 717	9 097	.	.
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	22 195	13 426	12 902	13 304	.	.
z toho ženy		8 498	5 219	4 993	5 152	.	.
s platným živnostenským oprávněním	osoby	6 534	9 288	8 907	7 511	6 492	5 841
z toho ženy		2 005	2 980	2 912	2 586	2 194	1 985
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	103 561	106 791	107 082	107 398	109 835	.
na 1 obyvatele	Kč	182 944	186 959	187 199	187 924	192 014	.
průměr ČR = 100	%	98,9	98,2	98,3	98,7	99,6	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁶⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	25 015	25 176	25 482	24 086	24 835	25 156
v tom: muži		27 864	27 558	27 888	26 563	27 308	27 702
ženy		21 221	21 722	22 141	21 183	21 803	22 091
Medián mezd	Kč	22 154	22 191	22 634	21 554	22 192	22 528
v tom: muži		24 328	23 833	24 387	23 398	24 009	24 380
ženy		19 586	19 945	20 349	19 554	19 989	20 480
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	v tis.	839,3	714,5	630,4	541,1	507,8	.
z toho přídavek na dítě		486,8	359,1	275,4	253,3	239,5	.
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	2 086	2 051	2 023	1 765	1 701	1 748
z toho přídavek na dítě		280	206	167	152	143	142
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 686	3 591	3 536	3 089	2 973	3 052

⁴⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁶⁾ Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výdělku) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1–9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci)							
Příjemci důchodů	počet	150 408	152 941	155 168	159 341	159 033	158 770
z toho ženy		91 711	92 683	93 537	95 451	95 087	94 649
Příjemci starobního důchodu ⁷⁾	počet	82 387	84 779	90 582	95 292	95 284	95 354
z toho ženy		45 029	45 942	48 540	50 889	50 739	50 602
Příjemci předčasného starobního důchodu ⁸⁾	počet	21 328	23 201	24 801	28 637	29 506	30 192
z toho ženy		11 825	12 777	13 534	15 429	15 862	16 198
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu ⁹⁾	%	25,9	27,4	28,5	31,2	32,2	32,9
v tom: muži		25,4	26,8	28,0	31,0	32,0	32,7
ženy		26,3	27,8	28,8	31,3	32,4	33,2
Průměrná měsíční výše důchodu	Kč	9 444	9 817	9 882	10 290	10 475	10 634
v tom: muži		10 079	10 498	10 569	10 999	11 195	11 353
ženy		9 038	9 375	9 430	9 815	9 991	10 147
Průměrná měsíční výše starobního důchodu ⁷⁾	Kč	9 604	10 009	10 075	10 507	10 727	10 920
v tom: muži		10 638	11 089	11 144	11 607	11 847	12 043
ženy		8 746	9 096	9 150	9 547	9 745	9 925
Podíl průměrné výše starobního důchodu ⁷⁾ na mzdovém mediánu	%	43,4	45,1	44,5	48,7	48,3	48,5
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 819 209	1 413 543	1 162 439	1 057 040	984 522	1 033 265
z toho dávky:							
nemocenské		1 442 618	1 025 610	800 888	694 565	633 910	673 882
peněžitá pomoc v mateřství		325 299	342 294	336 547	324 714	308 232	305 171
ošetřovné		51 155	45 431	24 867	37 669	42 131	53 999
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	2 499	2 561	2 576	2 625	2 657	2 672
z toho lékaři v nestátních zařízeních		1 752	1 774	1 820	1 825	1 856	1 877
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6	4,7
Nemocnice							
lůžka	počet	3 435	3 520	3 508	3 545	3 462	3 320
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	109	111	112	111	115	116
průměrná ošetřovací doba	dny	7,8	7,9	7,7	7,7	7,4	7,4
využití lůžek	dny	249,7	247,9	246,4	241,7	243,5	254,8
ŠKOLSTVÍ							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		15 985	16 795	17 818	18 549	19 055	19 429
základních škol		43 435	42 191	42 078	42 457	43 369	44 658
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		26 541	26 400	25 242	24 175	22 774	21 835
vyšších odborných škol (denní studium)		951	1 067	1 139	1 126	1 100	1 139
Studenti vysokých škol (občané ČR) k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		15 676	16 268	16 274	16 269	15 903	15 071
s místem výuky v kraji		18 933	19 199	17 798	17 320	16 299	14 975
z toho v prezenčním studiu	%	83,0	81,7	81,5	81,8	80,6	81,9
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	počet	3 523	4 005	4 069	4 287	4 070	3 626
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	15 153	14 296	13 843	13 752	12 822	13 713
na 1 000 obyvatel		26,8	25,0	24,2	24,1	22,4	23,9
Objasněné trestné činy	počet	6 812	6 734	6 436	6 950	6 905	7 384
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	65	61	49	45	52	43

⁷⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 se invalidní důchod vyplácený ke dni dovršení věku 65 let mění na starobní důchod

⁸⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁹⁾ v letech 2010 až 2013 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – ekonomický vývoj

	Měsíční jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MAKROEKONOMIKA¹⁾							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	178 474	177 096	182 798	186 601	186 412	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	96,4	97,2	104,2	103,1	97,1	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	315 281	310 043	319 564	326 513	325 886	.
průměr ČR = 100	%	85,4	86,5	88,7	89,6	89,1	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	613 996	621 909	648 192	659 128	662 108	.
průměr ČR = 100	%	83,0	84,6	86,5	87,2	87,4	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	161 385	159 723	164 928	168 107	167 306	.
v tom sektory:							
primární	%	3,0	3,1	2,8	3,4	3,4	.
sekundární	%	43,7	42,3	42,8	43,1	42,9	.
terciární	%	53,3	54,6	54,4	53,4	53,6	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	42 823	55 144	44 498	39 445	39 866	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	75 648	96 541	77 791	69 020	69 694	.
průměr ČR = 100	%	76,5	109,4	87,9	78,5	82,5	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ²⁾	osoby	290 676	284 762	282 012	283 103	281 543	.
z toho zaměstnanci		246 789	233 209	231 098	229 203	229 642	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	30 348	30 327	31 270	32 096	32 650	.
z toho: přímé náklady		21 650	21 906	22 596	23 189	23 683	.
sociální požitky		373	354	333	316	280	.
sociální náklady a výdaje		8 041	7 827	8 113	8 370	8 488	.
personální náklady a výdaje		338	282	263	267	258	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na vědu a výzkum celkem	mil. Kč	1 767	1 600	2 295	3 131	3 779	.
z toho: mzdové		712	688	854	1 064	1 265	.
financované z veřejných zdrojů		569	569	601	676	795	.
Zaměstnaní ve vědě a výzkumu celkem	přep. os.	1 793	1 951	1 933	2 196	2 712	.
z toho výzkumní pracovníci		742	886	992	1 276	1 374	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti používající: ³⁾							
osobní počítač	%	43,9	52,5	59,9	64,7	66,6	.
internet	%	37,9	48,8	56,6	62,1	63,6	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ⁴⁾							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	136 698	140 383	144 632	147 419	147 750	141 202
z toho fyzické osoby		104 322	103 896	106 541	108 733	108 514	110 011
z toho živnostníci		92 730	96 425	98 824	101 031	100 512	93 677
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou k 31. 12.	počet	71 044	72 337	75 384	77 246	78 591	75 152
z toho fyzické osoby		52 263	53 292	53 882	55 803	56 337	55 005
z toho živnostníci		45 873	47 912	47 930	49 610	49 880	43 999
Vzniklé subjekty	počet	6 536	7 890	6 286	5 503	4 576	4 159
z toho fyzické osoby		3 622	3 718	4 240	4 037	3 362	3 067
z toho živnostníci		3 390	3 415	3 719	3 884	3 172	2 638
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem ⁵⁾	mil. Kč	9 500	7 743	8 325	9 540	9 929	.
z toho: rostlinná produkce		4 228	3 403	3 935	4 788	5 070	.
živočišná produkce		4 880	4 067	3 948	4 377	4 452	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	319 945	313 124	314 533	311 108	315 055	312 009
z toho orná		209 349	203 677	201 410	198 403	200 831	197 016
Sklizeň: obilovin	t	608 323	557 318	493 053	564 414	466 494	516 219
brambor	t	26 402	27 134	19 921	28 417	26 257	20 241

¹⁾ data budou revidována; revidovaná data budou zveřejněna koncem roku 2014

²⁾ odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

³⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2011 je vypočten z dat roku 2010, 2011 a 2012)

⁴⁾ vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje od roku 2013 plně srovnatelné s předchozími roky

⁵⁾ v roce 2012 semidefinitivní výsledky

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měšící jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4.							
skot	počet	160 705	155 176	155 450	159 054	161 734	161 991
prasata	počet	187 070	149 158	141 938	134 986	125 513	118 666
drůbež	počet	2 201 904	2 407 689	2 509 575	1 976 466	2 236 599	2 486 865
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežního)	t	30 960	27 307	25 179	26 830	26 758	22 994
z toho: hovězí (včetně telecího)		7 650	7 119	6 785	7 214	8 124	7 457
vepřové		23 297	20 169	18 381	19 591	18 607	15 514
Výroba mléka	tis. l	271 979	269 531	268 854	274 057	292 945	291 940
Snáška vajec (komzumních)	tis. ks	98 746	136 853	138 047	127 877	123 541	185 672
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	2 451	2 450	2 445	2 385	2 433	2 329
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 803 734	1 835 007	1 886 221	1 684 029	1 578 792	1 654 301
z toho nahodilá živelní		706 479	234 605	356 922	302 903	135 816	226 834
PRŮMYSL							
(za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	176	165	150	158	158	164
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	182 486	152 408	169 868	174 379	176 805	192 794
na 1 zaměstnance	tis. Kč	3 076	2 961	3 365	3 288	3 273	3 273
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	59 318	51 470	50 478	53 037	54 027	55 284
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	23 315	24 182	25 299	25 827	26 353	26 946
STAVEBNICTVÍ							
(za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	37	35	32	31	30	29
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	6 665	6 094	5 649	5 479	5 503	4 676
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 831	1 717	1 510	1 469	1 513	1 377
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	3 641	3 550	3 742	3 731	3 638	3 396
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	23 590	25 294	26 263	27 088	28 096	27 366
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem ⁶⁾	mil. Kč	17 014	14 358	13 210	12 640	11 097	10 032
z toho pro veřejné zadavatele		6 804	7 369	5 622	6 080	5 183	4 946
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	24 352	26 874	24 961	18 487	19 976	13 754
z toho: budov (bytových a nebytových)		16 467	13 132	11 025	11 492	9 184	8 055
na ochranu životního prostředí		2 614	5 524	9 366	2 186	6 808	3 167
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 134	3 798	3 365	2 864	3 092	2 333
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	2 458	2 084	2 031	1 630	1 420	1 413
z toho v nových rodinných domech		1 529	1 118	1 143	939	939	801
Dokončené byty	počet	2 662	2 051	1 903	1 457	1 444	1 445
z toho v nových rodinných domech		1 138	1 201	1 194	980	930	948
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu							
v novém rodinném domě	Kč	29 611	31 489	32 072	33 335	33 601	32 982
v novém bytovém domě	Kč	28 697	29 314	41 569	37 402	34 813	41 724
CESTOVNÍ RUCH⁷⁾							
Hromadná ubytovací zařízení k 31. 12.	počet	501	488	460	468	599	573
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	26 635	26 664	25 180	25 142	30 134	29 589
Hosté celkem	osoby	487 490	478 995	484 178	495 609	595 138	558 797
z toho ze zahraničí		154 685	144 287	154 122	172 810	204 492	186 668
Průměrná doba pobytu	dny	4,0	4,0	3,9	3,7	3,6	3,6
z toho hostů ze zahraničí		3,5	3,4	3,3	3,2	3,1	3,1

⁶⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

⁷⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné.

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PŮDA (ČÚZK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	381 349	380 844	380 330	379 930	379 335	378 868
z toho: orná půda		261 697	260 428	259 172	258 261	257 434	256 406
zahrady a ovocné sady		13 304	13 311	13 331	13 350	13 355	13 351
trvalé travní porosty		106 327	107 092	107 815	108 320	108 546	109 110
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	374 740	375 250	375 763	376 167	376 756	377 230
z toho: lesní pozemky		299 296	299 563	299 739	299 842	300 048	300 191
zastavěné plochy a nádvoří		9 727	9 730	9 684	9 641	9 604	9 583
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (MZe)							
Ekologičtí zemědělci	počet	175	255	361	412	419	416
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	22 318	24 785	27 134	35 147	42 526	47 500
Výměra půdy v přechodném období	ha	5 574	11 363	16 270	14 479	11 043	5 700
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	7,3	9,5	11,4	13,1	14,1	14,0
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	96,1	93,1	90,6	83,4	81,6	80,5
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	76,8	78,0	78,3	78,7	79,3	80,9
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		70,4	70,7	70,7	72,7	73,6	74,8
Podíl čistěných odpadních vod (bez srážkových)	%	95,1	93,0	94,2	94,8	95,8	96,5
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4)	t/km ²	0,62	0,59	0,62	0,50	0,56	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,04	0,03	0,05	0,04	0,04	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,29	0,31	0,30	0,23	0,23	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1-4)	t/km ²	1,23	1,43	1,02	0,97	0,93	.
z toho velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,98	1,14	0,67	0,66	0,69	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4)	t/km ²	1,80	1,64	1,56	1,37	1,37	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,43	0,30	0,35	0,31	0,33	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,28	1,25	1,11	0,96	0,92	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1-4) ¹⁾	t/km ²	3,15	2,89	2,65	2,28	4,19	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,18	0,10	0,11	0,12	0,11	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		2,04	1,95	1,54	1,29	1,17	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	2 314	1 999	1 850	1 727	1 627	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	283	311	239	240	243	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	14,3	16,9	18,6	20,5	18,3	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	40,3	52,5	44,6	49,1	44,4	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	1 279	1 099	1 016	935	837	.
z toho nebezpečné odpady	%	1,7	1,7	1,4	1,5	1,8	.
Podíl využitých odpadů	%	33,2	28,6	25,9	37,5	40,0	.
z toho recyklovaných (vč. regenerace)		27,5	19,1	17,1	28,8	26,4	.
Podíl odstraněných odpadů	%	30,9	20,6	17,8	17,0	20,0	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	3 330	5 453	1 994	2 678	2 245	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	1 370 602	2 170 883	1 228 991	1 204 063	1 138 106	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	26,8	52,8	45,6	9,7	12,5	.
nakládání s odpadními vodami	%	58,3	25,4	25,9	65,7	58,2	.
nakládání s odpady	%	10,8	8,7	13,7	20,3	19,5	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	2 009 407	1 932 696	2 206 239	2 495 018	2 440 138	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	2,9	3,5	3,8	3,7	4,2	.
nakládání s odpadními vodami	%	23,1	25,4	23,3	23,4	23,5	.
nakládání s odpady	%	71,7	68,5	70,7	71,1	70,6	.

¹⁾ výpočet emisí u REZZO 3 ovlivněn v roce 2012 novou metodikou s novou sadou emisních faktorů

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Plzeňského kraje

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	2008	569 627	60 239	88 669	185 125	60 856	74 003	47 341	53 394
	2010	572 045	60 780	88 641	184 885	61 655	75 470	47 207	53 407
	2011	571 709	60 727	87 622	184 871	62 033	75 718	47 613	53 125
	2013	573 469	60 923	87 056	186 077	62 110	76 673	47 799	52 831
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	2008	4,9	3,3	2,9	7,2	3,7	2,0	4,8	7,3
	2010	4,4	3,7	2,7	6,5	3,2	1,9	3,3	6,3
	2011	4,2	3,8	2,7	6,1	3,1	1,8	3,0	6,0
	2013	4,4	4,2	2,8	1,0	19,8	2,0	3,1	5,9
Přírůstek na 1 000 obyvatel:									
přirozenou měnou	2008	1,1	-4,6	-3,4	-3,3	-3,3	-4,4	-4,3	-5,7
	2010	0,7	0,9	-0,5	0,6	1,5	2,3	-1,9	2,4
	2011	-0,6	-0,7	-1,1	-0,3	-1,5	0,6	-2,4	0,7
	2013	-1,0	-0,9	-1,9	-0,5	-2,1	0,4	-2,5	-0,5
stěhováním	2008	14,0	5,6	4,3	22,1	19,0	11,4	13,7	10,2
	2010	-0,4	2,1	-0,4	-5,8	2,4	8,0	-1,3	1,1
	2011	1,4	1,9	-0,9	0,4	3,2	7,2	2,9	-3,9
	2013	2,3	1,9	-1,3	4,8	1,2	5,4	3,1	-3,7
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%) ¹⁾ :									
0–14 let	2008	13,8	14,7	14,1	12,6	14,2	15,1	13,5	14,9
	2010	14,1	14,9	14,1	13,0	14,5	15,4	13,8	15,0
	2011	14,3	15,1	14,3	13,5	14,6	15,5	14,0	14,9
	2013	14,7	15,4	14,5	14,1	14,7	15,6	14,4	15,0
15–64 let	2008	70,9	71,2	70,4	70,7	70,6	70,8	70,7	73,2
	2010	69,8	70,4	69,4	69,2	69,6	70,0	69,5	72,4
	2011	69,0	69,5	68,4	68,1	68,9	69,3	68,7	72,0
	2013	67,5	67,8	66,9	66,6	67,7	68,1	67,3	70,3
65 a více let	2008	15,2	14,1	15,6	16,7	15,2	14,1	15,9	11,9
	2010	16,0	14,7	16,5	17,7	15,9	14,6	16,7	12,5
	2011	16,7	15,4	17,3	18,4	16,5	15,2	17,3	13,2
	2013	17,9	16,8	18,6	19,3	17,6	16,4	18,3	14,7
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	2008	40,8	40,1	41,1	41,8	40,8	39,9	41,3	38,7
	2010	41,2	40,5	41,5	42,1	41,1	40,1	41,6	39,3
	2011	41,5	40,8	41,9	42,4	41,4	40,4	41,8	39,8
	2013	41,9	41,3	42,4	42,7	41,8	40,9	42,1	40,4
Index stáří (%) ¹⁾ (65 a více let / 0–14 let)	2008	110,1	96,2	110,9	132,3	107,3	93,3	117,8	79,5
	2010	113,4	98,3	116,7	135,9	109,3	94,9	120,9	83,4
	2011	116,6	101,9	121,2	136,5	112,7	98,3	123,9	88,7
	2013	121,8	109,2	127,9	137,5	119,8	105,3	126,6	97,7
Index ekonomického zatížení (%) ¹⁾ (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let)	2008	41,0	40,5	42,1	41,4	41,6	41,2	41,5	36,6
	2010	43,2	42,1	44,1	44,5	43,7	42,9	43,8	38,1
	2011	45,0	43,8	46,2	46,7	45,2	44,2	45,6	38,9
	2013	48,2	47,5	49,5	50,1	47,8	46,9	48,7	42,2
Uchazeči o zaměstnání celkem k 31. 12.	2008	16 757	1 854	3 060	4 274	1 154	2 030	1 338	3 047
	2010	27 267	3 184	4 827	7 570	2 290	3 292	2 081	4 023
	2013	25 709	2 705	4 305	7 984	2 395	3 222	1 888	3 210
z toho:									
ženy	2008	9 025	1 063	1 595	2 298	620	1 153	817	1 479
	2010	13 226	1 498	2 193	3 801	1 092	1 647	1 104	1 891
	2013	13 057	1 360	2 071	4 178	1 196	1 681	1 064	1 507
absolventi škol a mladiství	2008	1 228	136	220	306	108	160	99	199
	2010	1 608	179	295	352	189	229	128	236
	2013	1 668	158	275	562	166	213	126	168

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Plzeňského kraje

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
osoby se zdravotním postižením	2008	2 858	363	481	708	201	300	281	524
	2010	3 365	490	622	701	288	276	319	669
	2013	3 240	424	544	721	350	272	353	576
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2008	7 717	699	1 409	1 975	613	988	568	1 465
	2010	8 975	930	1 783	2 515	840	1 177	644	1 086
	2013	5 940	467	1 051	2 110	609	746	410	547
dosazitelní	2008	16 087	1 815	2 947	4 019	1 095	1 933	1 251	3 027
	2010	26 561	3 129	4 719	7 290	2 229	3 240	1 949	4 005
	2013	25 008	2 660	4 247	7 603	2 333	3 189	1 787	3 189
Podíl uchazečů o zaměstnání z celkového počtu uchazečů k 31. 12. (%):									
ve věku 50 a více let	2008	28,7	30,0	28,8	27,8	27,6	28,1	31,9	28,5
	2010	27,8	29,1	27,4	27,0	25,9	27,7	28,9	29,2
	2013	28,7	29,4	28,3	27,3	27,5	27,0	30,4	33,4
evidovaných 12 a více měsíců	2008	22,5	26,7	23,2	19,3	17,8	22,5	25,7	24,2
	2010	28,5	36,0	25,5	24,3	24,6	22,9	28,8	40,8
	2013	35,8	43,7	33,8	33,7	31,6	32,2	29,9	47,0
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ²⁾	2008	3,98	4,23	4,72	3,07	2,55	3,69	3,74	7,75
	2010	6,65	7,32	7,67	5,70	5,20	6,13	5,94	10,35
	2013	6,45	6,42	7,27	6,15	5,52	6,08	5,55	8,54
v tom: muži	2008	3,63	3,53	4,44	2,87	2,27	3,17	2,80	7,75
	2010	6,76	7,57	8,20	5,72	5,25	6,06	5,52	10,64
	2013	6,26	6,25	7,39	5,88	5,32	5,72	4,78	8,84
ženy	2008	4,34	4,97	5,02	3,27	2,86	4,22	4,72	7,74
	2010	6,53	7,05	7,11	5,67	5,14	6,21	6,37	10,04
	2013	6,64	6,60	7,13	6,42	5,74	6,45	6,36	8,22
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ³⁾	2008	0,9	1,2	1,1	0,6	0,5	0,9	1,0	1,9
	2010	1,9	2,7	2,0	1,4	1,3	1,4	1,8	4,2
	2013	2,4	2,9	2,5	2,2	1,8	2,0	1,8	4,1
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu - stav v prosinci (%) ⁴⁾	2008	25,9	27,0	32,3	23,6	28,2	28,2	23,1	18,3
	2010	28,5	31,5	34,9	25,2	30,7	31,2	26,2	21,7
	2013	32,9	36,7	39,9	28,7	35,2	35,9	31,4	27,0
v tom: muži	2008	25,4	26,3	32,3	23,3	28,1	27,1	22,8	16,7
	2010	28,0	30,7	34,7	25,0	30,7	29,7	25,7	20,8
	2013	32,7	36,2	39,7	28,6	35,6	34,5	31,2	26,4
ženy	2008	26,3	27,6	32,3	23,8	28,3	29,3	23,3	19,7
	2010	28,8	32,1	35,2	25,3	30,7	32,4	26,6	22,5
	2013	33,2	37,1	40,2	28,9	34,8	37,2	31,6	27,5
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2008	26,77	18,51	21,44	39,34	19,77	17,12	20,00	28,83
	2010	24,20	17,00	18,28	36,52	16,73	17,82	18,55	22,00
	2013	23,94	19,58	19,91	34,27	16,37	15,75	20,29	23,32
z toho násilné a mravnostní	2008	1,42	1,18	1,12	2,02	0,85	0,84	1,19	1,77
	2010	1,43	1,50	1,39	2,04	0,42	0,81	1,31	1,43
	2013	1,77	1,49	1,50	2,41	1,08	1,36	1,48	1,91
Soukromí podnikatelé (živnostníci) - počet vzniklých na 1 000 obyvatel	2008	18,31	16,66	18,35	20,39	16,63	17,55	17,68	16,46
	2010	18,62	17,06	18,37	20,76	16,63	18,14	18,34	16,66
	2013	19,18	17,88	19,25	20,72	17,34	18,76	19,27	17,85

2) podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku

3) podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

4) starobní důchod bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb., v roce 2010 a 2013 výpočet z příjemců starobního důchodu bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Plzeňského kraje

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
Stavební práce dle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč) ⁵⁾	2008	30,06	19,34	22,84	55,93	12,05	10,98	14,66	25,26
	2010	23,09	13,87	27,58	34,14	10,02	8,74	32,92	14,29
	2013	17,51	9,99	11,75	33,78	9,10	8,17	8,52	10,09
Počet bytů na 1 000 obyvatel: zahájených	2008	4,34	2,23	3,91	4,80	3,67	7,33	4,26	2,58
	2010	3,55	3,23	2,65	3,16	3,23	5,89	4,57	2,93
	2013	2,47	1,66	1,63	2,61	2,30	4,08	1,82	2,72
dokončených	2008	4,70	3,28	3,77	5,89	4,11	5,32	3,00	5,09
	2010	3,33	3,28	2,54	3,62	2,88	4,73	3,20	2,34
	2013	2,52	2,32	2,06	3,00	2,38	3,23	1,82	1,63
Hromadná ubytovací zařízení ⁶⁾ : lůžka	2008	26 635	2 497	9 975	4 648	955	3 502	1 891	3 167
	2010	25 180	2 226	9 228	4 471	902	3 418	1 932	3 003
	2013	29 589	2 881	9 807	5 792	1 195	4 004	2 370	3 540
lůžka na 1 000 obyvatel	2008	47,1	41,6	112,6	25,3	15,8	47,6	40,2	59,6
	2010	44,0	36,7	104,1	24,1	14,7	45,5	40,9	56,3
	2013	51,6	47,3	112,5	31,2	19,3	52,4	49,6	66,9
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%): orné půdy	2008	34,6	36,2	25,7	35,1	43,3	41,7	34,7	33,0
	2010	34,3	35,8	25,5	34,9	43,2	41,6	34,5	32,0
	2013	33,9	35,4	25,3	34,7	42,9	41,2	34,4	31,3
zastavěných ploch	2008	1,3	1,1	1,1	4,8	1,5	1,2	1,6	0,8
	2010	1,3	1,1	1,1	4,9	1,5	1,2	1,6	0,8
	2013	1,3	1,1	1,0	4,9	1,5	1,2	1,6	0,8
Měrné emise (t/km ²) (REZZO 1–3): tuhých znečišťujících látek	2008	0,28	0,27	0,27	0,93	0,25	0,26	0,40	0,19
	2010	0,27	0,26	0,25	0,87	0,26	0,26	0,31	0,20
	2012	0,23	0,22	0,22	0,92	0,19	0,24	0,25	0,16
oxidu siřičitého	2008	1,22	0,33	0,42	26,28	0,33	0,27	0,47	0,20
	2010	1,02	0,44	0,43	18,71	0,41	0,35	0,46	0,24
	2012	0,92	0,32	0,31	1,08	5,05	0,27	0,34	0,14
oxidů dusíku	2008	0,52	0,12	0,17	10,28	0,24	0,15	0,38	0,09
	2010	0,45	0,13	0,15	9,03	0,18	0,14	0,18	0,11
	2012	0,45	0,15	0,15	0,83	2,18	0,19	0,28	0,14
oxidu uhelnatého ⁷⁾	2008	1,11	1,04	0,90	3,59	1,19	1,00	2,12	0,61
	2010	1,11	1,14	0,98	3,41	1,25	1,06	1,41	0,64
	2012	3,02	3,32	2,86	13,15	1,52	2,82	4,00	1,93

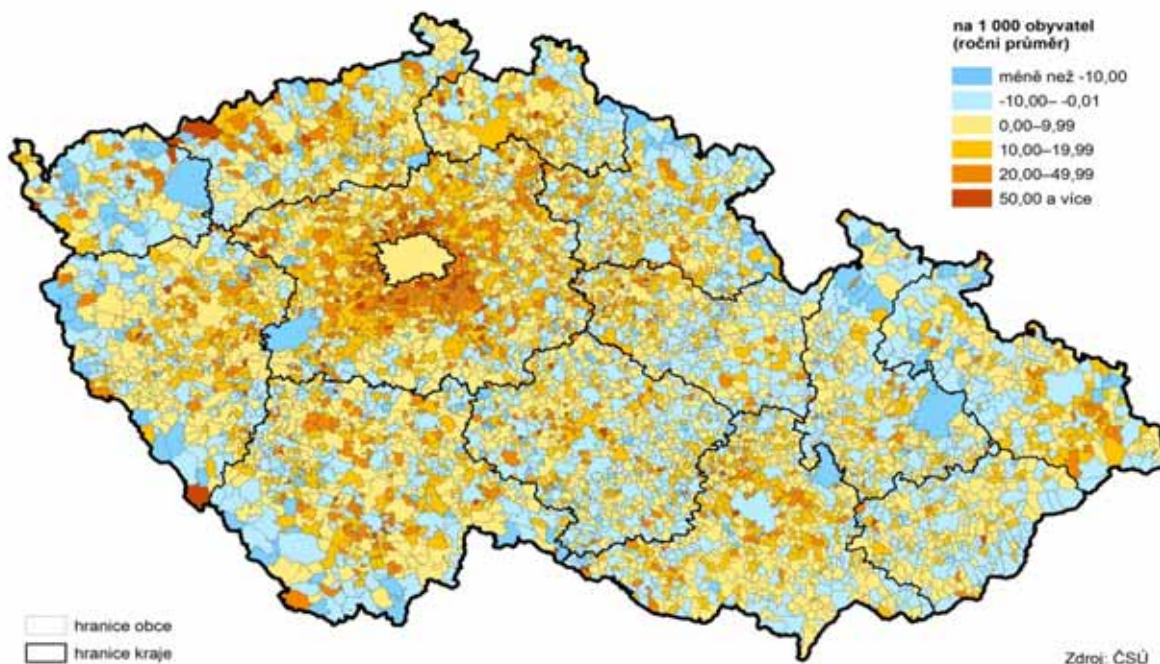
⁵⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

⁶⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

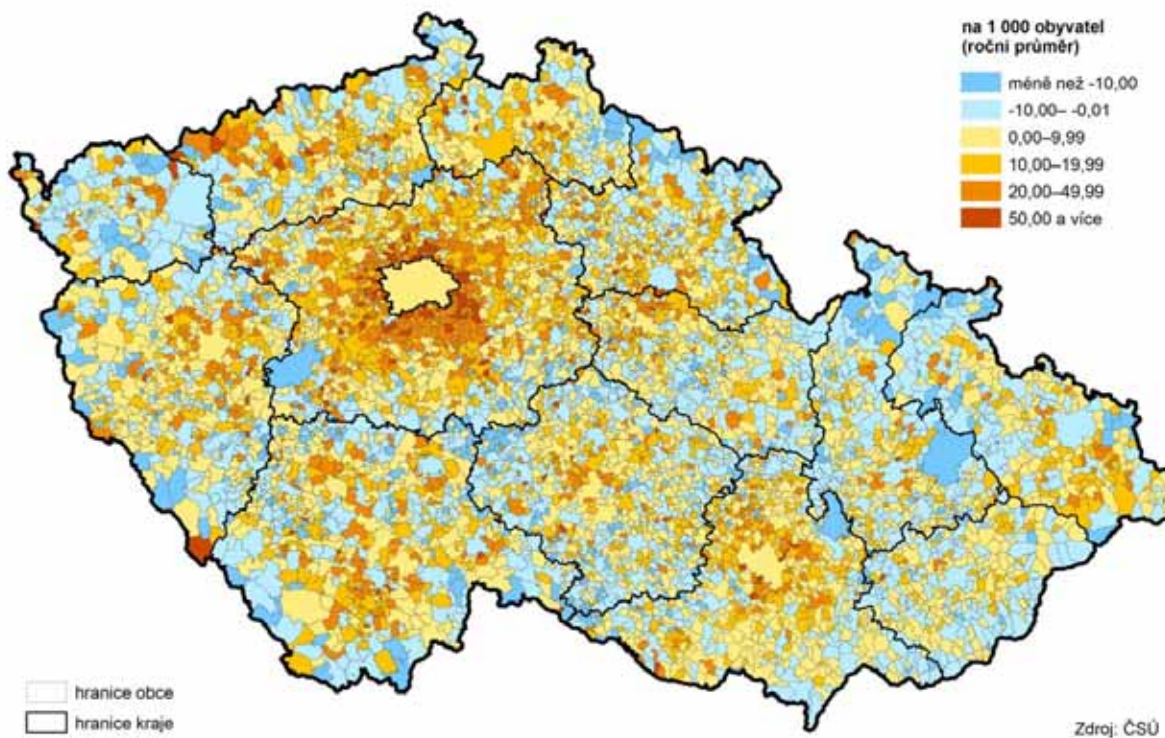
⁷⁾ výpočet emisí u REZZO 3 ovlivněn v roce 2012 novou metodikou s novou sadou emisních bilancí

7. Kartogramy - mezikrajské

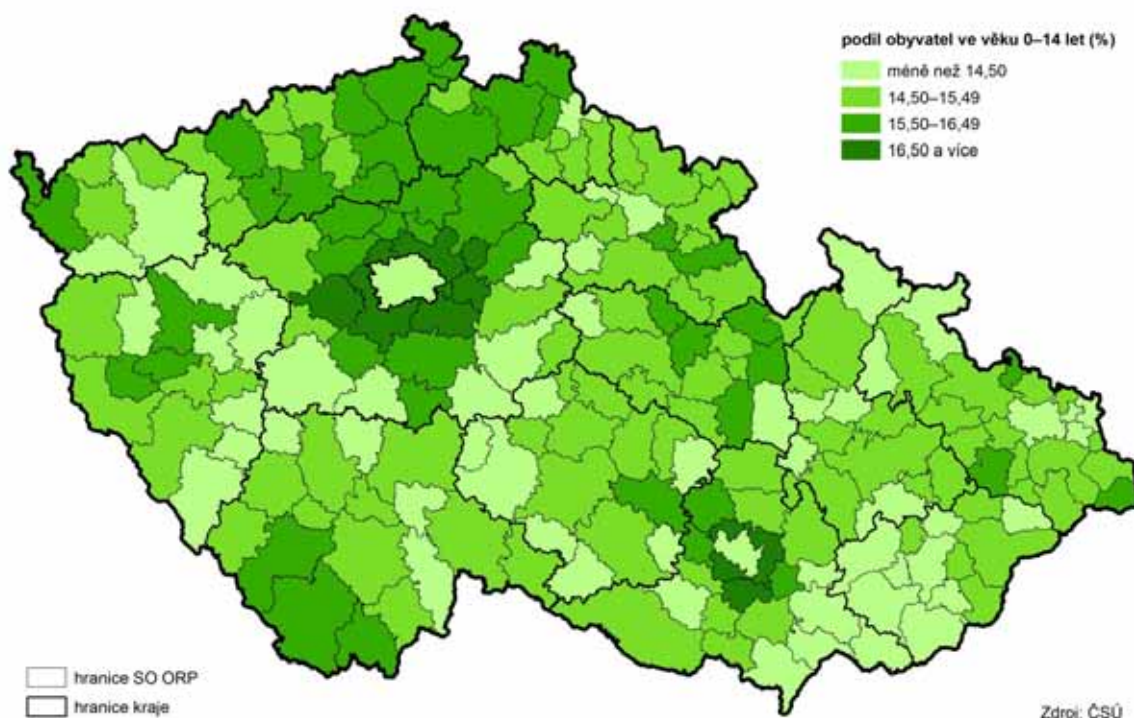
Přírůstek obyvatel stěhováním v obcích v letech 2008 až 2013



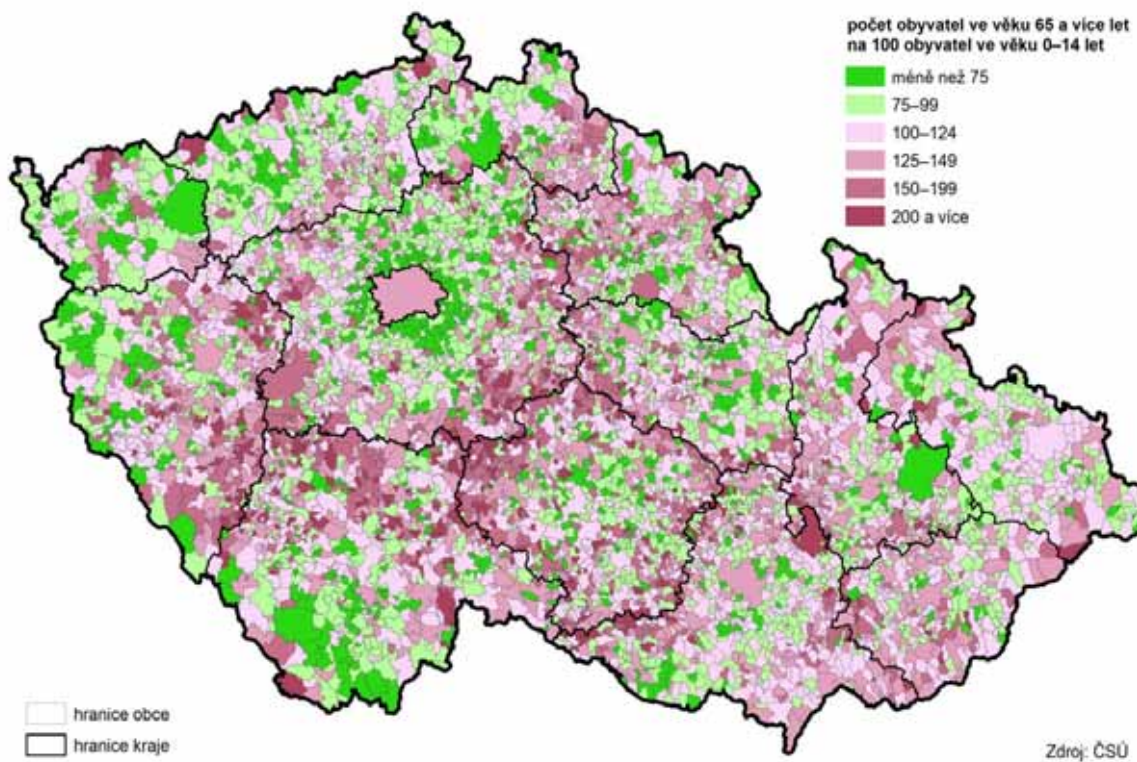
Přírůstek obyvatel v obcích v letech 2008 až 2013



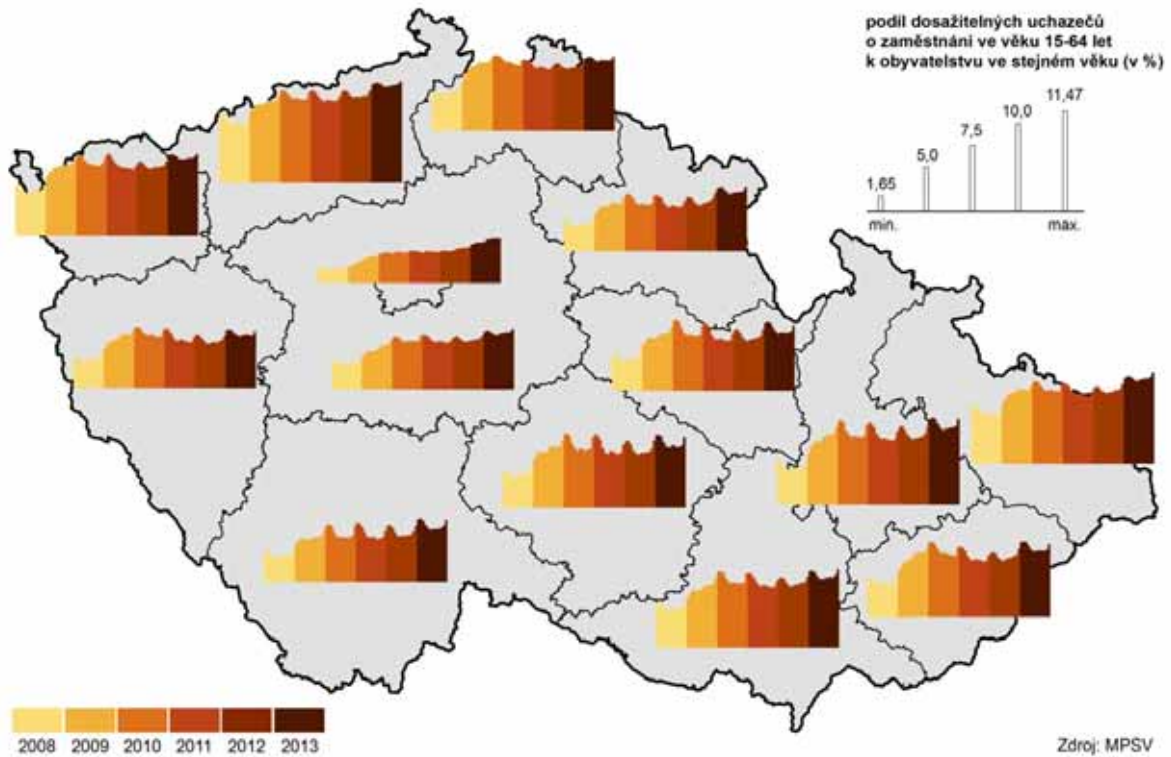
Děti ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2013



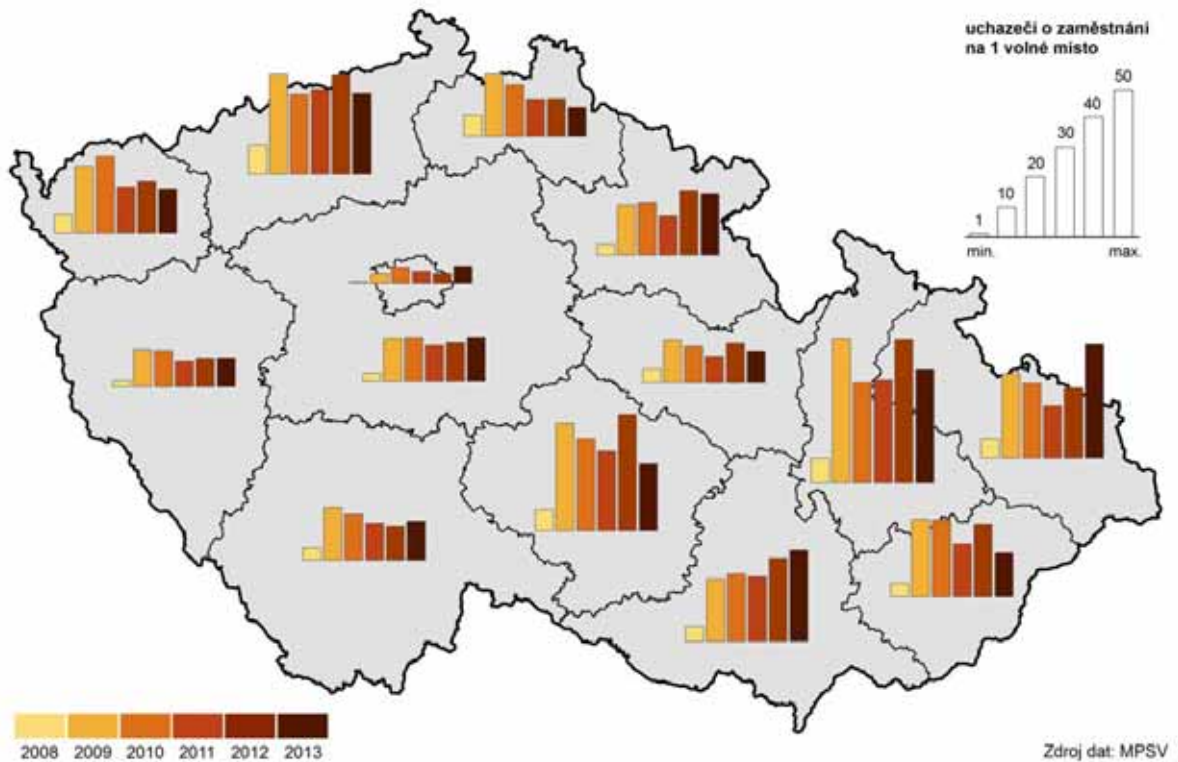
Index stáří v obcích k 31. 12. 2013



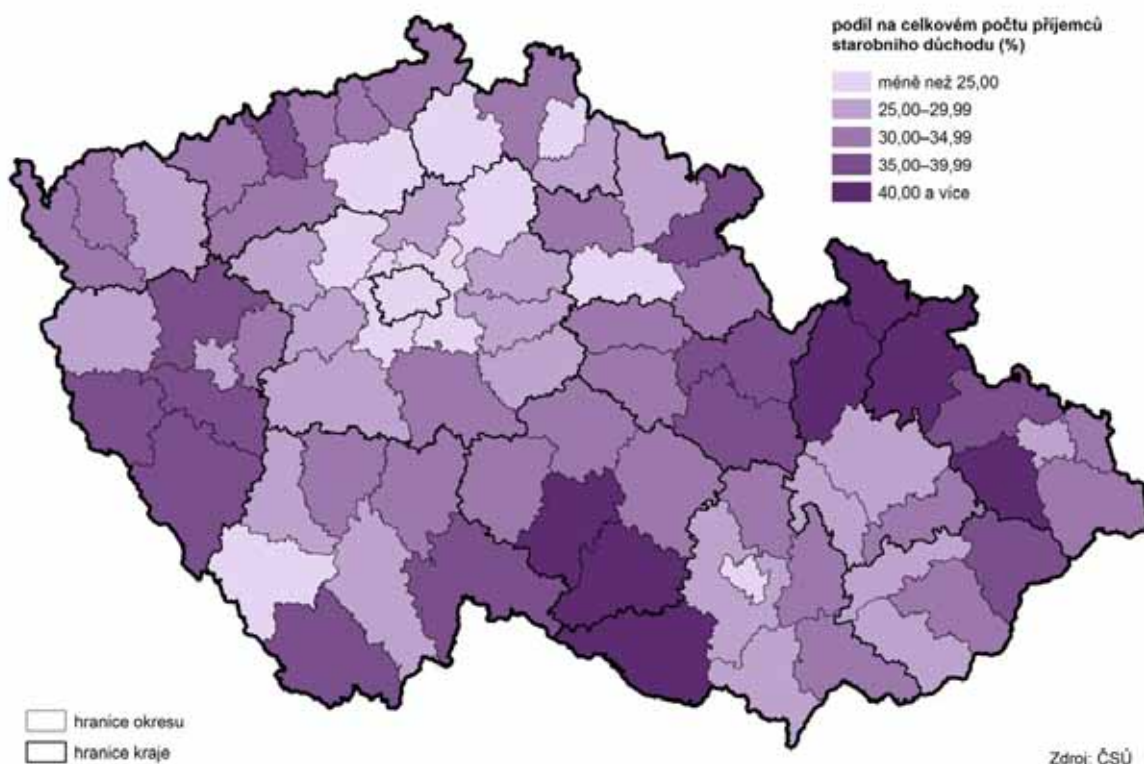
**Nezaměstnanost v krajích v letech 2008 až 2013
(stav ke konci jednotlivých měsíců)**



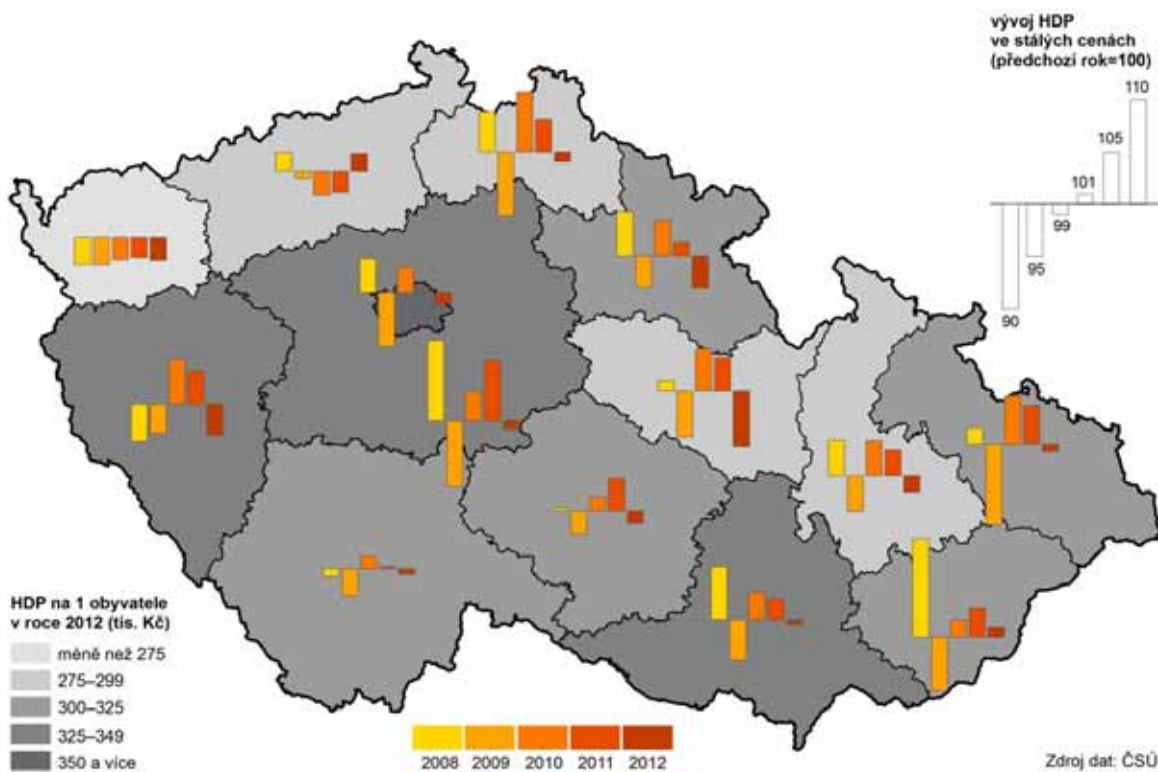
**Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo v krajích v letech 2008 až 2013
(stav k 31. 12.)**



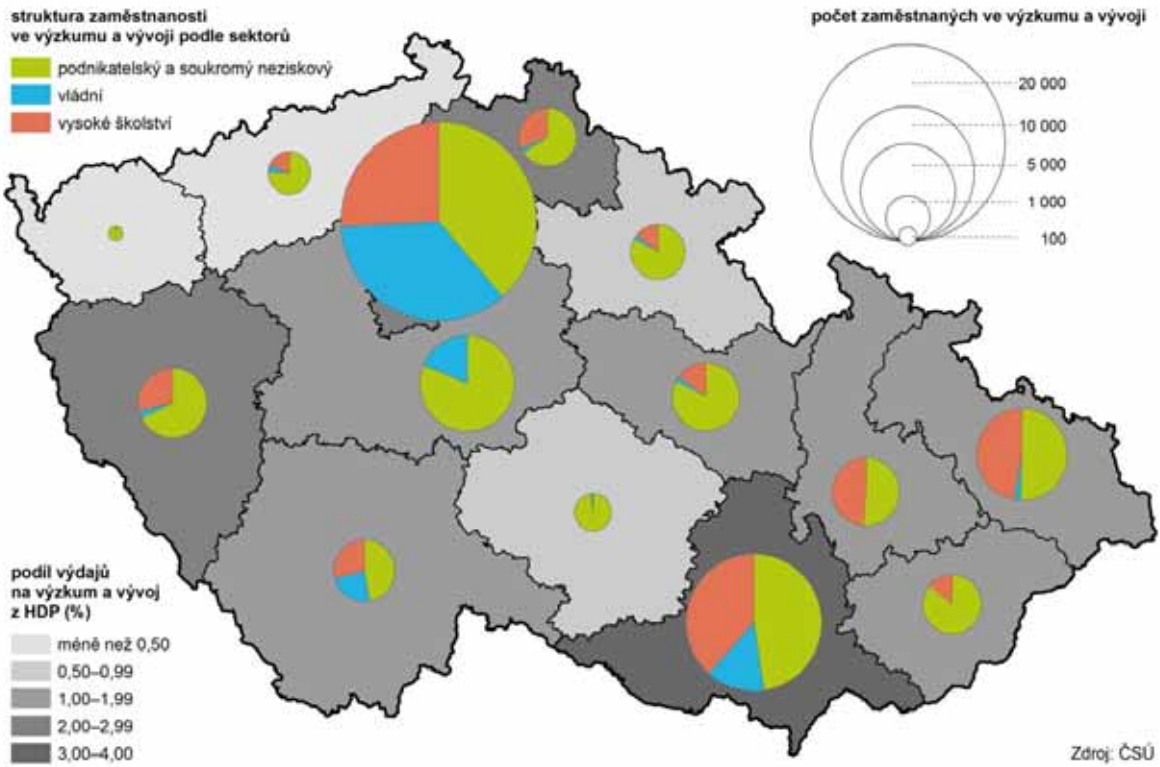
Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2013



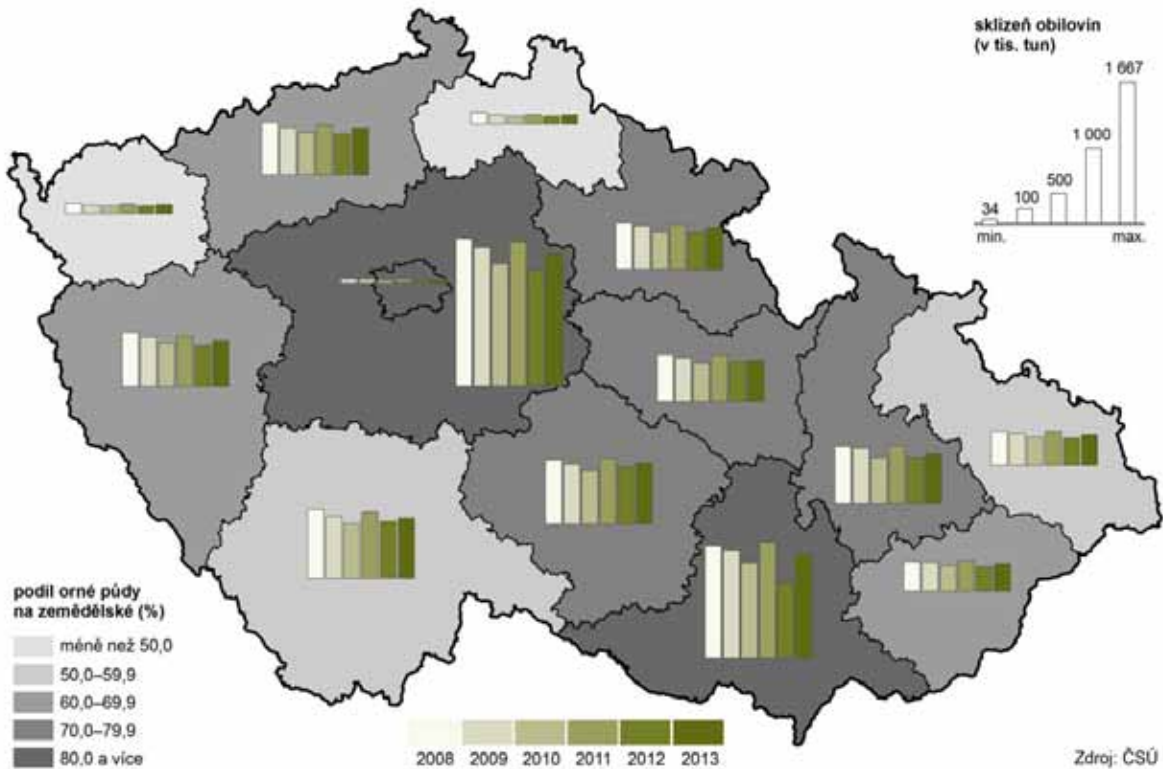
Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2008 až 2012



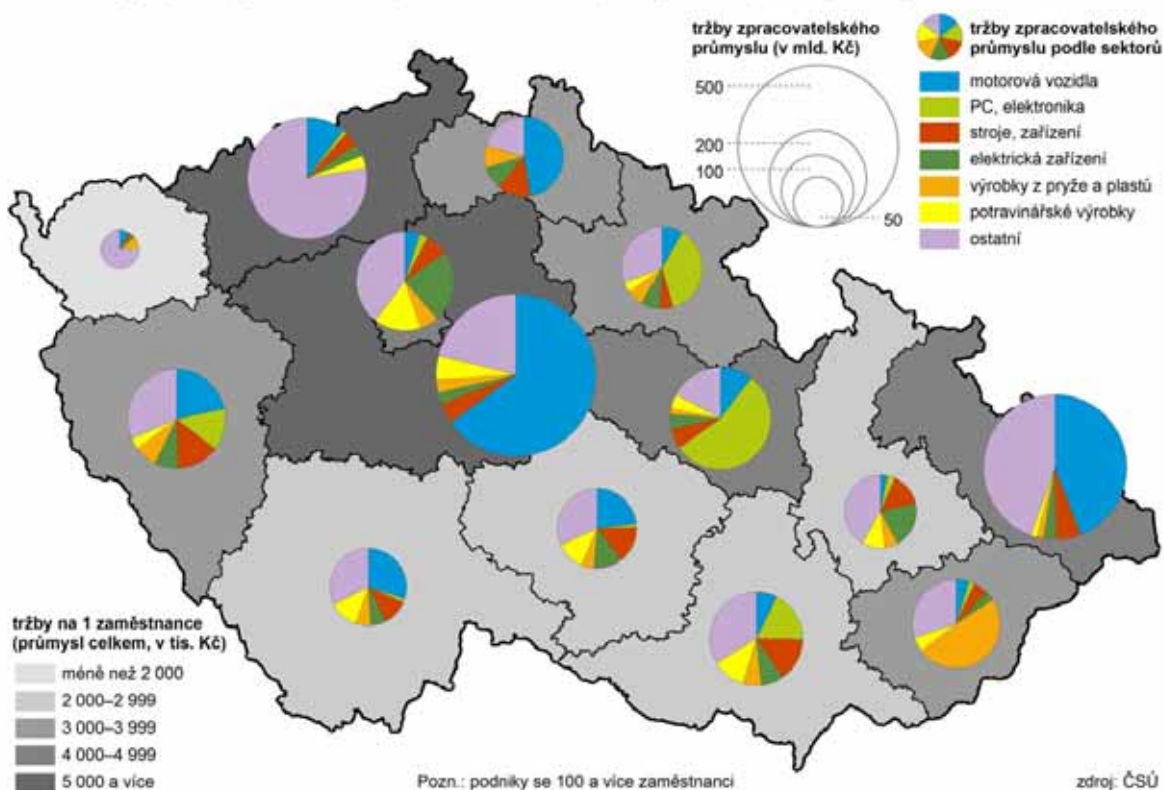
Výzkum a vývoj v krajích v roce 2012



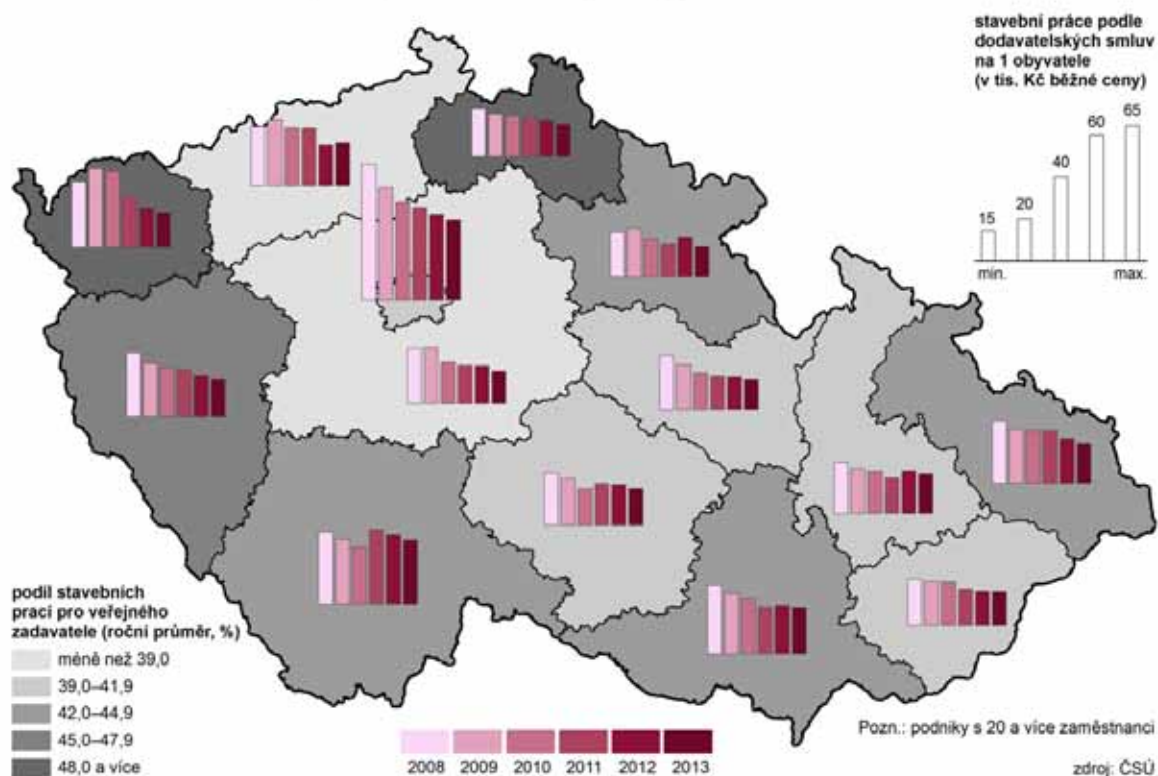
Sklízeň obilovin v krajích v letech 2008 až 2013



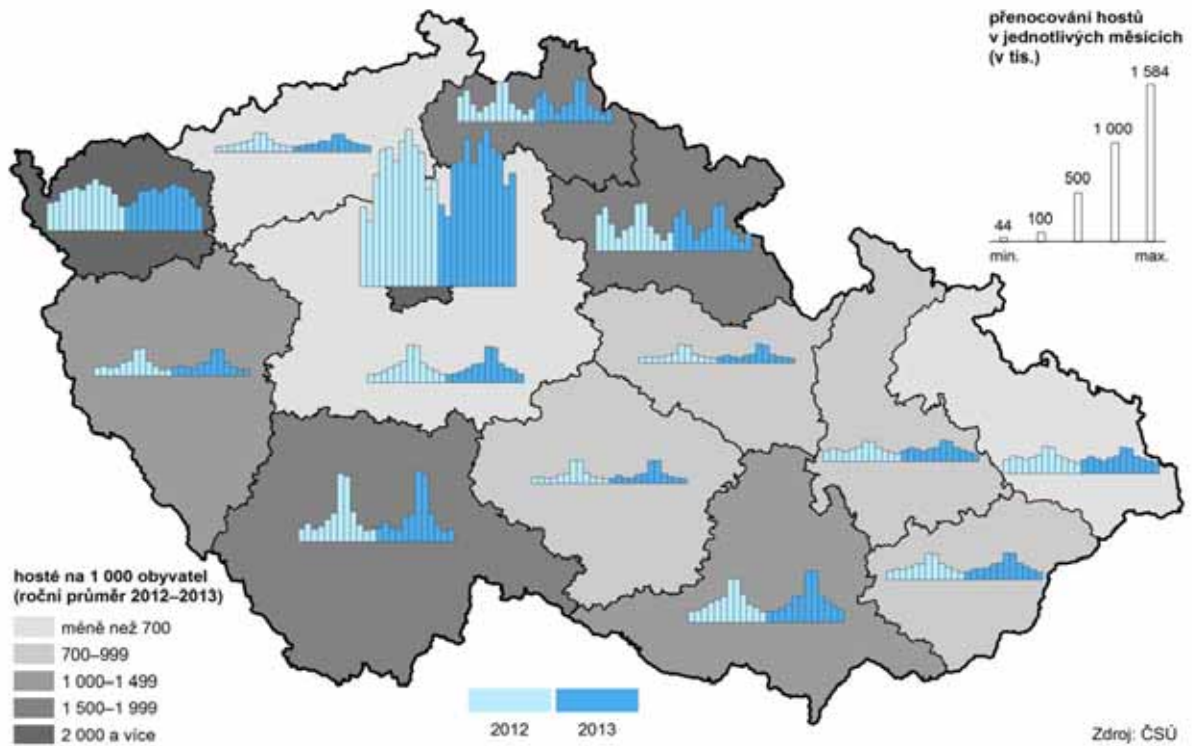
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2013



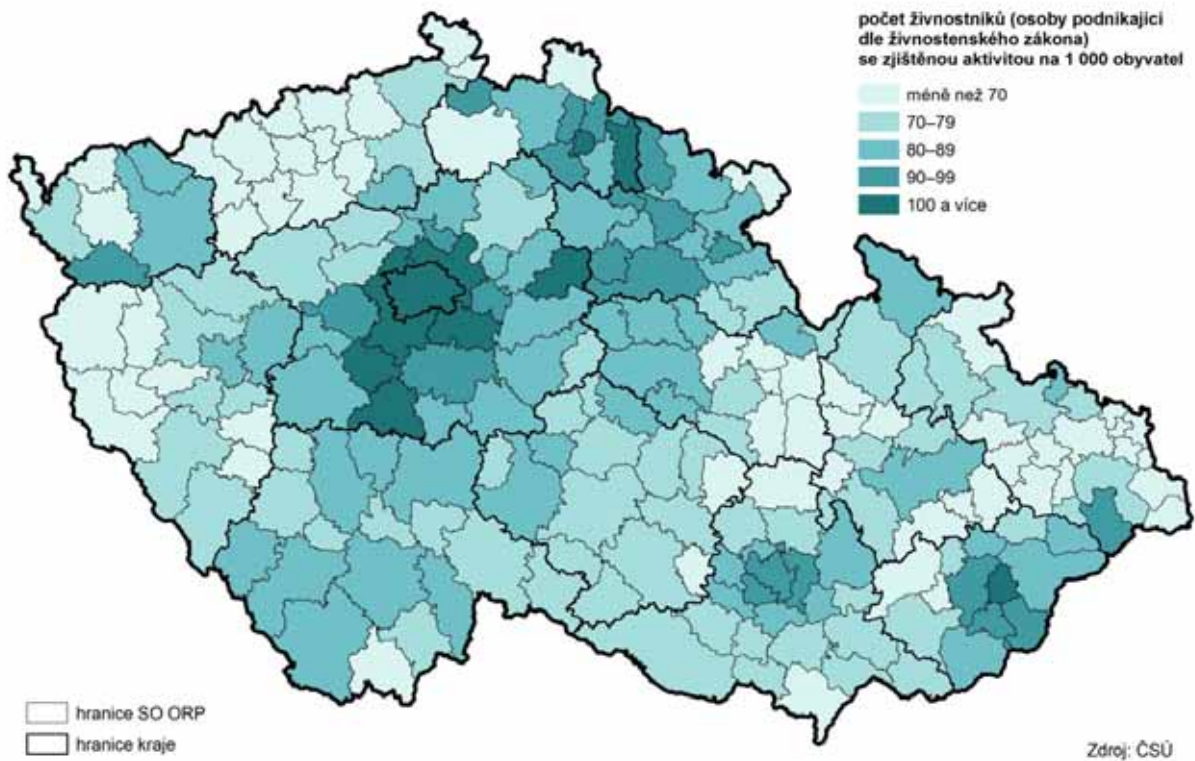
Stavební práce podle místa stavby v krajích v letech 2008 až 2013



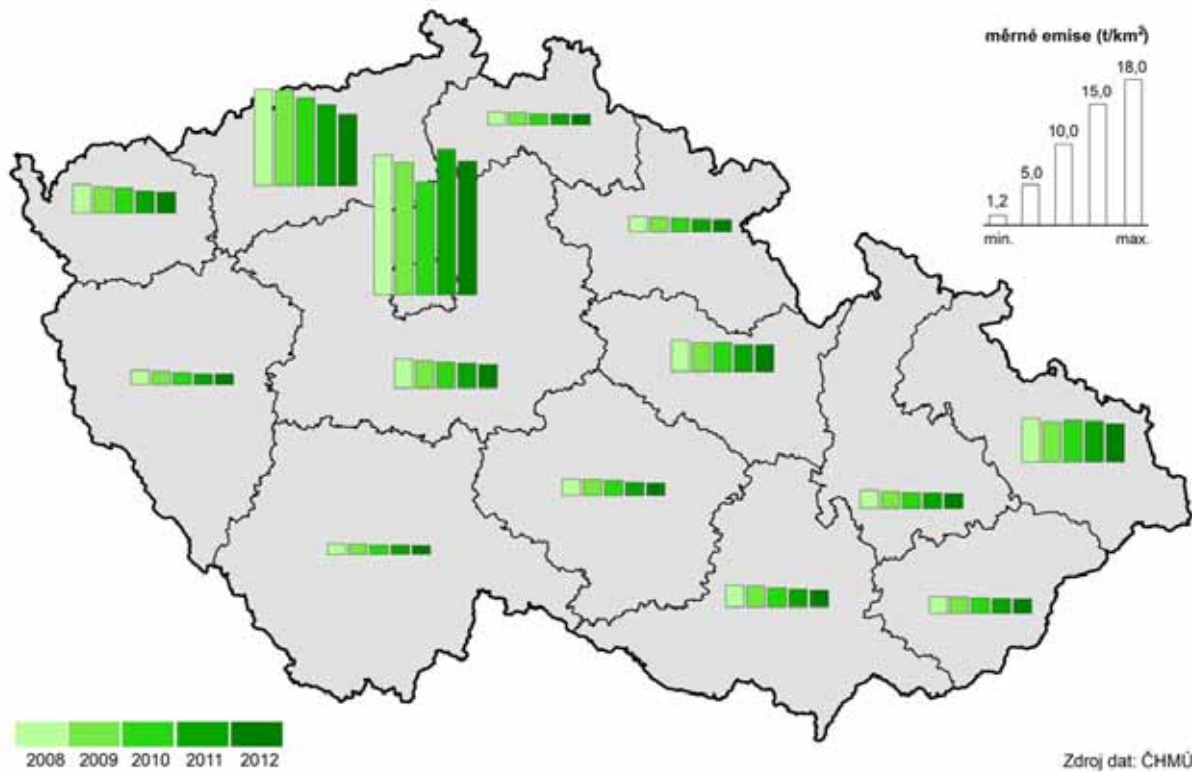
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2012 a 2013



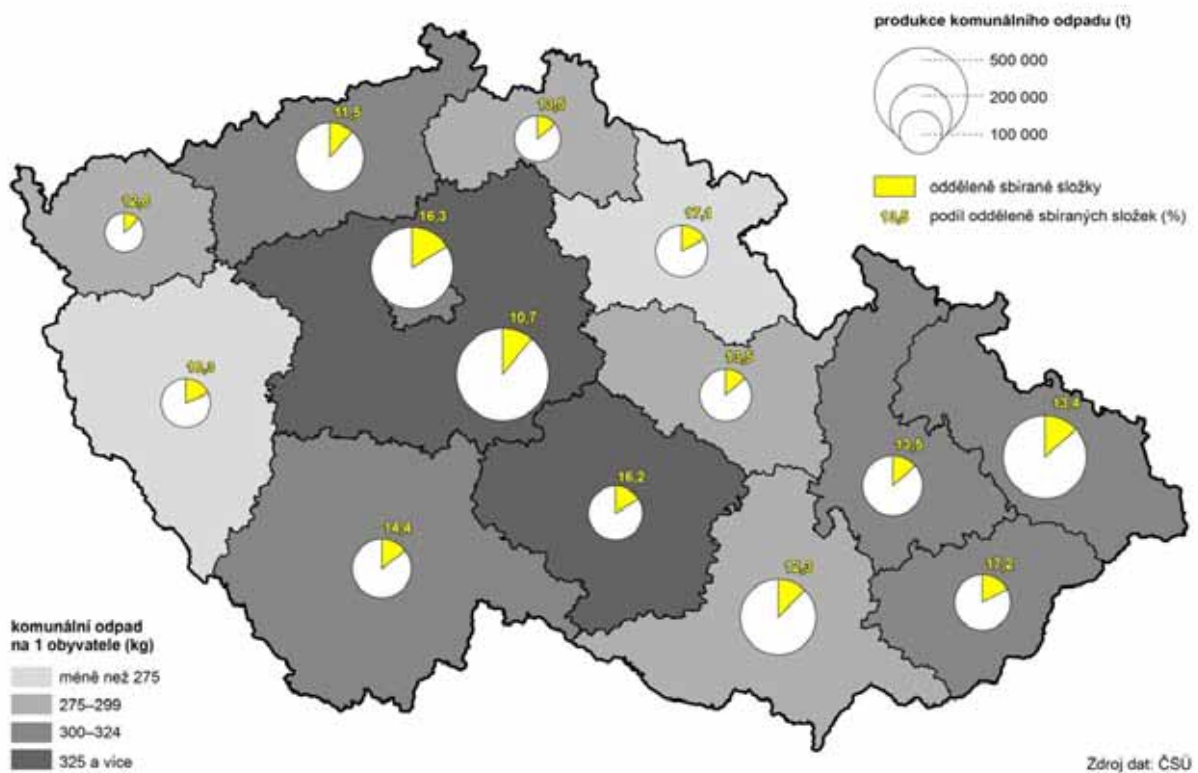
Živnostníci ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2013



Emise oxidů dusíku (REZZO 1-4) v krajích v letech 2008 až 2012



Komunální odpad v krajích v roce 2012



Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice
v krajích v letech 2008 až 2012

